

การเมืองการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า
ศึกษากรณี กลุ่มผลักดันหรือตัวแสดงต่าง ๆ ที่มีในกระบวนการ
กำหนดนโยบาย

โดย

นางสาวชุตินันท์ ปราณีราษฎร์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การเมืองการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า
ศึกษากรณี กลุ่มผลักตันหรือตัวแสดงต่าง ๆ ที่มีในกระบวนการ
กำหนดนโยบาย

โดย

นางสาวชุตินันท์ ปราณีราษฎร์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
สาขาวิชาการเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2559
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

POLITICAL ISSUES ON INCREASING THE PUNISHMENT TO DEATH
PENALTY FOR THE CHARGE OF RAPE AND MURDER:
A CASE STUDY OF PRESSURE GROUPS OR ACTORS
IN PUBLIC POLICY PROCESS

BY

MISS CHUTINAN PRANEERAD

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF POLITICAL SCIENCE (POLITICS AND GOVERNMENTS)
PROGRAM IN POLITICS AND GOVERNMENTS FOR EXECUTIVE
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2016

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

นางสาวชุตินันท์ ปราณิราษฎร์

เรื่อง

การเมืองการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่า
ศึกษากรณี กลุ่มผลิตภัณฑ์หรือตัวแสดงต่าง ๆ ที่มีในกระบวนการ
กำหนดนโยบาย

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

เมื่อ วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2560

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัยวาลย์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ทิระสังข์)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัยวาลย์)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	การเมืองการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า ศึกษากรณี กลุ่มผลักตันหรือตัวแสดงต่าง ๆ ที่มีในกระบวนการกำหนดนโยบาย
ชื่อผู้เขียน	นางสาวชุตินันท์ ปราณีราษฎร์
ชื่อปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	การเมืองการปกครอง สำหรับนักบริหาร รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ติระสังขะ
ปีการศึกษา	2559

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การเมืองการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า ศึกษากรณี : กลุ่มผลักตันหรือตัวแสดงต่าง ๆ ที่มีในกระบวนการกำหนดนโยบาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาทของกลุ่มผลักตันทางการเมืองในการผลักตันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า (2) ประเด็นทางสังคมที่สนับสนุนและคัดค้านการผลักตันการเพิ่มโทษประหาร (3) ปัญหาและอุปสรรคการผลักตันการเพิ่มโทษประหาร การศึกษาครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มผลักตันหรือตัวแสดงมีสองรูปแบบคือ ก) ตัวแสดงที่เป็นคนมีชื่อเสียง และ ข) กลุ่มผลักตันในรูแบบองค์กรเอกชน ทั้งสองกลุ่มทำหน้าที่เป็นสื่อกลางและรณรงค์รวบรวมรายชื่อเพื่อเสนอกฎหมาย การจัดกิจกรรมให้ความรู้เพื่อให้สังคมเห็นชอบการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า

2. ประเด็นเหตุผลทั้งจากทั้งฝ่ายสนับสนุนและคัดค้าน

2.1 แนวความคิดของฝ่ายสนับสนุนให้ใช้โทษประหารชีวิต เป็นการลงโทษที่แก้แค้นทดแทนให้สาสมกับความผิดโดยถือหลักที่ว่า เมื่อฆ่าผู้อื่นตาย ผู้ฆ่าก็ควรถูกฆ่าให้ตายตกไปตามกันจึงจะสาสมเป็นการตอบแทนให้แก่ผู้ตายและญาติครอบครัวของผู้ตาย ทำให้เกิดความเกรงกลัว มิให้เอาเป็นเยี่ยงอย่าง

2.2 แนวความคิดของฝ่ายคัดค้านการลงโทษประหารชีวิต โทษประหาร พบว่าสถิติทางอาชญากรรมมิได้ลดลงแต่ประการใด ประเทศที่มีการยกเลิกโทษประหารกลับมีสถิติทางอาชญากรรมลดลง

3. การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มผลักดันขณะนี้ยังไม่มีการปะทะทางการเมืองระหว่างผู้สนับสนุนและผู้ต่อต้าน

4. รัฐบาลไม่เห็นด้วยกับกลุ่มผลักดันในการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่าเพราะมีกฎหมายรองรับเพียงพอแล้ว

5. การเข้าชื่อเสนอกฎหมายเนื่องจากต้องใช้เอกสารประกอบ ทั้งสำเนาบัตรประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน การรวบรวมมักได้เอกสารไม่ครบ กระบวนการตรวจสอบสิทธิผู้เข้าชื่อและความถูกต้องของเอกสารใช้ระยะเวลาที่ยาวนานมาก

ข้อเสนอแนะของการศึกษา คือ

1. กลุ่มผลักดันควรดำเนินการให้มีความสม่ำเสมอ เพราะทุกครั้งที่มีข่าวการข่มขืนและฆ่ามักจะทำให้เห็นบทบาทของกลุ่มผลักดันเป็นครั้งคราว

2. ควรนำเสนอให้มีรูปแบบความเป็นวิชาการมากขึ้นเพราะเท่าที่ผ่านมาภาพที่ปรากฏต่อสื่อมักเป็นการนำเสนอตามกระแสเท่านั้น

3. กลุ่มผลักดันควรชี้แจงให้ผู้สนับสนุนเข้าใจขั้นตอนการยื่นเรื่องเสนอกฎหมายให้ผู้สนับสนุนรับรู้เพื่อนำไปสู่ความชัดเจนในการทำงาน

4. กลุ่มผลักดันควรหาพันธมิตรร่วมผลักดัน เช่น การหาสื่อเป็นพันธมิตรไว้เป็นกระบอกเสียงให้การเคลื่อนไหว

5. กลุ่มผลักดันควรยกประเด็น แก้อิเหน่ให้มีการยอมความ เพราะการเปิดโอกาสให้มีการยอมความกันได้

คำสำคัญ: โทษประหาร, ข่มขืน, กลุ่มผลักดัน

Independent Study Title	POLITICAL ISSUES ON INCREASING THE PUNISHMENT TO DEATH PENALTY FOR THE CHARGE OF RAPE AND MURDER: A CASE STUDY OF PRESSURE GROUPS OR ACTORS IN PUBLIC POLICY PROCESS
Author	Miss Chutinan Praneerad
Degree	Master of Political Science (Politics and Governments)
Major Field/Faculty/University	Program in Politics and Governments for Executive Political Science Thammasat University
Independent Study Advisor	Asst.Prof. Vannapar Tirasangka, Ph.D.
Academic Years	2016

ABSTRACT

This research is aim to study (1) the roles of pressure groups or actors in public policy process on increasing the punishment to *death penalty* for the charge of rape and murder. (2) Social issue for supporting and opposing on increasing the punishment to *death penalty*. (3) the obstacles on supporting to increasing the punishment to *death penalty*.

As a result found that:

1. There are two types of pressure group or actor in public policy process, a) a famous person and b) Non-government organization. They both have the same activity is to collect the support from Thais to understand crucially situation of rape and murder and sign their name to support the Act to increase the punishment to *death penalty* for the charge of rape and murder.

2. The support and oppose.

2.1 The support is to punish the criminal to death in order to reduce the rape and murder. The criminals shall be executed for what they have done.

2.2 The oppose show that the statistic of rape and murder doesn't reduce by the punishment to *death penalty*. Repeal of the punishment to *death penalty in any countries show that the criminal statistic has reduced*.

3. Not any social conflict or political conflict between the supporters and oppose.

4. Thai government doesn't agree with the pressure groups or actors for increasing the punishment to *death penalty* for the charge of rape and murder.

5. The initiation of Bill has a lot of problem such as the countless paper and document, it would be taking a lot of time to identity cards and considering the Bill.

The suggestion of this research as follow;

1. Pressure groups or actors shall continue the campaign at all the time.
2. Pressure groups or actors present academic information rather than flash information a long side with mass media.
3. Pressure groups or actors shall inform the supporters about the initiation of bill process.
4. Pressure groups or actors shall find more campaigners such as mass media for efficiency movement.
5. Pressure groups or actors shall rise up the refuse to acknowledge the compromise issue.

Keywords: The Punishment, Rape, Pressure Groups

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การเมืองการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืน และฆ่า ศึกษากรณี กลุ่มผลักดันหรือตัวแสดงต่าง ๆ ที่มีในกระบวนการกำหนดนโยบาย” สำเร็จเรียบร้อยได้ก็ด้วยความเสียสละ ความอนุเคราะห์และน้ำใจจากบุคคลหลายฝ่าย ตลอดจนคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้สนับสนุนการศึกษาและการทำวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในการกรุณาของทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ตีระสังขะ และคณะกรรมการสอบที่ได้ให้คำปรึกษา ให้แนวคิด และช่วยตรวจแก้ไขในส่วนที่บกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มต้น จนกระทั่งการศึกษานี้สำเร็จ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ผู้ให้สัมภาษณ์ และร่วมแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบพระคุณ ของบิดา มารดา ครอบครัว เพื่อนร่วมชั้นเรียนปริญญาโท มหาวิทยาลัย หลักสูตรการเมืองการปกครองสำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รุ่นที่ 24 ผู้คอยให้กำลังใจเป็นอย่างดีมาโดยตลอด จนจบการศึกษามา ณ โอกาสนี้

นางสาวชุตินันท์ ปราณีราษฎร์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามในการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย	4
1.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 ทฤษฎีนโยบายสาธารณะ	6
2.1.1 ความหมายนโยบายสาธารณะ	6
2.1.2 ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ	8
2.1.3 วงจรชีวิตของนโยบายสาธารณะ (Policy Life – Cycle)	11
2.2 กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups)	12
2.2.1 ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์	12
2.2.2 กลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิม	14
2.2.3 กลุ่มผลประโยชน์สมัยใหม่	14
2.3 กลุ่มผลักดัน	14

	(7)
2.4 กลุ่มผลักดันจริง	17
2.5 กลุ่มผลักดันแฝง	20
2.6 กลุ่มผลักดันมวลชน	22
2.7 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	23
บทที่ 3 สภาพปัญหาอาชกรรมการข่มขืนและฆ่าในสังคมไทย	26
3.1 สภาพปัญหาอาชกรรมการข่มขืนในสังคมไทย	26
3.1.1 พฤติกรรมการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ	26
3.1.2 การข่มขืนกระทำชำเรา (Rape)	27
3.1.3 รูปแบบของการข่มขืน	28
3.1.4 แรงจูงใจในการข่มขืน	29
3.1.5 ลักษณะทั่วไปของนักข่มขืน	30
3.1.6 เงื่อนไขอันนำไปสู่การข่มขืน	31
3.1.7 ลักษณะของเหยื่อ	31
3.1.8 สาเหตุของการข่มขืน	32
3.2 สภาพแวดล้อมทางสังคม ค่านิยมและวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการข่มขืน	37
3.3 ผลกระทบต่อสังคม	39
3.4 ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ส่งผลต่อการข่มขืน	40
3.4.1 ความหมายของสื่อลามกอนาจาร	41
3.4.2 การเข้าถึงสื่อลามกอนาจาร	41
3.4.3 ปัญหาการควบคุมสื่อลามกอนาจาร	42
บทที่ 4 ผลการศึกษา	44
4.1 บทบาทและการเคลื่อนไหวของกลุ่มผลักดันประเภทต่าง ๆ ที่มีบทบาทกำหนดการ เพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่า	44
4.1.1 กลุ่มผลักดันองค์กรเอกชน Change.org	44
4.1.2 กลุ่มผลักดันสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี	45
4.1.3 กลุ่มผลักดันบุคคลผู้มีชื่อเสียง	45
4.1.4 ลักษณะการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มผลักดันประเภทต่าง ๆ	49

	(8)
4.2 แนวคิดสนับสนุนและคัดค้านกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืน และฆ่า	50
4.2.1 แนวคิดสนับสนุนการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า	50
4.2.2 แนวคิดคัดค้านการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า	52
4.2.3 การยกเลิกโทษประหารชีวิตในต่างประเทศ	56
4.2.4 กลุ่มที่มีความเห็นเป็นกลาง	58
4.3 ปฏิบัติการตอบสนองจากรัฐบาลต่อการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐาน ข่มขืนและฆ่า	60
4.3.1 ปฏิบัติการจากรัฐบาล	60
4.3.2 ปฏิบัติการจากกระทรวงยุติธรรม	60
4.3.3 แนวโน้มการแก้ปัญหาของรัฐบาล	62
4.4 ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มผลักดันในการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิด ฐานข่มขืนและฆ่า	62
บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	64
5.1 บทสรุป	64
5.2 อภิปรายผล	67
5.3 ข้อเสนอแนะ	69
5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	69
5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	70
รายการอ้างอิง	71
ภาคผนวก	75
ประวัติผู้เขียน	78

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การคุกคามทางเพศเป็นปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้นทั่วโลก และมีอัตราทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ สำหรับประเทศไทยแล้วการข่มขืนมีสถิติที่น่าศึกษาคือ หากพิจารณาปัญหาสังคมเกี่ยวกับการข่มขืน และข่มขืนแล้วฆ่าในสังคมไทยพบว่ามีสถิติที่มากพอสมควรโดย ในช่วงปี 2552-2556 ตำรวจได้รับแจ้งคดีข่มขืนเฉลี่ยประมาณปีละ 4 พันคดี หรือเกิดขึ้น 1 คดีทุกๆ 2 ชั่วโมง โดยตำรวจสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้ประมาณปีละ 2.4 พันคดี หรือประมาณ 6 ใน 10 คดี ในปี 2556 มีคดีข่มขืนขึ้นสู่การพิจารณาในศาลชั้นต้นประมาณ 4 พันคดี ในจำนวนนี้เป็นการข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิงอายุไม่เกิน 15 ปีประมาณ 2.5 พันคดี และ ณ วันที่ 1 เมษายน 2557 มีนักโทษคดีความผิดเกี่ยวกับเพศประมาณ 4.6 พันคน คดีฆ่าข่มขืนคดีหนึ่งซึ่งสะเทือนใจคนไทยทั้งประเทศ นั่นคือคดีของเด็กหญิงวัยสิบสามปีที่ถูกพนักงานปูเตียงนอนรถไฟข่มขืน ฆ่าและโยนร่างลงข้างทางเพื่อปกปิดความผิด ภายหลังการสืบสวนและจับกุมตัวผู้กระทำความผิดศาลตัดสินให้ผู้ร่วมก่อการมีโทษจำคุกหกปีในฐานะให้การช่วยเหลือฆาตกร และฆาตกรถูกตัดสินประหารชีวิต ขณะที่คนร้ายอยู่ในระหว่างการดำเนินคดีได้มีคนกลุ่มหนึ่งออกมาเคลื่อนไหวให้รัฐแก้กฎหมายกรณีคดีข่มขืน จากการลงโทษโดยการจำคุกเปลี่ยนเป็นโทษประหารชีวิตโดยไม่มีการผ่อนผันไม่ว่ากรณีใด

การเคลื่อนไหวให้เพิ่มโทษดังกล่าวเสนอแนวคิดที่ว่า การข่มขืนและฆ่าต้องได้รับโทษประหารเท่านั้นแม้ว่าการลงโทษผู้กระทำความผิดข่มขืนและฆ่าปัจจุบันมีโทษสูงสุดถึงขั้นประหารชีวิตอยู่แล้วตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 9 มาตรา 277 ทวิซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าการกระทำผิดตาม มาตรา 276 วรรค 1 หรือมาตรา 277 วรรค 1 หรือวรรค 3 เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ (2) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต” จากสภาพปัญหาการข่มขืนและฆ่าที่เกิดขึ้นในสังคมไทยปัจจุบันแม้จะมีโทษสูงสุดประหารชีวิต แต่ก็ไม่ทุกกรณีที่ผู้กระทำความผิดถูกตัดสินให้ประหารชีวิต ปัจจุบันมีความเห็นหลักที่ขัดแย้งกันในสังคมไทยเกี่ยวกับการเพิ่มโทษประหารชีวิตผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่า นั่นคือ (1) กลุ่มที่เห็นว่าผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่าต้องได้รับโทษประหารชีวิตเพียงสถานเดียว และ (2) กลุ่มที่เห็นว่า การเพิ่มโทษประหารชีวิตผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่าไม่มีความสำคัญหรือความจำเป็นในกระบวนการยุติธรรม

(1) กลุ่มที่เห็นว่าผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่าต้องได้รับโทษประหารชีวิตเพียงสถานเดียว เนื่องจากแม้ว่าผู้ทำผิดคดีข่มขืนและฆ่ามีโทษประหาร แต่เมื่อรับสารภาพจะได้รับลดโทษ

ครั้งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา ก็ทำให้โอกาสลงโทษลดน้อยลงไปอีก ส่งผลให้คนไม่เกรงกลัว คิดว่าขนาดข่มขืนและฆ่าเมื่อสารภาพก็ไม่ถูกประหารอยู่ดี ดังนั้น ควรเพิ่มโทษกรณีข่มขืนให้เป็นโทษประหารเพื่อไม่ให้คนในสังคมกล้ากระทำความผิดกลุ่มนี้มีความเห็นว่าการบัญญัติให้มีโทษประหารชีวิตสถานเดียวนั้นน่าจะเหมาะสมแล้ว เป็นการลงโทษให้สาสมกับความผิดที่กระทำและเป็นเยี่ยงอย่างให้กับคนที่คิดจะทำผิด เป็นการลงโทษเพื่อแก้แค้นทดแทน ผู้กระทำความผิดสมควรได้รับโทษตามนั้นในปัจจุบันนี้การลงโทษมีแนวโน้มจะนำกลับมาใช้ในประเศสหรัฐอเมริกาอีกครั้งเพราะเหตุว่าการลงโทษเพื่อวัตถุประสงค์ประการอื่น เช่น เพื่อแก้ไขฟื้นฟูไม่ได้ผลในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดเท่าที่ควร เหตุผลสนับสนุนแนวคิดของกลุ่มนี้คือ การข่มขืนในปัจจุบันโดยรวมแล้วถูกมองว่าโทษเบา มีโอกาสรอด ผู้กระทำผิดติดคุกก็ติดไม่นาน อาจกลับออกมาก่อคดีใหม่ หรือที่สุดคือในบางกรณีสามารถยอมความกันได้ สภาพการณ์ดังกล่าวทำให้ดูเหมือนว่าการลงโทษไม่เด็ดขาดรุนแรงพอจะป้องปรามแต่ผู้กระทำผิดในกรณีข่มขืนได้ในหลาย ๆ คดีผู้กระทำผิดฆ่าปิดปากเหยื่อด้วยหวังจะรอดพ้นจากการถูกจับดำเนินคดี ดังนั้นแล้ว จึงต้องมีการเคลื่อนไหวเพื่อเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า

(2) กลุ่มที่เห็นว่าการเพิ่มโทษประหารชีวิตผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่าไม่มีความสำคัญหรือความจำเป็นในกระบวนการยุติธรรม กลุ่มนี้ให้เหตุผลสนับสนุนว่าหากโทษอย่างเดียวของการข่มขืนคือการประหารจะเกิดผลที่ตามมาคือ หนึ่ง เหยื่อทุกรายจะต้องเสียชีวิตเนื่องจากเกิดการฆ่าปิดปากและอาจมีการอำพรางศพร่วมด้วย สอง หากกระบวนการยุติธรรมผิดพลาดมีการจับผู้ต้องหาผิดตัวหรือการไต่สวนได้ สาม อาจเกิดการติดสินบนเจ้าพนักงาน เนื่องจากผู้ต้องหาทราบล่วงหน้าแล้วว่าโทษที่ได้รับคือการประหารชีวิตเพียงอย่างเดียวจึงพยายามวิ่งเต้นและชักนำให้เจ้าพนักงานทุจริตคอร์รัปชันโดยการเปลี่ยนแปลงพยานหลักฐาน อีกทั้งกฎหมายของไทยได้เปิดช่องให้คดีข่มขืนเป็นคดีที่สามารถยอมความกันได้ด้วยปัจจัยสำคัญสองปัจจัยคือ (1) การกำหนดโทษของผู้ข่มขืนบุคคลอายุมากกว่า 15 ปีสามารถยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายไม่เอาเรื่อง กฎหมายก็ไม่สามารถเอาผิดได้ แต่ในหลายประเทศ การข่มขืนเป็นอาญาแผ่นดิน มีความผิดสถานหนักแม้ว่าผู้เสียหายไม่ต้องการเอาโทษก็ต้องลงโทษเพื่อไม่ให้เป็นตัวอย่างและเป็นการคุ้มครองบุคคลอื่นแต่ประเทศไทยยังมีความผิดที่ต้องให้ร้องทุกข์ยอมความได้อยู่ (2) ความผิดข่มขืนบุคคลอายุเกิน 15 ปี กฎหมายเปิดโอกาสให้คู่กรณีสามารถเจรจา ค่าเสียหายได้และเมื่อผู้กระทำความผิดจ่ายค่าเสียหายโดยที่ผู้เสียหายยินยอมคดีจะยุติลงทันทีตามประมวลกฎหมายคดีอาญาทำให้โอกาสในการลงโทษน้อยลงไปอีก

คนทั้งสองกลุ่มต่างมีเหตุผลสนับสนุนความเห็นของตนเองต่อปัญหาการเพิ่มโทษประหารชีวิตผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า แม้ว่าจะยังไม่ได้ข้อยุติของปัญหาการเพิ่มโทษ ผู้ที่สนับสนุนการเพิ่มโทษประหารก็ยังเคลื่อนไหวอยู่ โดยกลุ่มคนที่เคลื่อนไหวนี้มีหลากหลายกลุ่ม ทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดา กลุ่มองค์กรเอกชน กลุ่มบุคคลผู้มีชื่อเสียง โดยคนกลุ่มนี้มีความเชื่อว่าการขัดเกลา

ทางสังคมโดยผ่านกระบวนการลงโทษผู้กระทำผิดตามกฎหมายไม่สามารถทำให้ผู้กระทำผิดชดเชยได้ หลาบจำ หรือป้องปรามให้เกิดความหวาดกลัวต่อการกระทำผิด และยังมีผู้หลงผิดอีกเป็นจำนวนมากที่พร้อมจะทำผิดเมื่อสบจังหวะ トラบไต่ที่สังคมไทยยังไม่มีข้อยุติของปัญหาการลงโทษประหารจากความผิดชดเชยและฆ่า การเรียกร้องต่อสังคมให้เพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานชดเชยและฆ่าก็ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การศึกษาเรื่อง การเมืองการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานชดเชยและฆ่าศึกษากรณี : กลุ่มผลักดันหรือตัวแสดงต่าง ๆ ที่มีในกระบวนการกำหนดนโยบาย จึงเกิดขึ้นเพื่อศึกษาความเคลื่อนไหวทางสังคมของคนกลุ่มหนึ่งที่ต้องการเรียกร้องหรือเปลี่ยนแปลงกติกาสังคมให้เป็นไปในทางที่ตนเห็นว่าเป็นทางออกและเป็นทางแก้ปัญหาสังคมที่ถูกต้องสำหรับการลงโทษผู้กระทำผิด

1.2 คำถามในการวิจัย

1. มีกลุ่มผลักดันกี่กลุ่ม และแต่ละกลุ่มมีบทบาทกำหนดนโยบายการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานชดเชยและฆ่า
2. กลุ่มผลักดันแต่ละกลุ่มมีอำนาจต่อรองทางการเมืองมากน้อยเพียงใดในการเคลื่อนไหวกำหนดนโยบายการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานชดเชยและฆ่า
3. การผลักดันนโยบายดังกล่าวมีข้อขัดข้องหรือปัญหาอุปสรรค หรือช่องทางความสำเร็จอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงบทบาทของกลุ่มผลักดันทางการเมืองในการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานชดเชยและฆ่า
2. เพื่อศึกษาถึงประเด็นทางสังคมที่สนับสนุนและคัดค้านการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานชดเชยและฆ่า
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานชดเชยและฆ่า

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษา

- 1) เอกสารที่เกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มผลักดัน
- 2) การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งได้แก่ (1) ประชาชน กลุ่มสังคมที่มีบทบาทในการผลักดันนโยบายการเพิ่มโทษประหารกับผู้กระทำผิดซ้ำและฆ่า (2) เจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการ นักวิชาการ และผู้พิพากษา โดยเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงคือเจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการ และผู้พิพากษาคือกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการจับกุมตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษผ่านการกระบวนการยุติธรรม

1.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open Ended Questions) สอบถามความเห็น ทศนคติ และความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องจากกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงบทบาทของกลุ่มผลักดันทางการเมืองในการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานซ้ำและฆ่า
2. ทำให้ทราบถึงประเด็นทางสังคมที่สนับสนุนและคัดค้านการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานซ้ำและฆ่า
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานซ้ำและฆ่า
4. สามารถนำเสนอข้อเสนอแนะต่อการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานซ้ำและฆ่าได้

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ความผิดเกี่ยวกับเพศ หมายถึง การกระทำความผิดอันเป็นการล่วงละเมิดทางเพศต่อบุคคลอื่น พิจารณาตามลักษณะการกระทำได้ 3 ประเภท คือ (1) ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา

(2) ความผิดฐานอนาจาร (3) ความผิดที่เป็นการคุกคามทางเพศ

กลุ่มผลักดัน หมายถึง กลุ่มสังคมที่รวมกันขึ้นโดยมีเป้าประสงค์ และทัศนคติร่วมกัน เพื่อพยายามให้มีอิทธิพลเหนือหรือบังคับกลุ่มอื่น ๆ ในการเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือพฤติกรรม ให้เป็นไปตามที่ต้องการ

กลุ่มผลักดันจริง หมายถึง กลุ่มผลประโยชน์ที่ได้ก่อตั้งขึ้นมาและสามารถจัดองค์การของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่คำนึงว่ากลุ่มจะมีขนาดใหญ่หรือเล็ก กลุ่มนั้นก็จะมีอำนาจมีพลังบังคับในทางการเมือง เรียกกันว่าเป็นกลุ่มอิทธิพล คำว่าอิทธิพลนี้หมายถึงอิทธิพลที่มีต่อรัฐบาล ผู้บริหารประเทศมีอิทธิพลต่อองค์กรนิติบัญญัติของรัฐคือรัฐสภา

กลุ่มผลักดันแฝง หมายถึง กลุ่มลักษณะกลุ่ม องค์กร ชุมชน ที่มีได้จัดอยู่ในลักษณะของกลุ่มผลักดันจริง เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในการบริการด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนทั่วไป เช่น กลุ่มของนักวิชาการ กลุ่มของนักธุรกิจที่ได้มีจุดประสงค์ที่จะบีบบังคับทางการเมือง เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง แต่กระทำไปเพื่อผลประโยชน์ของผู้อื่น

กลุ่มผลักดันมวลชน หมายถึง องค์กรของผู้มีผลประโยชน์เหมือนกัน หรือในแนวความคิดเดียวกัน เน้นหนักในเรื่องของจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วม ต้องการให้มีผู้เข้าร่วมในกิจกรรมของกลุ่มมากเท่าที่จะทำได้ ยิ่งขนาดของกลุ่มใหญ่โตมากขึ้นเท่าใด ก็จะทำให้กลุ่มมีพลังเข้มแข็งมากขึ้นเท่านั้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การเมืองการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า
ศึกษากรณี : กลุ่มผลักดันหรือตัวแสดงต่าง ๆ ที่มีในกระบวนการกำหนดนโยบาย ผู้วิจัยกำหนด
แนวคิด ทฤษฎีสำหรับวิจัยดังนี้

1. ทฤษฎีนโยบายสาธารณะ
2. กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups)
3. กลุ่มผลักดัน
4. กลุ่มผลักดันจริง
5. กลุ่มผลักดันแฝง
6. กลุ่มผลักดันมวลชน
7. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีนโยบายสาธารณะ

2.1.1 ความหมายนโยบายสาธารณะ

นโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตจากระบบการเมือง โดยฝ่ายการเมืองจะต้องกำหนด
นโยบายสาธารณะให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองภายในประเทศของตนเอง แต่
ในหัวข้อต่อไปนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงว่าตัวของนโยบายสาธารณะคืออะไร โดยนำคำจำกัดความของ
นักวิชาการต่าง ๆ ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนี้มานำเสนอ เช่น ฮาโรลด์ ดี. ลาสเวลล์ (Harold D.
Lasswell) โทมัส อาร์ ดาย (Thomas R. Dye) และไอรา ชาร์แคนสกี (Ira Sharkansky) ซึ่งสรุป
ใจความแนวความคิดของแต่ละท่านได้ดังนี้

ฮาโรลด์ ดี. ลาสเวลล์ เป็นนักวิชาการผู้ริเริ่มศึกษาเกี่ยวกับนโยบายซึ่งเรียกกันว่า
“นโยบายศาสตร์” (Policy Sciences) เมื่อกว่า 35 ปีมาแล้ว โดยได้ให้ความหมายของคำว่านโยบาย
ร่วมกับ อับราฮัม แคปเปลน (Abraham Kaplan) ว่า “นโยบาย หมายถึง แผนหรือโครงการที่
กำหนดขึ้นอันประกอบด้วยเป้าหมาย คุณค่า และการปฏิบัติต่าง ๆ” ความหมายนี้แสดงให้เห็นว่า

นโยบายสาธารณะเป็นการงดการกระทำ (Inaction) แต่ก็มีอิทธิพลหรือผลกระทบทำนองเดียวกันกับการเลือกแบบแรก และถือว่าเป็นนโยบายสาธารณะได้¹

ส่วนนักวิชาการรุ่นถัดมาคือ โทมัส อาร์ ดาย ได้กล่าวว่า “นโยบายสาธารณะ คือ สิ่งใดก็ตามที่รัฐบาลเลือกที่จะทำหรือไม่ทำ (Whatever governments choose to do or not to do.)” และนักวิชาการที่ร่วมสมัยกับ โทมัส อาร์ ดาย คือ ไอรา ชาร์แคนสกี ซึ่งได้ให้ความหมายของ คำว่านโยบายสาธารณะในแง่พฤติกรรมคล้ายกับ โทมัส อาร์ ดาย แต่มุ่งพิจารณาถึงบทบาทของ รัฐบาลที่มีส่วนในด้านนี้โดยตรงโดยกล่าวว่า “นโยบายสาธารณะ คือกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลจัดทำขึ้น เป็นต้นว่าการบริหารสาธารณะ การควบคุมกิจกรรมของบุคคลหรือธุรกิจเอกชน การแสดงออกในทาง สัญลักษณ์ต่าง ๆ และการควบคุมกิจกรรมทางการเมืองแบบอื่น ๆ”²

เจมส์ อี. แอนเดอร์สัน (James E. Anderson) ได้ให้ความหมายของคำว่า นโยบายสาธารณะว่า “แนวทางปฏิบัติที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐได้กำหนดขึ้นโดยมีเจตนาเพื่อ แก้ปัญหา”³ ซึ่งแนวคิดของ เจมส์ อี. แอนเดอร์สัน คล้ายกับแนวคิดของ เดวิท อีสตัน (David Easton) กล่าวคือ นโยบายเป็นเรื่องบทบาทหน้าที่ของรัฐบาลที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อบรรเทาปัญหาทาง สังคมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่นโยบายนั้นถูกกำหนดขึ้นมา ขณะเดียวกัน เดวิท อีสตัน ก็ได้ให้ ความหมายของคำว่านโยบายของรัฐว่า “การจัดสรรคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมที่มีผลบังคับตามกฎหมาย (Authoritative Allocation of Values) และเป็นไปเพื่อสังคมส่วนรวม”⁴ โดยคำว่า “ที่ว่ามีผลบังคับ ตามกฎหมาย” หมายความว่าหากผู้ใดไม่ปฏิบัติตามก็จะมีผลผิด และคำว่า “เพื่อสังคมส่วนรวม” หมายความว่าสิ่งที่รัฐบาลจะทำการ เลือกกระทำ หรืองดเว้นการกระทำตามค่านิยมและความเชื่อ ของตน ทั้งนี้ก็เพื่อสังคมส่วนรวม ซึ่งความหมายนี้เป็นไปในทำนองเดียวกับนโยบายของรัฐใน ความหมายของ มอร์ตัน ครอลล์ (Morton Kroll) ที่ว่า “นโยบายของรัฐนั้นได้แก่โครงสร้างแห่ง คุณค่าและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นข้อกำหนดหรือข้อบัญญัติของรัฐบาล

¹ Harold D. Lasswell and Abraham Kaplan, *Power and Society* (New Haven : Yale University Press , 1970), 71.

² Ira Sharkansky, “The Political Scientist and Policy Analysis : An Introduction,” in *Policy Analysis in Political Science*, ed. (Chicago : Markham Publishing Company, 1970), 1.

³ James E. Anderson, *Public Policy - Making* , 2 d ed. (New York : Holt , Rinehart & Winston 1979), 3.

⁴ David Easton , *The Political System* (New York : Alfred A. Knoff, 1960), 129.

จากคำจำกัดความหรือความหมายของคำว่านโยบายสาธารณะในทัศนะของนักวิชาการต่าง ๆ ข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า นโยบายสาธารณะที่ถูกกล่าวถึงนี้เน้นเฉพาะนโยบายสาธารณะของภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งบ่งบอกถึงแนวทางในการปฏิบัติงานของรัฐบาลหรือโครงการที่รัฐบาลกำหนดให้มีขึ้น โดยบ่งถึงเป้าหมายและวิธีการเพื่อให้บรรลุผล ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นการจัดสรรคุณค่าต่าง ๆ แก่สังคมส่วนรวม ดังนั้นหากจะสรุปความหมายของคำว่านโยบายสาธารณะแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่านโยบายสาธารณะเป็นการกำหนดขอบเขตของภาระหน้าที่ที่รัฐบาลและหน่วยราชการ ตลอดจนองค์กรสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ใต้อำนาจของรัฐบาลต้องปฏิบัติ นอกจากนี้ยังแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างนโยบาย หน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ผู้มีบทบาทในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนที่หน่วยงานของรัฐบาลกำหนดขึ้นเอง ซึ่งอาจจะปรากฏอยู่ในรูปของกฎหมายและหนังสือสั่งการต่าง ๆ เพื่อใช้กำหนดเป็นนโยบายในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ

2.1.2 ความสำคัญของนโยบายสาธารณะ

เนื่องจากนโยบายสาธารณะที่กำหนดโดยภาครัฐ จะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยรวม จึงทำให้เห็นว่านโยบายสาธารณะมีความสำคัญยิ่ง นโยบายสาธารณะที่ดีนั้นจะต้องสอดคล้องกับค่านิยมและความต้องการของประชาชน เมื่อถูกนำไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเสมอภาคทั่วหน้า หากนโยบายสาธารณะมีลักษณะในทางตรงกันข้ามจะส่งผลให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน นโยบายสาธารณะจะต้องมีความชัดเจนในตัวเอง เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมถึงแนวทางการพัฒนาประเทศว่าจะมีทิศทางอย่างไร ซึ่งล้วนขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลแต่ละรัฐบาลเป็นสำคัญ สำหรับทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่านโยบายสาธารณะมีความสำคัญในตัวของมันเอง เนื่องจากเป็นผลผลิตจากระบบการเมืองที่ได้รับการกลั่นกรองจากประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นนโยบายสาธารณะจึงมีความสำคัญในระดับมหภาค ซึ่งความสำคัญของนโยบายสาธารณะนั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นแนวทางการบริหารหรือแนวทางการวางแผนและกำหนดโครงการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่จะต้องทำกิจกรรมหรือการกระทำของรัฐ เมื่อมีการกำหนดนโยบายหนึ่ง ๆ ทำให้มีความสำคัญต่อฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นโยบายสาธารณะมีความสำคัญต่อผู้กำหนดนโยบาย เช่น รัฐบาลหรือหน่วยงานราชการ หากรัฐบาลกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ทั้งในด้านค่านิยมของสังคมและการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพของประชาชน จะทำให้รัฐบาลได้รับความศรัทธาเชื่อถือจากประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ารัฐบาลสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) และประสิทธิภาพ (Efficiency) แล้ว จะยิ่งทำให้รัฐบาลได้รับการยอมรับและความนิยมจากประชาชนอย่างกว้างขวาง ซึ่งผลดังกล่าวจะส่งเสริมให้รัฐบาลมีโอกาสดำรงอำนาจในการบริหารประเทศยาวนานขึ้น โดยอาจได้รับความไว้วางใจจากการเลือกตั้งให้ทำหน้าที่

รัฐบาลเพื่อบริหารประเทศต่อไปอีก ในทางตรงกันข้ามหากรัฐบาลกำหนดนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมหรือความต้องการของประชาชน ประชาชนอาจรวมตัวกันคัดค้านเพื่อกดดันให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรืออาจมีผลรุนแรงถึงขั้นทำให้รัฐบาลต้องหมดอำนาจไป หรือในบางกรณีถึงแม้ว่ารัฐบาลจะได้กำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับค่านิยมและความต้องการของประชาชน แต่รัฐบาลไม่สามารถจะนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย ปรากฏการณ์เช่นนี้จะทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาต่อการบริหารงานของรัฐบาล และอาจส่งผลให้รัฐบาลหมดโอกาสที่จะบริหารประเทศต่อไป ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่านโยบายสาธารณะมีผลต่อการดำรงอยู่ของรัฐบาลอย่างสำคัญ⁵

นโยบายสาธารณะมีความสำคัญต่อประชาชน เนื่องจากนโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตทางการเมืองเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ดังนั้นประชาชนจึงสามารถแสดงออกซึ่งความต้องการของตนผ่านกลไกต่าง ๆ ทางการเมือง อาทิเช่น พรรคการเมือง กลุ่มอิทธิพลและผลประโยชน์ ระบบราชการ นักการเมือง ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น ความต้องการ (Demands) และการสนับสนุน (Supports) ของประชาชนจะถูกนำเข้าสู่ระบบการเมือง (Political System) ไปเป็นนโยบายสาธารณะ เมื่อนโยบายสาธารณะถูกนำไปปฏิบัติและปรากฏผลลัพธ์ตามเป้าประสงค์ที่พึงปรารถนาจะทำให้ประชาชนได้รับความพอใจและส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน (Feed Back) ทำให้ประชาชนเชื่อมั่นและศรัทธาต่อการบริหารงานของรัฐบาลมากยิ่งขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากผลลัพธ์และคุณภาพของการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่พึงปรารถนาของประชาชน จะส่งผลให้วิถีชีวิตของประชาชนตกต่ำ ปรากฏการณ์เช่นนี้จะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อรัฐบาล รัฐบาลจะต้องพยายามปรับเปลี่ยนนโยบายหรือปรับปรุงการนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อเรียกศรัทธาคืนจากประชาชน มิฉะนั้นประชาชนอาจไม่ให้การสนับสนุนรัฐบาลอีกต่อไป ความสัมพันธ์ระหว่างระบบการเมืองกับประชาชนจึงเป็นความสัมพันธ์แบบพลวัต (Dynamic System) ดังนั้นนโยบายสาธารณะในฐานะที่เป็นผลผลิตของระบบการเมือง จึงส่งผลอย่างสำคัญต่อวิถีและคุณภาพชีวิตของประชาชน

นโยบายสาธารณะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานภาครัฐ การกำหนดนโยบาย คือสิ่งที่รัฐบาลจะกระทำหรือจะละเว้นการกระทำ ในทัศนะของ อุทัย เลาหวิเชียร⁶ กล่าวว่า “นโยบายจะถูกกำหนดโดยฝ่ายการเมืองแต่ฝ่ายการเมืองไม่สามารถกำหนดนโยบายได้หมด เพราะเวลาเปิดการประชุมสภาผู้แทนราษฎรมีจำกัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรู้แต่เรื่องในแนวกว้าง ๆ แต่รู้รายละเอียด

⁵ สมบัติ อารังธัญวงศ์, *นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ* (กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม, 2540), 24.

⁶ อุทัย เลาหวิเชียร, *รัฐประศาสนศาสตร์: ลักษณะวิชาและมิติต่าง ๆ* (กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, 2540), 277.

ไม่ครอบคลุม ดังนั้น ในโลกเราจึงยอมให้ฝ่ายข้าราชการเข้ามาเล่นการเมืองได้ คือกำหนดนโยบายร่วมกับฝ่ายการเมือง” นอกจากนั้นท่านยังได้แยกเรื่องของนโยบายสาธารณะออกจากการบริหารงานของรัฐว่า “นโยบายสาธารณะคือกฎหมายหรือการตัดสินใจของรัฐบาล ส่วนการบริหารของรัฐก็คือการนำเอานโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย นโยบายสาธารณะจึงเป็นกิจกรรมของฝ่ายการเมือง ส่วนการบริหารงานของรัฐเป็นกิจกรรมของข้าราชการประจำ”

สมบัติ อารังธัญวงศ์⁷ กล่าวว่า “นโยบายสาธารณะคืออะไร ถูกกำหนดขึ้นอย่างไร และเปลี่ยนแปลงได้อย่างไร ล้วนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อความสนใจของประชาชนในฐานะสมาชิกของสังคมทั้งสิ้น เพราะประชาชนทุกคนจะได้รับผลกระทบไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่งจากนโยบายสาธารณะของรัฐเสมอ โดยทั่วไปนโยบายสาธารณะจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการทั้งทางการเมืองและสังคมอย่างกว้างขวางเพราะนโยบายสาธารณะมีรากฐานมาจากสภาพปัญหาต่าง ๆ ของสังคม และเป็นปัญหาที่ประชาชนคาดหวังว่ารัฐจะต้องรับผิดชอบในการแก้ไข ทำให้ปัญหาเหล่านี้ต้องเข้าสู่กระบวนการทางการเมือง ซึ่งเกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างประชาชน (Public) พรรคการเมือง (Political Parties) รัฐสภา (Congress) ตุลาการ (Courts) ระบบราชการ (Bureaucracy) ระบบบริหาร (Executive) และราชการส่วนท้องถิ่น (Local Governments) เป็นต้น สิ่งที่จะต้องพิจารณาก็คือบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ ดังกล่าวมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะอย่างไร และผลของนโยบายสาธารณะกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในสังคมอย่างไรและมากน้อยเพียงใด”

นโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตของระบบการเมือง จะส่งผลกระทบทางใดทางหนึ่งต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน อาทิเช่น สิ่งที่รัฐบาลกระทำหรือไม่กระทำเกี่ยวกับปัญหามลพิษ ปัญหาเศรษฐกิจชะลอตัว ปัญหาการจราจร หรือปัญหาความปลอดภัยของสาธารณชน จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นหรือเลวลง สิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนอีกประการหนึ่งก็คือ นโยบายสาธารณะมิได้ทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบเหมือนกันหมดทุกกรณี ในทางตรงกันข้าม นโยบายสาธารณะบางนโยบายอาจทำให้ประชาชนบางกลุ่มได้ประโยชน์แต่ประชาชนบางกลุ่มเสียประโยชน์ แนวความคิดเรื่องนโยบายสาธารณะของ อุทัย เลาหวิเชียร และสมบัติ อารังธัญวงศ์ ที่ได้นำเสนอข้างต้น สรุปความได้ว่านโยบายสาธารณะเป็นผลผลิตของระบบการเมืองและผลของนโยบายจะกระทบต่อคนหมู่มาก ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นหรือเลวลงก็ได้ นโยบายสาธารณะเป็นการกำหนดสิ่งที่รัฐบาลจะกระทำหรือไม่กระทำเกี่ยวเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับนักวิชาการทั้งสองท่านว่าแนวความคิดการกำหนดนโยบายสาธารณะมักจะมา

⁷ สมบัติ อารังธัญวงศ์, นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ,

จากฝ่ายการเมืองเพราะประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยและฝ่ายการเมืองก็มาจากการเลือกตั้งจากประชาชน จึงเชื่อได้ว่าการกำหนดนโยบายสาธารณะต่าง ๆ น่าจะตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

2.1.3 วงจรชีวิตของนโยบายสาธารณะ (Policy Life – Cycle)

นโยบายสาธารณะก่อตัวขึ้นมาจากปัญหาและประเด็นทางสังคมที่ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวความคิดของนักวิชาการหลายท่านมาแล้ว เช่น แนวความคิดของ เจมส์ อี. แอนเดอร์สัน⁸ กล่าวว่า “นโยบายสาธารณะคือแนวทางปฏิบัติที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐได้กำหนดขึ้น โดยมีเจตนาเพื่อแก้ปัญหาทางสังคม เพราะนโยบายสาธารณะเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการตอบสนองความต้องการของประชาชน อาทิ ความต้องการในด้านการศึกษา การสาธารณสุข สวัสดิการ สวัสดิภาพ และการมีงานทำอย่างมั่นคง เป็นต้น ความต้องการเหล่านี้ของประชาชนนับว่าเป็นความต้องการที่สำคัญ” จึงจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องกำหนดนโยบายในการตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อย่างไรก็ตามนโยบายสาธารณะแต่ละนโยบายอาจถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาใดปัญหาหนึ่งหรือหลาย ๆ ปัญหาในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง เมื่อปัญหาของนโยบายถูกแก้ไขหรือบรรเทาจนแล้วนโยบายนั้น ๆ ก็ต้องถูกนำมาทบทวนว่าควรจะคงอยู่ต่อไปหรือสิ้นสุดลง

วงจรชีวิตของนโยบายสาธารณะในขั้นแรกจะเป็น “การก่อตัวของนโยบาย” (Policy Formation) ซึ่งการหยิบประเด็นปัญหาบางประการของสังคมขึ้นมาสู่ความสนใจของผู้กำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การพิจารณาตัดสินใจต่อไป ทั้งนี้การก่อตัวของนโยบายอาจจะมาจากการผลักดันหรือนำเสนอประเด็นปัญหาโดยบุคคล และกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดนโยบาย (Policy Determinants)⁹

เมื่อการก่อตัวของนโยบายมีความเป็นรูปธรรมและชัดเจนแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) ซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการยกร่างข้อเสนอหรือทางเลือกเชิงนโยบายต่าง ๆ (Policy Alternatives) เพื่อทำการพิจารณาตัดสินใจและอนุมัติเห็นชอบต่อไป โดยผู้กำหนดนโยบายที่มีอำนาจหน้าที่อย่างเป็นทางการที่จะตัดสินใจเลือกกว่านโยบายควรจะออกมาในรูปแบบใด ซึ่งจะพบอยู่เสมอว่าในช่วงของการกำหนดนโยบายนี้ บุคคลภายนอกมักจะไม่ได้รับทราบรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการตัดสินใจมากนัก ต่อมาภายหลังเมื่อได้มีการ

⁸ James E. Anderson, *Public Policy - Making*, 2^d ed. (New York : Holt , Rinehart & Winston 1979), 3.

⁹ ทศพร ศิริสัมพันธ์, *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ* (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), 122.

ประกาศใช้นโยบาย บุคคลทั่วไปจึงจะได้รับทราบและสามารถวิเคราะห์รายละเอียดเนื้อหาสาระว่าใครได้อะไร เมื่อไหร่ อย่างไร

หลังจากการกำหนดนโยบายได้แล้วขั้นต่อไปก็คือ การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) ซึ่งเป็นการแปลงตัวนโยบายออกสู่ภาคปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จและได้รับผลผลิตออกมาตรงตามเป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติมักจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมของการดำเนินงาน ชีตความสามารถของหน่วยงานที่รับผิดชอบ การสนับสนุนและแรงต่อต้านจากบุคคล กลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ เป็นต้น เมื่อนโยบายถูกนำไปปฏิบัติระยะหนึ่งแล้วก็จะถึงขั้นตอนของการประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) ขั้นตอนนี้เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาถึงผลลัพธ์ที่ติดตามมาจากการนำเอานโยบายไปปฏิบัติว่า บรรลุผลตรงตามประสงค์ที่วางไว้หรือไม่อย่างไรและยังครอบคลุมถึงการพิจารณาตรวจสอบถึงผลกระทบ (Impact) ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบที่เกิดขึ้นจริง รวมทั้งความคุ้มค่าด้านต่าง ๆ (Cost Effectiveness) ของตัวนโยบายด้วย

สำหรับขั้นตอนสุดท้ายคือ การต่อเนื่อง การทดแทน และการสิ้นสุดนโยบาย (Policy Maintenance, Succession & Termination) ขั้นตอนนี้เป็นการพิจารณาทบทวนเพื่อทำการคงสภาพหรือเปลี่ยนแปลงและยกเลิกสิ้นสุดตัวนโยบาย โดยการพิจารณาดังกล่าวนี้นี้มักจะอาศัยข้อเท็จจริงจากการประเมินผลนโยบาย ในกรณีที่มีการยกเลิกสิ้นสุดนโยบาย หมายความว่า วงจรชีวิตของนโยบายได้จบลง ส่วนในกรณีที่มีการทดแทนนโยบาย หมายความว่า วงจรชีวิตของนโยบายกำลังจะเริ่มต้นขึ้นใหม่ อย่างไรก็ตาม นโยบายสาธารณะของภาครัฐโดยส่วนใหญ่จะได้รับการต่อเนื่องหรือแก้ไขเพิ่มเติมจากเดิมเพียงเล็กน้อยเนื่องจากภารกิจของรัฐบาลเป็นภารกิจต่อเนื่องไม่มีวันจบสิ้น¹⁰

2.2 กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups)

2.2.1 ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์

กลุ่มผลประโยชน์ในความหมายตามพจนานุกรม ศัพท์สังคมวิทยานั้นอธิบายว่า Groups interest คือ ผลประโยชน์ของกลุ่ม หมายถึง “ภาวะความรู้สึกตื่นตัวที่เกิดขึ้นในบุคคลที่ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ซึ่งถือว่าเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม”

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, 122.

Interest group คือ กลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง “กลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเพื่อภารกิจหรือผลประโยชน์เฉพาะอย่าง เช่น กลุ่มเรียกร้องสิทธิสตรี หรือกลุ่มพ่อค้า”¹¹

ศาสตราจารย์แกรแฮมวูดตัน (Graham Wootton) แห่งมหาวิทยาลัย Tufts สหรัฐอเมริกา ได้อธิบายความหมายของกลุ่มผลประโยชน์ไว้ว่า¹²

- กลุ่มผลประโยชน์คือ กลุ่มทุกกลุ่ม หรือองค์การทุกองค์การที่แสวงหาอิทธิพลเหนือนโยบายสาธารณะ (Public Policy) ตามวิธีทางที่กำหนดในขณะเดียวกันก็ปฏิเสธที่จะรับผิดชอบโดยตรงที่จะปกครองประเทศ

- กลุ่มผลประโยชน์เป็นของผู้ร่วมที่ชนะที่ได้ทำการเรียกร้องต่อกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม และเมื่อใดที่กลุ่มผลประโยชน์นี้กระทำการเรียกร้องข้อเสนอของตน โดยผ่านสถาบันใด ๆ ของรัฐบาล ก็ตาม กลุ่มผลประโยชน์นี้จะกลายเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง (Political Interest Groups) และเมื่อใดที่กลุ่มผลประโยชน์ปฏิบัติการในระดับการเมือง กลุ่มนี้จะถูกเรียกว่ากลุ่มผลักดัน (Pressure Groups)

คำว่ากลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups) กับคำว่า กลุ่มอิทธิพล (Pressure Groups) เป็นคำที่มักจะใช้ปะปนกัน เนื่องจากมีความหมายใกล้เคียงกัน การให้ความหมายที่แตกต่างกันเป็นผลมาจากนักวิชาการแต่ละท่านที่มอง คือตามทัศนะของการมองหรือการศึกษา (Approach) กลุ่มผลประโยชน์นั้นพิจารณาตามหลักของความเป็นจริงจากพฤติกรรมแล้วเป็นการรวมตัวของกลุ่มชนที่มีผลประโยชน์ได้ยึดถือเอาแนวอาชีพเดียวกันเป็นหลัก เมื่อการรวมตัวกันดำเนินไปได้ด้วยดี มีการจัดองค์การที่ดี มีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะสามารถสร้างพลังและเปลี่ยนแปลงกลายเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพล (Influence) และอำนาจ (Power) เหนือรัฐบาล เหนือผู้บริหารประเทศได้ พลังอำนาจที่ว่านี้รวมไปถึงจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมในกลุ่มด้วย

ความเป็นมาของกลุ่มผลประโยชน์ หรือการก่อกำเนิดของกลุ่มผลประโยชน์นั้น เป็นผลมาจากปรากฏการณ์ธรรมชาติของสังคมของมนุษย์ที่ต้องการหรือที่ประสงค์ที่จะรวมกลุ่ม ไม่ว่าจะอยู่ในยุคใด สมัยใด และในสังคมใด ๆ การรวมกลุ่มนั้น ถูกลูกเหตุที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพของสังคม สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพของการเมือง ในแต่ละแห่งซึ่งไม่เหมือนกัน เราจะแยกกลุ่มออกได้เป็นกลุ่มดั้งเดิม และกลุ่มสมาชิกใหม่

¹¹ ราชบัณฑิตยสถาน, *พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (อังกฤษ-ไทย) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน* (กรุงเทพมหานคร : บริษัทรุ้งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด, 2524), 196-197.

¹² Graham WOOTTON, *Interest Groups* (Prentice-Hall, Inc., Engle-Wood Cliffs, N.J., 1970), 1-2.

2.2.2 กลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิม

ลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิมหรือแบบเก่านั้น เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่รวมกันขึ้นได้โดยอาศัยอาชีพเดียวกันเป็นหลัก และมักจะมีอยู่ในสังคมประเทศตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศยุโรปตะวันตก กลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิมนี้อาจจะเน้นเฉพาะสาขาวิชาชีพ เช่น อาชีพแพทย์ หนายความ นักกฎหมาย นักการศาสนา กลุ่มทางสังคม และวัฒนธรรม ซึ่งสาเหตุของการรวมกลุ่มกันได้นี้เนื่องมาจากความผูกพันในทางสังคม ทางวัฒนธรรม ทางประเพณี ตลอดจนความเชื่อถือต่าง ๆ นั้นเอง

ลักษณะโครงสร้างของกลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิมนี้นอกจากจะเป็นกลุ่มอาชีพเก่าแก่ของมนุษย์ เช่น แพทย์ นักกฎหมายแล้ว โครงสร้างเกี่ยวกับจำนวนและผู้นำก็มีลักษณะสอดคล้องกับพรรคการเมืองดั้งเดิม กล่าวคือ จำนวนสมาชิกของกลุ่มมีจำนวนไม่มาก เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพแพทย์ หรือนักกฎหมายนั้นมีไม่มาก จึงเป็นกลุ่มของชนชั้นหนึ่งของสังคม ที่มีบทบาทและความสำคัญสำหรับผู้นำของกลุ่มนั้นเป็นผู้มีบารมีอาวุโสสูง ลักษณะก็เช่นเดียวกันกับพรรคการเมืองแบบคอร์สหรือคณะกรรมการในพรรคการเมือง

2.2.3 กลุ่มผลประโยชน์สมัยใหม่

เป็นลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ไปในทางเศรษฐกิจ และจะปรากฏอยู่ในประเทศอุตสาหกรรม เป็นส่วนใหญ่ สมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์นี้สามารถรวมกัน หรือมีความผูกพันกันได้โดยเหตุผลที่ว่า มีผลประโยชน์ร่วมกันในทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังมีผลต่อกลุ่มผลประโยชน์ในทางการเมือง ที่รวมกันโดยเหตุผลทางการเมือง คือมีผลประโยชน์ร่วมกันในทางอุดมการณ์ทางการเมือง กลุ่มผลประโยชน์สมัยใหม่เมื่อพิจารณาโครงสร้างของกลุ่มในเรื่องผู้นำกลุ่ม และสมาชิกของกลุ่มแล้ว จะเห็นว่าสมาชิกเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก กลุ่มผลประโยชน์แบบดั้งเดิม เป็นลักษณะที่เป็นมวลชนคล้ายกันกับพรรคการเมืองมวลชน ส่วนผู้นำของกลุ่มผลประโยชน์นี้จะได้ตำแหน่งโดยการต่อสู้ทางการเมืองภายในกลุ่ม ทำให้กลุ่มมีลักษณะของการเป็นประชาธิปไตยมากกว่ากลุ่มอื่น

2.3 กลุ่มผลักดัน

คำว่ากลุ่มผลักดัน (Pressure Groups) เป็นองค์การผลประโยชน์ของกลุ่มชน ซึ่งสมาชิกได้มีส่วนร่วมในทัศนะ มีเป้าหมาย และกิจการตามโครงการของกลุ่มในอันที่จะมีอิทธิพลเหนือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือรัฐบาล และมีอิทธิพลต่อนโยบายของรัฐบาล กลุ่มผลักดันหรือกลุ่มอิทธิพลนี้มิได้มีเป้าหมายเหมือนกันกับพรรคการเมือง ที่ว่า พรรคการเมืองต้องการชัยชนะ เพื่อจัดตั้งรัฐบาลปกครองประเทศ แต่กลุ่มผลักดันนั้นมีเป้าหมายใหญ่คือผลประโยชน์ในการเป็นเจ้าของหรือมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลที่จะมีผลโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อสมาชิกของกลุ่มตน

ความแตกต่างระหว่างกลุ่มผลักดันจะอยู่ที่ขนาดที่ใหญ่หรือเล็ก ความมั่งคั่งในทางการเงิน อำนาจต่อรอง เป้าหมาย แต่วิธีการดำเนินงานนั้นเกือบจะเหมือนหรือคล้ายกัน คือ วิธีการที่จะมีอิทธิพลเหนือมติมหาชน (Public opinion) นอกจากนี้แล้ว กลุ่มผลักดันยังมีเป้าหมายที่จะมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ ตัวอย่างของกลุ่มผลักดันเหล่านี้คือ ลobbies) องค์การทางด้านธุรกิจต่าง ๆ องค์การเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน องค์การทางเกษตรกรรม สหภาพแรงงานทั่ว ๆ ไป องค์การทางศีลธรรม องค์การทางศาสนา

กลุ่มผลักดัน ตามความหมาย ราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง “กลุ่มสังคมที่รวมกันขึ้นโดยมีเป้าประสงค์ และทัศนคติร่วมกัน เพื่อพยายามให้มีอิทธิพลเหนือหรือบังคับกลุ่มอื่น ๆ ในการเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือพฤติกรรม ให้เป็นไปตามที่ต้องการ” คำนี้ที่สังคมศาสตร์อเมริกันใช้กันมาแต่เดิมคือ กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups) ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ได้นำคำใหม่มาใช้ว่า กลุ่มกดดัน (Pressure Groups) อย่างไรก็ดี ในบางสถานการณ์ คำว่า กลุ่มผลประโยชน์ก็ยังคงนิยมใช้กันมากกว่า¹³

กลุ่มผลักดัน ตามความหมายของ โบน และแรนนี่ นั้นคือ “เมื่อใดที่กลุ่มผลประโยชน์ตัดสินใจที่จะนำปัญหาของเขาไปสู่รัฐบาล กลุ่มผลประโยชน์จะกลายเป็นกลุ่มผลักดัน หรือกลุ่มอิทธิพล หรือกลุ่มผลประโยชน์ในทางการเมือง”

กลุ่มผลักดัน ในความหมายของ ไชเชเลอร์¹⁴ หมายถึง “กลุ่มในรูปขององค์การที่แสวงหาอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของรัฐบาล โดยปราศจากเจตนาที่จะนำเอาสมาชิกของกลุ่มไปทำหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐบาล”

กลุ่มผลักดันในความหมายของ วูดตัน¹⁵ “กลุ่มผลักดัน คือ องค์การใด ๆ ที่แสวงหาอิทธิพลเหนือนโยบายของรัฐบาล ในขณะที่เดียวกันก็ปฏิเสธความต้องการที่จะยอมรับความรับผิดชอบในองค์การของรัฐ “เมื่อการกระทำของกลุ่มผลประโยชน์ หรือการปฏิบัติการเรียกร้องของกลุ่มผลประโยชน์ไปถึงระดับการเมือง คือระดับนโยบาย กลุ่มจะถูกเรียกว่าเป็นกลุ่มผลักดัน” “กลุ่มผลประโยชน์กับกลุ่มผลักดันมักใช้สลับหรือแทนกันได้”

¹³ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (อังกฤษ-ไทย) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 196-197

¹⁴ Harmon ZEIGLER., *Interest Groups in American Society* (Prentice-Hall. Inc., Englewood Cliffs, N.J., 1964), 30.

¹⁵ Graham WOOTTON, *Interest Groups*, 1-2.

กลุ่มผลักดันในความหมายของ มอริสดูแวร์เซ่ แห่งมหาวิทยาลัยปารีส ฝรั่งเศส ได้เขียนไว้ในหนังสือพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ว่า¹⁶

“พรรคการเมืองนั้นมีความมุ่งหมายที่จะเป็นเจ้าของอำนาจรัฐ และใช้อำนาจนั้นในการบริหาร” อำนาจนี้หมายถึงอำนาจที่ได้มาโดยการเข้ารับเลือกตั้งในตำแหน่งต่าง ๆ เช่น สมาชิกสภาเทศบาล เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น นายกเทศมนตรี วุฒิสมาชิก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ยังหมายถึง ตำแหน่งที่จะถูกเลือกตั้งให้ทำหน้าที่รัฐบาล คือ รัฐมนตรีและตำแหน่งประมุขของรัฐ คือ ประธานาธิบดี แต่กลุ่มผลประโยชน์นั้น ศาสตราจารย์ดูแวร์เซ่ ได้อธิบายว่า

“กลุ่มผลประโยชน์นั้นเป็นไปในทางตรงกันข้าม คือมิได้เข้าร่วมโดยตรงในการแสวงหาอำนาจหรือในการใช้อำนาจรัฐ กลุ่มผลประโยชน์จะปฏิบัติการเพื่อมีอิทธิพลเหนืออำนาจรัฐ ในขณะที่องค์การของกลุ่มแยกอยู่ต่างหากหากหมายความว่า กลุ่มผลประโยชน์ใช้อิทธิพล “บีบบังคับ” ผู้บริหารประเทศ คำว่า Pressure Groups จึงเป็นเสมือนกลุ่มบีบบังคับในทางการเมืองต่อผู้บริหารประเทศ”

กลุ่มผลักดันหรือกลุ่มบีบบังคับนี้มีเจตนาที่จะแสวงหาอิทธิพล หรือมีอำนาจเหนือบรรดาบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ใต้อำนาจ และไม่ได้หมายความว่าส่งคนของกลุ่มเข้าไปใช้อำนาจเสียเอง คือการเข้าไปอย่างไม่เป็นทางการ ตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน เท่าที่เป็นอยู่ในสังคมตะวันตก กลุ่มพลังที่เข้มแข็งหลายกลุ่มต่างก็มีตัวแทนของตนอยู่ในหน่วยงานของรัฐบาล และในหน่วยงานของรัฐบาล โดยที่มีการปกปิดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแทนของกลุ่มแบะหน่วยงานของรัฐ

ในการจัดแยกประเภทของกลุ่มผลักดันนี้ กระทำได้ยากกว่าการแยกประเภทพรรคการเมือง เนื่องจากพรรคการเมืองเป็นองค์การที่เกี่ยวข้องเฉพาะปฏิบัติการทางการเมือง ส่วนกลุ่มผลักดันนั้นส่วนใหญ่แล้วเป็นองค์การที่ไม่เกี่ยวกับการเมือง (Nonpolitical Organizations) และที่สำคัญที่สุด การบีบบังคับทางการเมืองหาใช่กิจกรรมหลักเบื้องต้นของกลุ่มไม่ กลุ่มต่าง ๆ เท่าที่ปรากฏอยู่ในสังคมไม่ว่าจะเป็นกลุ่ม สมาคม องค์การที่ไม่มีจุดประสงค์ในทางการเมือง ต่างก็มีโอกาสที่จะปฏิบัติในฐานะกลุ่มผลักดันได้ในบางกรณี เท่าที่สภาพแวดล้อมทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และทางสังคมจะเอื้ออำนวยให้

สรุป กลุ่มผลักดัน Groups de pression หรือ Pressure Groups ตามพจนานุกรมศัพท์รัฐศาสตร์ ฝรั่งเศสมีความหมายดังนี้¹⁷

¹⁶ Maurice DUVERGER, *Party Politics and Pressure Groups* (Thomas Y. Crowell Company, Inc., N.Y. 1972), 101-102.

¹⁷ Charles DEBBASCH, “Yves DAUDET,” *Lexique de terms Politiques*, edition Dalloz, (Paris 1974): 55.

กลุ่มผลึกตัน คือ องค์กรที่ก่อตั้งเพื่อปกป้องผลประโยชน์ที่ไปเกี่ยวข้องกับอำนาจรัฐ บังคับให้มีการเปลี่ยนแปลง การตัดสินใจในนโยบายของรัฐ ให้เป็นประโยชน์แก่กลุ่มของตน ตรงกันข้ามกับพรรคการเมืองซึ่งมีเป้าหมายที่จะเข้าไปบริหารนโยบาย คือ การใช้อำนาจรัฐ กลุ่มผลึกตันนี้ต้องการแต่เพียงเพื่อการมีอิทธิพลเหนือองค์กรที่มีอำนาจตัดสินใจ

การใช้อิทธิพล เพื่อบีบบังคับนั้น อาจกระทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การขอมติ ขอความร่วมมือจากพลเมือง การใช้อิทธิพลบีบบังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยตรง กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในสังคมมีโอกาสที่จะกลับกลายเป็นกลุ่มผลึกตันหรือกลุ่มอิทธิพลได้ทั้งสิ้น

การผลึกตัน หรือการบีบบังคับตามความหมายของภาษาอเมริกัน คือ คำว่า ล็อบบี้ (LOBBY) ซึ่งหมายถึงการชี้ชวนเฉพาะตัว ล็อบบี้คือลักษณะเฉพาะของกลุ่มผลึกตัน ที่มีการจัดเตรียมที่พร้อมมูล และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำให้เป้าหมายของกลุ่มบรรลุผล

2.4 กลุ่มผลึกตันจริง

กลุ่มผลึกตันจริง หมายถึงกลุ่มผลประโยชน์ที่ได้ก่อตั้งขึ้นมาและสามารถจัดองค์การของกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่คำนึงว่ากลุ่มจะมีขนาดใหญ่หรือเล็ก กลุ่มนั้นก็จะมีอำนาจมีพลังบังคับในทางการเมือง เรียกกันว่าเป็นกลุ่มอิทธิพล คำว่าอิทธิพลนี้หมายถึงอิทธิพลที่มีต่อรัฐบาล ผู้บริหารประเทศ มีอิทธิพลต่อองค์การนิติบัญญัติของรัฐคือรัฐสภา

กลุ่มผลึกตันจริง หรือกลุ่มผลึกตันในทางทฤษฎีนั้นจะต้องมีลักษณะของการจัดองค์การที่สมบูรณ์ เช่น การมีเป้าหมายวัตถุประสงค์ ที่แน่นอนเด่นชัด การมีสมาชิก การจัดสายงานบริหารงานในองค์การ และสำคัญยิ่งคือต้องไม่มีเป้าหมายในการจัดตั้งรัฐบาลเพื่อเข้าบริหารประเทศ กลุ่มผลึกตันนี้ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นโดยเอกชน รัฐบาลไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรง ฉะนั้นกิจกรรมบางส่วนของกลุ่มและโอกาสบางโอกาสจะทำให้กลุ่มเกี่ยวข้องกับอิทธิพลที่สามารถบีบบังคับทางการเมือง นอกจากนี้แล้ว แนวความคิดเรื่องกลุ่มผลึกตันจริง ยังเกี่ยวข้องกับคำถามที่ว่า องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐบางหน่วยงาน

กลุ่มผลึกตันเฉพาะกรณี กลุ่มผลึกตันบางส่วน กลุ่มผลึกตันเอกชน และกลุ่มผลึกตันมหาชน

กลุ่มผลึกตันเฉพาะกรณี (Exclusive Groups) คือกลุ่มหรือองค์กรที่มีจุดประสงค์ที่จะรักษาผลประโยชน์ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะอย่างเดี่ยวและอย่างจริงจัง เช่นเป้าหมายของกลุ่มจะมุ่งเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและนโยบายของรัฐ คืออยู่ภายในขอบเขตของการเมืองและนโยบายของรัฐเพื่อที่จะบีบบังคับผลึกตันฝ่ายบ้านเมือง หรือฝ่ายปกครองเท่านั้น เช่น ในประเทศฝรั่งเศสก็มีสมาคมกนินิติบัญญัติเพื่อปกป้องเสรีภาพทางการศึกษา สำหรับสหรัฐอเมริกาก็มีลักษณะ

ของกลุ่มเช่นว่านี้ เรียกว่า ล็อบบี้ (Lobby) ซึ่งเป็นกลุ่มผลักดันจริง และกลุ่มผลักดันแฝงในเวลาเดียวกัน

ล็อบบี้เป็นกลุ่มที่เชี่ยวชาญในการติดต่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง วุฒิสมาชิก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เจ้าหน้าที่บริหารชั้นสูงของรัฐบาลกลาง

กลุ่มผลักดันเฉพาะกรณีนี้แสดงให้เห็นถึงลักษณะของการเป็นกลุ่มบีบบังคับทางการเมือง

กลุ่มผลักดันบางส่วน (Partial Group) คือกลุ่มผลประโยชน์กิจกรรมบางอย่างของกลุ่มที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองหรือนโยบายของรัฐ ส่วนกิจกรรมหลักของกลุ่มจะต้องมีใช่เรื่องของการเมืองหรือนโยบายของรัฐ กลุ่มผลักดันบางเรื่องนี้มีมักจะได้แก่กลุ่มผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ เช่น สหภาพแรงงาน สหภาพกรรมกร สมาคมนายจ้าง ฯลฯ

องค์การเหล่านี้ บางครั้งกิจกรรมขององค์การจะไปบีบบังคับรัฐบาลให้ปฏิบัติตาม ซึ่งจุดหมายที่แท้จริงของสหพันธ์ดังกล่าวข้างต้น ก็คือ การปกป้องผลประโยชน์และการต่อสู้เพื่อรักษาผลประโยชน์ และดำเนินงานเฉพาะเรื่องของนายจ้าง ผู้ใช้แรงงาน อัตราค่าจ้าง ระยะเวลาทำงาน และสวัสดิการต่าง ๆ สิทธิต่าง ๆ ของผู้ใช้แรงงาน กลุ่มผลักดันบางเรื่องนี้เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่ปรากฏอยู่ในสังคมอุตสาหกรรม สังคมเกษตรกรรม

กลุ่มผลักดันเอกชน (Private Groups) กลุ่มผลักดันนี้ เกิดขึ้นโดยสถาบันของเอกชน เช่นธุรกิจเอกชน บริษัท ห้างร้าน หน่วยการผลิต ความคิดกลุ่มผลักดันเอกชนนี้เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในสหรัฐอเมริกา ซึ่งประเทศนี้มีระบบเศรษฐกิจเป็นแบบทุนนิยม (Capitalism) ดังนั้นเอกชนจึงมีเสรีภาพในการประกอบการต่าง ๆ ได้โดยรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องน้อยที่สุด ผลประโยชน์ของกลุ่มจึงเกิดขึ้นโดยเฉพาะโดยเสรีและทุกระดับ การต่อสู้เรียกร้องเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มจึงเกิดขึ้น โดยเฉพาะระหว่างกลุ่มอาชีพสองกลุ่ม คือ กลุ่มผู้ประกอบการ และกลุ่มผู้ขายแรงงาน กลุ่มเหล่านี้เป็นกลุ่มผลประโยชน์ของเอกชน (Individual) มีใช่เป็นของรัฐ (Public) ดังนั้นกลุ่มผลักดันเอกชน คือกลุ่มผลประโยชน์ของเอกชน เช่น สหภาพแรงงาน สมาคมผู้ประกอบการ สมาคมเยาวชน สมาคมสตรี เป็นต้น

กลุ่มผลักดันมหาชน (Public Groups) หมายถึง กลุ่มที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และยอมรับกันว่าในบางครั้งหน่วยงานของรัฐมีวิธีปฏิบัติกิจกรรมคล้ายกับวิธีการของกลุ่มผลักดันเพื่อที่จะรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม โดยการบีบบังคับหรือใช้อิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ กลุ่มผลักดันมหาชนหรือ กลุ่มผลักดันสาธารณะแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

1. หน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการตามแบบวิธีของกลุ่มผลักดันในการป้องกันผลประโยชน์ของหน่วยงานนั้น โดยที่ได้มีการแสดงให้เห็นว่าผลประโยชน์ของกลุ่มคือ ผลประโยชน์ของสาธารณะหรือผลประโยชน์ของส่วนรวม

2. เป็นกลุ่มที่ก่อตั้งโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้าราชการ ข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ ผู้ตรวจสอบบัญชี สมาคมศิษย์เก่าของสถาบันการศึกษาชั้นสูงของรัฐ โดยมีการก่อตั้งเป็นกลุ่มขึ้นในหน่วยงานของรัฐ แต่เดิมลักษณะของกลุ่มจะเป็นกลุ่มที่ไม่เปิดเผย กลุ่มจะหาทางช่วยเหลือคนในกลุ่มของตน เพื่อให้ได้รับตำแหน่งสูงและสำคัญในหน่วยงานนั้นแม้จะมีการเน้นว่าผลประโยชน์ของส่วนรวมสำคัญแต่ผลประโยชน์ของสมาชิกของกลุ่มจะต้องมาก่อน

ในปัจจุบันกลุ่มผลักดันมหาชน ได้จัดตั้งโดยเปิดเผยและมีเป้าหมายเพื่อส่วนรวมจริง ๆ เช่น สมาคมข้าราชการพลเรือนของไทย การเกิดขึ้นของกลุ่มผลักดันมหาชนทำให้นักทฤษฎีกลุ่มผลประโยชน์หัวรุนแรงว่าจะทำให้เอกภาพของรัฐเกิดวิกฤต เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถรวมตัวกันเป็นกลุ่มต่อรองกับรัฐ กลุ่มผลักดันมหาชนจึงมีลักษณะพิเศษกว่ากลุ่มอื่น

กลุ่มผลักดันภายนอกประเทศ (Foreign Pressure Groups) กลุ่มผลักดันภายนอกหมายถึง กลุ่มผลักดันที่มาจากภายนอกประเทศ คือมาจากรัฐอื่น ซึ่งอาจจะหมายถึงกลุ่มผลักดันเอกชนหรือกลุ่มผลักดันมหาชน เป็นลักษณะของกลุ่มผลักดันที่ปฏิบัติการข้ามประเทศ เช่น การเข้าไปปฏิบัติการแทรกแซงทางการเมือง การแทรกแซงในการกำหนดนโยบายสาธารณะ (Public Policy) บางเรื่อง หรือทั้งหมดของรัฐบาลอีกรัฐบาลหนึ่ง

ก. กลุ่มผลักดันต่างประเทศที่เป็นกลุ่มเอกชน ได้แก่ กลุ่ม สมาคมองค์การของอีกรัฐหนึ่งได้ให้การสนับสนุนทั้งทางการเงิน ด้านกำลังใจ (Moral support) กับกลุ่มสมาคม องค์การ แก่รัฐอื่น ๆ เช่น สหพันธ์แรงงานอังกฤษเคยช่วยเหลือสหพันธ์กรรมกรของอิตาลี ในการนัดหยุดงาน องค์การนายจ้างอเมริกันมีอิทธิพลต่อหน่วยงานของรัฐบาลฝรั่งเศส ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาของไทยให้การสนับสนุนทางด้านกำลังใจแก่กลุ่มนักศึกษามาเลเซียในการต่อต้านอิทธิพลทางการค้าของญี่ปุ่น ที่มีต่อชาติต่าง ๆ ในเอเชีย ในปี พ.ศ. 2516

ข. กลุ่มผลักดันต่างประเทศที่เป็นกลุ่มมหาชน คือ กลุ่มสมาคมองค์การ ที่เป็นของรัฐ ๆ หนึ่งเข้าไปแทรกแซงการปฏิบัติงานของรัฐบาลอื่น ๆ เช่น กรณีองค์การสืบราชการลับของอเมริกัน (Central Intelligence Agency : C.I.A.) มีอิทธิพลต่อกองทัพต่อรัฐบาลต่อพรรคการเมืองในประเทศในโลกที่สาม หรือกรณีกรรมการความมั่นคงแห่งชาติของสหภาพโซเวียต (Komitet Grosudarsvennoi Benzopasnosti : K.G.B. – Committee of State Security) ซึ่งเป็นองค์การที่มีบทบาทต่อรัฐบาลต่อพรรคการเมือง ต่อกองทัพในกลุ่มประเทศสังคมนิยม รวมถึงประเทศที่กำลังพัฒนาในโลกที่สาม

2.5 กลุ่มผลักดันแฝง

คำว่ากลุ่มผลักดันแฝงนั้นตรงกับคำอังกฤษว่า pseudo pressure groups เป็นกลุ่มลักษณะกลุ่ม องค์การ ชมรม ที่มีได้จัดอยู่ในลักษณะของกลุ่มผลักดันจริง เป็นองค์การที่จัดตั้งขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในการบริการด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนทั่วไป เช่น กลุ่มของนักวิชาการ กลุ่มของนักธุรกิจที่มีได้มีจุดประสงค์ที่จะบีบบังคับทางการเมือง เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง แต่กระทำไปเพื่อผลประโยชน์ของผู้อื่น เป็นลักษณะที่จะต้องมีความจ้ำจอบแทน การบริการนั้นกลับไปมีผลในการบีบบังคับทางการเมือง กลุ่มผลักดันแฝง หรือกลุ่มผลักดันเทียม ศาสตราจารย์มอริสดูแวร์เซ่ ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มสื่อสารมวลชน

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เป็นกลุ่มบุคคลที่เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง แม้ว่าบทบาทของกลุ่มจะสามารถบีบบังคับ หรือมีอิทธิพลทางการเมืองแต่กลุ่มนี้ก็ไม่ได้เป็นกลุ่มผลักดันจริงไม่ กลุ่มเหล่านี้ควรจะเรียกว่าองค์การที่มีอิทธิพล กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้แก่ สำนักงานจัดหาทุนเพื่อการเลือกตั้งสำนักงานเพื่อการรณรงค์ทางการเมือง

ก. สำนักงานจัดหาทุนเพื่อการเลือกตั้ง สำนักงานลักษณะนี้มีอยู่ทั่วไป ในประเทศยุโรปตะวันตก การจัดตั้งเป็นองค์การจัดหาทุนเพื่อการเลือกตั้งนี้ เป็นวิธีการหนึ่งจะทำให้กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ใช้เป็นเครื่องมือบีบบังคับในทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การนายจ้างบางแห่งจ่ายเงินให้กับองค์การนี้ แต่เดิมเป็นลักษณะของกรรมการจัดหาทุนเรียกเก็บเงินจากสมาชิกตามส่วน แล้วแต่ความสำคัญของธุรกิจ แล้วไปจัดสรรเป็นส่วนให้แก่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง จัดได้ว่าเป็นกลุ่มอิทธิพลเหนือพรรคการเมืองเหนือสมาชิกรัฐสภา ทั้งนี้เพราะพรรคการเมืองและสมาชิกรัฐสภาบางส่วนที่ใช้บริการจะมีหนี้ทางการเมือง (Political debt) ต่อสำนักงาน หากสำนักงานต้องการใช้อิทธิพลบางอย่างต่อรัฐบาล หรือต่อพรรคการเมืองก็ย่อมจะทำได้สำนักงานจัดหาทุนเพื่อการเลือกตั้งเป็นองค์การที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างนายทุนกับนักธุรกิจ ผู้ซึ่งหวังที่จะมีบทบาทบังคับในทางการเมือง เป็นตัวเชื่อมระหว่างนายทุนกับนักการเมือง

ข. ล็อบบี้ Lobby นอกจากจะหมายถึงเฉลี่ยของรัฐสภาอเมริกันแล้ว ยังหมายถึงห้องโถง หรือระเบียบของสถานที่สำคัญ ๆ ของรัฐในประเทศต่าง ๆ ในยุโรป ล็อบบี้เป็นลักษณะของกลุ่มผลักดันที่มีอิทธิพลในทางการเมือง สามารถบีบบังคับในทางการเมือง การดำเนินงานของกลุ่มนี้จะกระทำโดยอาศัยเฉลี่ยของสภาองเกรส เป็นลักษณะตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ที่จะหาทางทำให้ ร่างรัฐบัญญัติฉบับหนึ่ง ฉบับใดผ่านหรือไม่ผ่านรัฐสภา ล็อบบี้จะปฏิบัติงานด้านการเมือง บีบบังคับทางการเมืองให้แก่กลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ใช้บริการของล็อบบี้ ฉะนั้นลักษณะของล็อบบี้จึงเป็นลักษณะของกลุ่มผลักดันจริงและกลุ่มผลักดันแฝง

กลุ่มสื่อสารมวลชน หมายถึงกลุ่มผลักดันแฟงกลุ่มหนึ่ง ซึ่งในสภาวะสังคมในปัจจุบันได้มีความเจริญในด้านเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ศิลปวิทยาการสมัยใหม่ ได้เปลี่ยนแปลงสภาพของสังคมผิดแผกไปจากศตวรรษก่อน ๆ มาก สื่อสารมวลชนอันได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และวิทยุโทรทัศน์ ได้รับการพัฒนาขึ้นทั้งทางคุณภาพและปริมาณ เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารที่สำคัญซึ่งจะขาดไม่ได้ เกือบจะเรียกได้ว่าเป็นปัจจัยที่ 5 ของมนุษย์ รองจากเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และอาหาร ฉะนั้นในบางกรณีก็ยอมรับกันว่าสื่อมวลชนดังกล่าวนี้มีลักษณะเป็น “สถาบัน” ที่มีความสามารถบีบบังคับเหมือนกันกับกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ ซึ่งตามสภาพความเป็นจริงแล้ว ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และวิทยุโทรทัศน์ เป็นสถาบันทางเทคนิคแต่กลับมีบทบาทในการบีบบังคับทางการเมือง จึงต้องมองสื่อมวลชนใน 2 ฐานะคือเป็นทั้งหน่วยธุรกิจการค้า และกลุ่มผลักดันแฟง

ก. สื่อมวลชนในฐานะหน่วยทางธุรกิจการค้า หนังสือพิมพ์บางฉบับ วิทยุ และวิทยุโทรทัศน์ บางสถานี ไม่มีลักษณะของกลุ่มผลักดันอยู่เลย แต่มีลักษณะของหน่วยทางธุรกิจการค้า เป้าหมายเพื่อที่จะขยายหรือให้เช่าบริการแก่เอกชน หรือองค์การที่สนใจ เช่น หนังสือพิมพ์หรือวิทยุของบริษัทรถยนต์ที่สร้างขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในเรื่องการค้าขายเป็นประเด็นสำคัญ ในประเทศเสรีนิยมที่มีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมสื่อมวลชนจะมีลักษณะเป็นหน่วยทางธุรกิจการค้ามีการประกาศโฆษณาขายสินค้ากันเป็นหลักเพื่อกำไรกันทั้งนั้น

ข. สื่อมวลชนในฐานะกลุ่มผลักดันทางการเมือง หมายความว่า หนังสือพิมพ์ วิทยุ และวิทยุโทรทัศน์ มีจุดมุ่งหมายที่จะบีบบังคับในทางการเมืองเป็นเป้าหมายสำคัญต้องการที่จะมีบทบาทต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่นการเปลี่ยนรัฐบาล การเลือกตั้ง ส่วนเรื่องการแสวงหากำไรเป็นจุดมุ่งหมายรองของกลุ่มหนังสือพิมพ์ วิทยุ และวิทยุโทรทัศน์ กลุ่มนี้จึงเข้าลักษณะของกลุ่มผลักดันแฟงที่มีอิทธิพล สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. หนังสือพิมพ์ วิทยุ และวิทยุโทรทัศน์ ในฐานะที่เป็นตัวแทนของกลุ่มเพื่อแสดงออกทางการเมืองในฐานะเป็นตัวแทนของกลุ่ม เช่น หนังสือพิมพ์ของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ จึงมีลักษณะเป็นการโฆษณาชวนเชื่อพูดแต่ความดีของกลุ่มตน มักเรียกกันว่าเป็นกระบอกเสียงของพรรคบ้าง กระบอกเสียงของกลุ่มบ้าง

2. หนังสือพิมพ์ วิทยุ และวิทยุโทรทัศน์ ในฐานะที่เป็นหน่วยสังคมต้องการสร้างอิทธิพลให้แก่ตน มีอิทธิพลต่อสาธารณะ ซึ่งในบางครั้งสื่อมวลชนกลุ่มนี้ก็ปกปิด ไม่กล้าแสดงตัวออกมาว่าเป็นหน่วยของพรรคการเมือง หรือสังกัดอยู่กับกลุ่มผลประโยชน์ใด แต่กลับแสดงว่าเป็นสถาบันที่เป็นอิสระไม่ขึ้นอยู่กับใครทั้งสิ้น

3. หนังสือพิมพ์ วิทยุ และวิทยุโทรทัศน์ ที่ก่อตั้งขึ้นโดยสถาบันอิสระที่เป็นกลาง โดยมีจุดประสงค์สำคัญคือ การแสวงหาหลักการเพื่อความ เป็นธรรม ให้แก่ทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายประชาชนและฝ่ายรัฐบาล วางตัวเป็นกลางอย่างจริงจัง ดังนั้นสื่อมวลชนแบบนี้ จึงเข้าลักษณะของ

กลุ่มผลักดันเหมือนกันกับสถาบันการศึกษาชั้นสูง กลุ่มปัญญาชน และกลุ่มศึกษาวิชาการเมือง ซึ่งการรักษาความเป็นกลางในการสื่อสารข่าวสารสู่ประชาชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง

2.6 กลุ่มผลักดันมวลชน

กลุ่มผลักดันมวลชนหรือองค์การมวลชน เกิดจากแนวความคิดในการรวบรวมสมาชิกจากประชาชนทั่ว ๆ ไป โดยเริ่มจากสหพันธ์กรรมกร และพรรคสังคมนิยม เป็นผลให้องค์การอื่น ๆ นำไปใช้ เช่น องค์การของชนชั้นกลาง องค์การเกษตรกร องค์การทหารผ่านศึก เป็นต้น

องค์การแห่งมวลชน (Organization of the mass) คือ องค์การที่มีสมาชิกจำนวนมากมหาศาล เป็นชื่อที่พรรคคอมมิวนิสต์ใช้เรียกองค์การ สหพันธ์ต่าง ๆ เช่น สหพันธ์แรงงาน สหพันธ์กรรมกร องค์การพิทักษ์ผลประโยชน์กสิกร องค์การสตรี องค์การเยาวชน องค์การเหล่านี้จะมีกิจกรรมควบคู่ไปกับกิจกรรมของพรรคการเมือง

กลุ่มผลักดันมวลชนหรือกลุ่มผลประโยชน์นี้ จะกลายเป็นที่รวมแห่งอำนาจที่แข็งแกร่งและมีประสิทธิภาพมาก หากมีการจัดองค์กรภายในที่ดี กลุ่มผลักดันมวลชนหรือ Mass pressure groups ก็คือองค์กรของผู้มีผลประโยชน์เหมือนกัน หรือในแนวความคิดเดียวกัน ลักษณะของโครงสร้างของกลุ่มผลักดันมวลชนก็เหมือนกันกับพรรคการเมืองแบบมวลชน (Mass Parties) ที่เน้นหนักในเรื่องของจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วม ต้องการให้มีผู้เข้าร่วมในกิจกรรมของพรรคมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งก็เช่นเดียวกับกลุ่มผลักดันมวลชน เพราะเหตุที่ว่ายิ่งขนาดของกลุ่มใหญ่โตมากขึ้นเท่าใด ก็จะทำให้กลุ่มมีพลังเข้มแข็งมากขึ้นเท่านั้น เมื่อมีสมาชิกมากขึ้นก็มีความจำเป็นที่จะต้องจัดสายงานภายในกลุ่ม สายงานบังคับบัญชาที่เข้มแข็ง

ปัจจุบันนี้แนวโน้มที่จะพัฒนาเปลี่ยนแปลงองค์การมวลชน ให้เป็นกลุ่มการเมืองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งหมายความว่า บรรดาบุคคลที่ไม่พึงประสงค์ที่จะเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่ก็ยอมรับว่ากลุ่มของตนจะต้องมีบทบาทบางส่วนเกี่ยวข้องกับการเมือง เกี่ยวข้องกับสังคม ได้ทำการจัดตั้งองค์การหรือขบวนการที่มีจุดมุ่งหมายหรือมีอุดมการณ์เพื่อสันติภาพ เป็นองค์การของชนต่างชาติต่างภาษาต่างศาสนา และลัทธิการเมือง เช่น 1. ขบวนการสันติภาพ เพื่อต่อต้านการสร้างการใช้ และการทดลอง การใช้อาวุธปรมาณู เป็นขบวนการของประเทศในยุโรป และอเมริกา 2. ขบวนการต่อสู้เพื่อสันติภาพ โดยวิธีการอหิงสา หรือไม่รุนแรง 3. ขบวนการต่อต้านการแบ่งแยกผิว ในอเมริกาและในแอฟริกา 4. องค์การนิรโทษกรรมสากล

2.7 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย¹⁸ ศึกษาเรื่อง **ผู้หญิงไทยกับภัยอาชญากรรมทางเพศ** การศึกษา
นี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ลักษณะ บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์ สถานที่ ช่วงเวลาที่มี
ความเสี่ยงสูง และสถานการณ์ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของผู้ที่ถูกข่มขืนกระทำชำเรา ซึ่งเป็น
กลุ่มเป้าหมายของผู้กระทำผิด และแสวงหาแนวทางการป้องกันผู้หญิงมิให้ตกเป็นเหยื่อการถูก
ข่มขืน เก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์ผู้กระทำผิดทางเพศคดีข่มขืนในเรือนจำต่าง ๆ
ทั่วประเทศรวมทั้งสิ้น 12 แห่ง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่าง รวม 444 ราย และ
ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้กระทำผิดทางเพศจำนวน 10 ราย และเหยื่ออาชญากรรมทางเพศ
จำนวน 7 รายผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สังคม: พบว่าผู้กระทำผิดทางเพศส่วนใหญ่เป็นหนุ่มโสด มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและ
สังคมต่ำ แต่มีงานทำเป็นกิจจะลักษณะ ระดับการศึกษาต่ำ ขาดความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา ขาด
ความผูกพันกับบทบาทหน้าที่ทางสังคมของตน โดยเฉพาะในฐานะบิดา ลูก/น้ำ ที่มีต่อบุตร/หลานสาว
ในฐานะ “ผู้ชาย” และ “ผู้ใหญ่” ของสังคม

วัฒนธรรม: ได้รับวัฒนธรรมรองและค่านิยมทางสังคมแบบชายเป็นใหญ่มาเป็นแบบ
แผนปฏิบัติ มีและใช้อำนาจที่อยู่เบื้องหลังบทบาทความเป็นชาย กระทำต่อผู้หญิงอย่างไม่เท่าเทียมกัน
และปฏิบัติต่อหญิงราวกับทรัพย์สินที่ซื้อขาย แลกเปลี่ยนและแบ่งปันแก่เพื่อนชายด้วยกัน

พฤติกรรม: พบว่ากระบวนการขัดเกลาสู่ความเป็น “ตัวตน” ของผู้กระทำผิดทางเพศ
เหล่านี้มีความบกพร่อง ไม่สามารถควบคุมความต้องการและยับยั้งชั่งใจได้ มีการแสดงพฤติกรรม
ล่าสอน ด้วยการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้หญิงหลายคน และบ้างก็กระทำความผิดผ่าน “สุราและยาเสพติด”
ที่แปรสภาพสารเคมีภายในร่างกายไปจากปกติ

จิตใจ: ผู้กระทำผิดทางเพศมีความต้องการได้รับการตอบสนองแรงขับทางเพศสูง ขณะที่
มีความรู้สึกยับยั้งชั่งใจต่อความผิดบาปที่กระทำในระดับต่ำและ “ขาดมูทิตาจิต” (Victim
Identification) ต่อเหยื่ออาชญากรรม

สรุป “ผู้หญิง” กลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางเพศคดีข่มขืน
ในสังคมไทย คือ กลุ่มเด็กหญิงแรกเริ่ม อายุระหว่าง 11-15 ปี เป็นนักเรียน นักศึกษา ถูกข่มขืนที่บ้าน
เพื่อนหรือบ้านคนรู้จัก โดยคนรักเพื่อนหรือคนรู้จัก ในช่วงเวลา 22.00-02.00 น. ซึ่งผู้กระทำผิดทาง

¹⁸ จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, “ผู้หญิงไทยกับภัยอาชญากรรมทางเพศ,” <http://www.openbase.in.th/http://%252Fwww.panyathai.or.th/wiki/index.php/ผู้หญิงไทยกับอาชญากรรม%25> (สืบค้น
เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559).

เพศสนใจเด็กผู้หญิงที่มีรูปร่างหน้าตาดี (หุ่นดี-ขาวอวบ-ขาสวย-หน้าอกใหญ่) แต่งกายล่อแหลม (นุ่งสั้น-รัดรูป-เสื้อ/ชุดบาง-สายเดี่ยว/เกะออก) และไม่ระมัดระวังตัว (ยอมติดตามไปด้วย-ใกล้ชิดสนิทสนม-เหยื่อมืออาการมีนเมา-ผ่านมาในที่เปลี่ยวตามลำพัง) ตามลำดับ

กนกวรรณ ธรารวรรณ¹⁹ ศึกษาเรื่อง รายงานโครงการศึกษาวิจัยการต่อสู้ภาคประชาสังคมเพื่อยุติการคุกคามทางเพศในที่ทำงานกรณีศึกษาสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) การศึกษาพบว่า สถานการณ์การคุกคามทางเพศในสังคมไทยทวีความรุนแรงมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันเหตุการณ์ผู้หญิงทำงานในทุกสาขาอาชีพ ถูกกลั่นแกล้งทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ ก็ยังคงเกิดขึ้นอยู่ทุกวัน ในเบื้องต้นข้อมูลการสำรวจจากสวนดุสิตโพล สำรวจความเห็นผู้หญิง จำนวน 1153 คน ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเกี่ยวกับการถูกลวนลามหรือล่วงละเมิดทางเพศในที่ทำงาน ผู้ให้ความเห็นแยกเป็นข้าราชการหญิง 470 คน พนักงานรัฐวิสาหกิจหญิง 258 คน พนักงานบริษัทหญิง 293 คน พนักงานธนาคารหญิง 132 คน ผลสำรวจ พบว่า ผู้ให้ความเห็นต่างมีประสบการณ์ถูกคุกคามทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ โดยมักถูกใช้วาจาลามกมากที่สุด รองลงมา คือ ถูกลวนลามแต่ะอังก์เนื้อต้องตัว และอันดับสุดท้าย คือ ถูกชวนดูเว็บไซต์โป๊ ถูกแตะโลมด้วยสายตา ถูกชวนไปมีเพศสัมพันธ์ผู้หญิงที่มีประสบการณ์ถูกคุกคามทางเพศเหล่านี้กล่าวว่า หัวหน้างานเป็นผู้กระทำความลวนลามทางเพศอยู่ในอันดับต้น รองลงมา คือ เพื่อนร่วมงาน ผู้มาติดต่องาน ลูกค้า คนงาน ภารโรง และพนักงานรักษาความปลอดภัย

วรรณนะ หนูหมื่น²⁰ ศึกษาเรื่อง นัยการข่มขืนในละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ไทย : วิพากษ์ผลการศึกษาด้วยวิธีวิทยาแบบโครงสร้าง การศึกษานี้เกิดจากนัยการข่มขืนในละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ไทย ส่วนมากมีวิธีวิทยาที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษาอิงอยู่กับหลักโครงสร้างนิยม คือ ทฤษฎีการเล่าเรื่อง การสร้างความหมาย และการสะท้อนภาพสังคม แม้จะมีความคมชัดในแง่การแจกแจง จัดลำดับข้อมูลของประเด็นการข่มขืนในการนำเสนอ แต่กรอบของการศึกษาดังกล่าว กลับทำให้ละเลยลักษณะนิสัยตัวละครที่นำไปสู่ปมขัดแย้งของการข่มขืนในเรื่อง ผลการศึกษาที่สังเคราะห์ได้จึงไม่อาจหยั่งถึงเหตุแห่งพฤติกรรมของผู้ข่มขืน และผลกระทบทางจิตใจของตัวละครหลังถูกข่มขืน อย่างไรก็ตาม ความหมายการข่มขืนที่ค้นพบด้วยวิธีทางโครงสร้างนิยมของบทความในขอบเขต

¹⁹ กนกวรรณ ธรารวรรณ, “การต่อสู้ภาคประชาสังคมเพื่อยุติการคุกคามทางเพศในที่ทำงาน: กรณีศึกษาสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)” รายงานโครงการศึกษาวิจัย (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล,2554).

²⁰ วรรณนะ หนูหมื่น, นัยการข่มขืนในละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ไทย : วิพากษ์ผลการศึกษาด้วยวิธีวิทยาแบบโครงสร้าง (ปัตตานี: กองทุนวิจัยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,2556).

การศึกษา มีนัยของความเป็นจริงตามที่สังคมสร้างขึ้น 4 ประการคือ 1) การข่มขืนคือรางวัล 2) การข่มขืนคือการลงโทษ 3) การข่มขืนแสดงภาพสังคมที่มีปัญหา 4) การข่มขืนเกี่ยวข้องกับชนชั้นล่าง ส่วนโครงสร้างของความสัมพันธ์เชิงอำนาจในประเด็นการข่มขืน พบว่ามี 3 รูปแบบ คือ 1) พระเอกข่มขืนนางเอก 2) ผู้ร้ายข่มขืนนางอิจฉา หรือ“ผู้หญิงไม่ดี” 3) นางเอกที่ถูกข่มขืน ไล่ล่าผู้กระทำเพื่อแก้แค้น ทั้งนี้ในภาพรวมของการวิเคราะห์หัตถ์การข่มขืน ประมวลได้ว่าข้อเขียนทางวิชาการในขอบเขตการศึกษา มองข้ามการทำความเข้าใจต่อแง่มุมต่อไปนี้ 1) เนื้อเรื่องของบทประพันธ์ 2) บริบททางสังคมในเรื่อง 3) อุดมการณ์แฝงที่อยู่ในเรื่อง

ณิศพล รักษาธรรมเกษมศานต์ โชติ ชากรพันธุ์และประพนธ์ สหพัฒนา²¹ ศึกษาเรื่อง ความหวาดกลัวอาชญากรรมทางเพศของหญิงที่โดยสารรถยนต์รับจ้างสาธารณะ (รถแท็กซี่) ในเขตกรุงเทพมหานคร การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความหวาดกลัวอาชญากรรมทางเพศของผู้หญิงที่โดยสารรถแท็กซี่และ 2) ปัจจัยที่ส่งผลทำให้เกิดความหวาดกลัวอาชญากรรมทางเพศของผู้หญิงที่โดยสารรถแท็กซี่โดยผู้วิจัยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยในเชิงเอกสารและเชิงปริมาณส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยเครื่องมือแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างผู้หญิงจำนวน 433 คนที่เคยโดยสารรถแท็กซี่ในกรุงเทพมหานครวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยใช้สถิติวิจัยคือ ค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน, การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่ายผลการวิจัยพบว่าระดับความหวาดกลัวอาชญากรรมทางเพศของผู้หญิงต่อการใช้บริการรถแท็กซี่อยู่ในระดับมากซึ่งระดับความหวาดกลัวนั้นได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยที่ส่งผลต่อความหวาดกลัวอาชญากรรมทางเพศของผู้หญิงที่แตกต่างกันจากปัจจัยส่วนบุคคลของตัวเหยื่อ, ความถี่ในการโดยสารรถแท็กซี่, ช่วงเวลาเดินทาง, การรับรู้ความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อและการรับรู้ข่าวเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเพศของแท็กซี่

²¹ ณิศพล รักษาธรรมเกษมศานต์ โชติ ชากรพันธุ์และประพนธ์ สหพัฒนา, “ความหวาดกลัวอาชญากรรมทางเพศของหญิงที่โดยสารรถยนต์รับจ้างสาธารณะ (รถแท็กซี่) ในเขตกรุงเทพมหานคร” *วารสารกระบวนกรยุติธรรม* 9, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2559) : 77-97.

บทที่ 3

สภาพปัญหาอาชกรรการข่มขืนและฆ่าในสังคมไทย

การคุมคามทางเพศเป็นปัญหาสังคมและเป็นชนวนอันนำไปสู่การก่ออาชกรรการทางเพศอื่น ๆ เช่น การข่มขืน กระทำชำเรา ซึ่งมีความรุนแรงหนักเบาแล้วแต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตั้งแต่กระทำชำเราไปจนถึงการข่มขืนและฆ่าซึ่งล้วนแล้วแต่มีที่มาจากจุดเริ่มต้นที่คล้าย ๆ กันนั้นคือ การคุมคามทางเพศ ซึ่งในบทที่ 3 นี้จะนำเสนอสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการคุมคามทางเพศอันนำไปสู่การข่มขืน และการข่มขืนและฆ่า

3.1 สภาพปัญหาอาชกรรการข่มขืนในสังคมไทย

3.1.1 พฤติกรรมการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศเป็นเรื่องที่มีขอบเขตกว้างขวางซึ่งไม่สามารถระบุพฤติกรรมได้อย่างครอบคลุมทั้งหมดอย่างไรก็ตามให้ตระหนักว่าการกระทำเกี่ยวกับเรื่องเพศซึ่งผู้ถูกระทำไม่ต้องการและมีความรู้สึกเดือดร้อนรำคาญอึดอัดอับอายถูกคุกคามเหยียดหยามถือว่าเข้าข่ายการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ อาทิ¹

1. การกระทำทางสายตาเช่นการจ้องมองร่างกายที่สื่อไปในทางเพศมองซ่อนใต้กระโปรงมองหน้าอกหรือจ้องลงไปคอเสื้อจนทำให้ผู้ถูกมองรู้สึกอึดอัดอับอายหรือไม่สบายใจหรือผู้อื่นที่อยู่ในบริเวณดังกล่าวมีความรู้สึกเช่นเดียวกัน เป็นต้น

2. การกระทำด้วยวาจาเช่น

2.1 การวิพากษ์วิจารณ์รูปร่างทรวดทรงและการแต่งกายที่สื่อไปทางเพศ

2.2 การชักชวนให้กระทำการใดๆในที่ลับตาซึ่งผู้ถูกระทำไม่พึงประสงค์และไม่ต้องการการพูดเรื่องตลกเกี่ยวกับเพศ

2.3 การเกี่ยวพาราสีพูดจาแทะโลมวิจารณ์ทรวดทรงการพูดลามกการโทรศัพท์ลามกการเรียกผู้หญิงด้วยคำที่สื่อไปทางเพศจับกลุ่มวิจารณ์พฤติกรรมทางเพศของบุคคลในที่ทำงาน

¹ กนกรวรรณ ธรารวรรณ, “การต่อสู้ภาคประชาสังคมเพื่อยุติการคุกคามทางเพศในที่ทำงาน: กรณีศึกษาสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)” *รายงานโครงการศึกษาวิจัย* (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2554), 7-8.

2.4 การสนทนาเรื่องเพศหรือเพศสัมพันธ์การแสดงความคิดเห็นต่อรสนิยมทางเพศและการพูดที่สื่อไปในทางเพศการถามเกี่ยวกับประสบการณ์ความชื่นชอบในเรื่องเพศการสร้างเรื่องโกหกหรือการแพร่ข่าวลือเกี่ยวกับชีวิตทางเพศของผู้อื่น

3. การกระทำทางกายเช่น

3.1 การสัมผัสร่างกายของผู้อื่นการลูบคลำการถูไถร่างกายผู้อื่นอย่างมีนัยทางเพศการฉวยโอกาสกอดรัดจับการหยอกล้อโดยการแตะเนื้อต้องตัวการฉวยโอกาสกอดรัดและการสัมผัสทางกายอื่นใดที่ไม่น่าพึงประสงค์การดึงคนมานั่งตัก

3.2 การตามตื้อโดยที่อีกฝ่ายหนึ่งไม่เล่นด้วยการตั้งใจยื่นใกล้ชิดเกินไปการต้อนเข้ามาหรือขวางทางเดินการยกคิ้วหรือการพริบปากแบบเชิญชวนการส่งจูบการเลียริมฝีปากการทำท่าน้ำลายหกการแสดงพฤติกรรมที่สื่อไปในทางเพศโดยใช้มือหรือการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นต้น

4. การกระทำอื่น ๆ เช่น

4.1 การแสดงรูปภาพวัตถุและข้อความที่เกี่ยวข้องกับเพศรวมทั้งการเปิดภาพโป๊ในที่ทำงานและในคอมพิวเตอร์ของตน

4.2 การแสดงออกที่เกี่ยวกับเพศเช่นการโชว์ปฏิทินโป๊การเขียนหรือวาดภาพทางเพศในที่สาธารณะการใช้สัญลักษณ์ที่แสดงถึงอวัยวะเพศหรือการร่วมเพศการสื่อข้อความรูปภาพสัญลักษณ์ที่แสดงถึงเรื่องเพศทางอินเทอร์เน็ต เช่น เพชบุ๊กไลน์ ไลน์ เป็นต้น

5. การกระทำทางเพศที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์

5.1 การให้สัญญาที่จะให้ผลประโยชน์เช่นตำแหน่งหน้าที่การงานผลการเรียนทุนการศึกษาเงินค่าตอบแทนหรือตำแหน่งการต่อสัญญาการทำงานหากผู้ถูกล่วงละเมิดหรือถูกคุกคามยอมมีเพศสัมพันธ์เช่นขอให้ไปค้างคืนด้วยขอให้มีเพศสัมพันธ์ด้วยหรือขอให้ทำอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศเป็นต้น

5.2 การข่มขู่ให้เกิดผลในทางลบต่อการจ้างงานการศึกษาการข่มขู่ว่าจะทำร้ายการบังคับให้มีการสัมผัสทางเพศหรือการพยายามกระทำชำเราหรือกระทำชำเรา

สรุป แม้ว่าคดีความผิดทางเพศแต่ละคดีจะมีความหนักเบาของการกระทำและโทษต่างกันไปแล้วการคุกคามทางเพศเป็นต้นทางของการนำไปสู่การก่ออาชญากรรมทางเพศ เช่น ข่มขืน และการข่มขืนและฆ่า การคุกคามทางเพศหากผู้กระทำสามารถกระทำได้และไม่ถูกขัดขวางจะทำให้เกิดการยำเินจนนำไปสู่การคุกคามทางเพศที่รุนแรงมากขึ้นจนกลายเป็นอาชญากรรมทางเพศ

3.1.2 การข่มขืนกระทำชำเรา (Rape)

การข่มขืนกระทำชำเรา (Rape) เป็นปรากฏการณ์ที่มีมาตั้งแต่อดีตไม่ว่าจะเป็นโดยประเพณีของการประพุดต่อหญิงชั้นต่ำหรือหญิงที่อยู่ในประเทศฝ่ายแพ่งสงครามเพราะการข่มขืนเป็นเสมือนสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความมั่งคั่งทรัพย์สินสมบัติและกรรมสิทธิ์ในตัวหญิงดังเช่นที่ระบุอยู่ใน

กฎหมายฮัมบูราปีกฎหมายอิบรูกฎหมายคริสเตียนและกฎหมายอังกฤษที่กำหนดค่าของหญิงให้เป็นเพียงทรัพย์สินของชายนอกจากนี้ในสภาวะสงครามการข่มขืนก็เป็นสิ่งที่มักเกิดขึ้นเสมอโดยผู้ที่ข่มขืนไม่ได้มีความผิดปกติทางจิตแต่เป็นเพียงการกระทำที่แสดงถึงชัยชนะการเหยียดหยามและทำให้ฝ่ายที่ถูกกระทำรู้สึกต่ำต้อย² นอกจากนี้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงยังมีพื้นฐานความเชื่อที่ว่าผู้หญิงมีความด้อยค่ากว่าและเป็นสัญลักษณ์ของการมีอำนาจของฝ่ายชายซึ่งได้ส่งผลต่อการมองการข่มขืนว่าเป็นความผิดและมีสาเหตุมาจากฝ่ายหญิงเช่นเชื่อว่าเป็นความผิดของฝ่ายหญิงมากกว่าจากฝ่ายผู้ชายมีปัญหาทางจิตผู้หญิงมีความสุขกับการถูกข่มขืนการข่มขืนต้องเกิดร่วมกับความรุนแรงหรือสาวบริสุทธิ์เท่านั้นที่เป็นเหยื่อของการข่มขืน³

3.1.3 รูปแบบของการข่มขืน

การข่มขืนการข่มขืนสามารถจัดแบ่งได้หลายรูปแบบเช่นการถูกข่มขืนโดย คนแปลกหน้าในลักษณะคนเดียวหรือหลายคนการถูกข่มขืนโดยคู่รัก (Date Rape) การข่มขืนระหว่างคู่สามีภรรยา (Marital Rape) เป็นต้นแต่ถ้าแบ่งรูปแบบการข่มขืนตามแรงกระตุ้นและพฤติกรรมที่เป็นสาเหตุสามารถแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะดังนี้

1. การข่มขืนอันเนื่องมาจากอำนาจ (Power Reassurance Rapist) เป็นการข่มขืนที่ผู้ข่มขืนต้องการจะพิสูจน์ความเป็นชายของตัวเองโดยมีรูปแบบการสร้างความปลอดภัยให้กับเหยื่อเช่นการลอบแอบเข้าไปนอนรออยู่ในห้องนอนหรือซ่อนตัวอยู่ที่เบาะนั่งด้านหลังรถยนต์ของเหยื่อและเลือกเหยื่อจากการแอบดูหรือเที่ยวหาเหยื่อในที่ต่างๆซึ่งจะพบบนข่มขืนในรูปแบบนี้มากที่สุด
2. การข่มขืนที่ใช้กำลังที่รุนแรง (Power Assertive Rapist) เป็นการข่มขืนที่ต้องการแสดงอำนาจที่เหนือกว่าโดยใช้กำลังความรุนแรงอาจจะกลับมาข่มขืนเหยื่อคนเดิมซ้ำอีก
3. การข่มขืนเพื่อแก้แค้น (Anger Retaliatory Rapist) เป็นการข่มขืนโดยการจู่โจมอย่างรวดเร็วเพื่อต้องการแก้แค้นด้วยความโกรธโดยมีความสุขและความพอใจที่ได้ทำร้ายฝ่ายตรงข้ามรวมไปถึงการทำลายความรู้สึกทางคำพูดเพื่อเป็นการแก้แค้นในขณะที่ผู้กระทำมักไม่ได้รับความพึงพอใจทางเพศหรือได้รับเพียงเล็กน้อยจากการข่มขืน
4. การข่มขืนโดยทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด (Anger Excitation Rapist) เป็นการข่มขืนที่ผู้กระทำมีความสุขอย่างมากที่ได้เห็นอีกฝ่ายได้รับความทุกข์ทรมานจากการกระทำของตน (Sexual

² จักร์ พันธุ์เพชร, รัฐศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 4 ฉบับปรับปรุงแก้ไข (กรุงเทพมหานคร : Punch group, 2548), 8.

³ สุชีลา ตันชัยนันท์, ข่มขืน : ปัญหาความรุนแรงทางเพศ (กรุงเทพมหานคร : พลิก, 2535), 16-20.

Sadism) มากกว่าความสุขที่จะได้รับการปลดปล่อยทางเพศจากการข่มขืนอันเป็นการปลดปล่อยความเพ้อฝัน (Fantasy) มีความสามารถในการล่าเหยื่อและมักจะจบลงด้วยการฆ่าในที่สุด

5. การข่มขืนที่เกิดขึ้นจากโอกาส (Opportunistic Rapist) เป็นการข่มขืนที่ไม่ได้มีการวางแผนล่วงหน้ามาก่อนโดยมีแรงจูงใจหลักจากความต้องการทางเพศอย่างทันทีทันใดซึ่งมักจะมีการใช้แอลกอฮอล์และยาเสพติดร่วมด้วย

6. การข่มขืนโดยแก๊ง (Gang Rapist) เป็นการข่มขืนโดยยอมรับและทำตามพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อแสดงให้เห็นว่าในกลุ่มเป็นพวกเดียวกันสามัคคีกัน

3.1.4 แรงจูงใจในการข่มขืน

จากรูปแบบของการข่มขืนดังกล่าวได้นำมาสู่ข้อสรุปถึงแรงจูงใจในการข่มขืน (Rapist Motivation) ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ประการได้แก่

1. Sex and Lovemaking เป็นแรงจูงใจที่ผู้กระทำผิดมองการมีเพศสัมพันธ์เป็น Lovemaking ซึ่งอาจจะทำให้กลายเป็นการใช้อำนาจไปบังคับเพราะว่าในเด็กหนุ่มที่ยังขาดประสบการณ์จำนวนมากถูกสั่งสอนเกี่ยวกับการใช้อำนาจและความรุนแรงว่าอาจจะเป็นสิ่งที่สามารถกระตุ้นอารมณ์ทางเพศกับผู้หญิงได้จนนำไปสู่พฤติกรรมข่มขืนเนื่องจากความสับสนระหว่างการหาประสบการณ์ทางเพศกับการมีความสัมพันธ์ทางเพศ

2. Sex and Shoplifting เป็นแรงจูงใจที่ผู้กระทำผิดมองผู้หญิงเหมือนกับสินค้าที่สามารถจะซื้อไปขายไปได้โดยพวกเขาจะถูกสอนว่าความต้องการทางเพศนั้นเหมือนกับความหิวกระหายซึ่งผู้หญิงเปรียบเสมือนกับลูกกวาดที่บางครั้งต้องหยิบขโมยมาเหมือนของกับของกิน

3. Uniting เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมข่มขืนโดยใช้การข่มขืนเป็นบทพิสูจน์ในบางสิ่งของกลุ่มแก๊งหรือสนับสนุนความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของแก๊ง

4. Dividing เป็นการแบ่งแยกที่มีแรงจูงใจของการมองว่าผู้หญิงเป็นทรัพย์สินสมบัติของผู้ชายและการข่มขืนนั้นใช้เพื่อแสดงอำนาจเหนือผู้หญิง

5. Power เป็นแรงจูงใจด้านอำนาจเพื่อต้องการรักษาอำนาจและควบคุมเหนือเหยื่อโดยเฉพาะ

6. Anger เป็นแรงจูงใจจากความโกรธโดยจะใช้กำลังโจมตีเหยื่อทุกส่วนของร่างกายและจะใช้ความรุนแรงมากขึ้นถ้าจำเป็นเพื่อให้เหยื่อยอมเชื่อฟังนอกจากนี้ยังเป็นการกระทำเพื่อต้องการลดคุณค่าความเป็นคนของผู้หญิงเช่นการถ่ายปัสสาวะลงไปในตัวเหยื่อหรือหลั่งน้ำอสุจิรดบนใบหน้าบนผมของเหยื่อหรือบังคับร่วมเพศทางทวารหนักหรือสอดใส่วัตถุเข้าไปในช่องคลอดช่องทวารหนักของเหยื่อหรือการแสดงออกทางการทำร้ายและการพูดจาดูหมิ่นต่าง ๆ

7. Sadism แรงจูงใจพัฒนามาจากความโกรธกลายมาเป็นความก้าวร้าวทางเพศในเวลาต่อมาซึ่งความก้าวร้าวจะเป็นตัวกระตุ้นความรู้สึกทางเพศส่วนการแบ่งกลุ่มนักข่มขืน (ชาย) ในปัจจุบันได้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้⁴

- กลุ่ม Sexual sadists คือกลุ่มที่มีความรู้สึกตื่นเต้นและมีความต้องการทางเพศเมื่อทำให้เหยื่อเจ็บปวด

- กลุ่ม Exploitative predator คือกลุ่มผู้ข่มขืนที่ใช้เหยื่อเหมือนเป็นวัตถุที่สนองความพึงพอใจทางอารมณ์หุนหันพลันแล่นของตน

- กลุ่ม Inadequate men คือกลุ่มผู้ข่มขืนที่เชื่อว่าไม่มีผู้หญิงคนไหนเต็มใจที่จะมีเพศสัมพันธ์กับตนและเขาจะหมกมุ่นกับจินตนาการซ้ำแล้วซ้ำเล่าเกี่ยวกับเรื่องความต้องการร่วมเพศกับผู้หญิง

- กลุ่ม Displaced expression of anger คือกลุ่มที่เชื่อว่าการข่มขืนเป็นการแสดงออกของความโกรธก้าวร้าวและหยาบคายของผู้ข่มขืน

3.1.5 ลักษณะทั่วไปของนักข่มขืน

คุณลักษณะทั่วไปของนักข่มขืนและเหยื่อได้มีการศึกษารวบรวมคุณลักษณะทั่วไปของนักข่มขืน (Characteristics of Rapists) ไว้ดังนี้

1. ส่วนใหญ่เป็นเพศชายสีผิวดำอายุต่ำกว่า 30 ปี แต่ถ้าเป็นนักข่มขืนแบบ Sadism จะมีอายุมากกว่า 30 ปีขึ้นไป

2. นักข่มขืนส่วนใหญ่มาจากชนชั้นที่มีรายได้ต่ำมีระดับสติปัญญาหรือIQ อยู่ในระดับปกติคือประมาณ 90-110 มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและแอลกอฮอล์

3. ส่วนใหญ่มีประวัติครอบครัวที่มีปัญหาโดยมีการเปิดเผยแสดงพฤติกรรมทางเพศในครอบครัวกับพี่น้องและ/หรือกับแม่และขาดโอกาสได้รับบทบาทจากพ่อเนื่องจากพ่อตายหรือทิ้งไป รวมถึงการมีภาวะจิตใจที่มีอารมณ์เกรี้ยวกราดตั้งแต่ยังเด็ก

4. ตามปกติไม่มีปัญหาเรื่องการเรียนและมักจะเรียนจนจบชั้นมัธยมและระดับวิทยาลัยในบางคนแต่ก็มีความฝักใฝ่สนใจในสิ่งลามกอนาจารประเภทภาพยนตร์โป๊เปลือย

5. ส่วนใหญ่มีสภาพสมรสคือแต่งงานหย่าหรืออยู่กับผู้หญิงแต่กลับแสดงออกถึงความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับผู้หญิง

6. ส่วนใหญ่ทำงานมีความน่าเชื่อถือกับผู้หญิงแต่ก็ขาดความเชื่อมั่นในการปรับปรุงตนเอง

⁴ ไพรต์น พุทธชาติคุณากร, บรรณาธิการ, *จิตเวชศาสตร์* (เชียงใหม่ : โครงการตำราคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2533), 326.

7. มีอาการทางด้านจิตใจด้านบุคลิกภาพต่อต้านสังคม (Antisocial Personality) กำหนดตัวเองให้เป็นปกติในทุก ๆ ทางยกเว้นทางด้านเพศในพวกคลั่งลัทธิอาจจะมีอาการของโรคจิตแบบ sadism

3.1.6 เงื่อนไขอันนำไปสู่การข่มขืน

นอกจากคุณลักษณะทั่วไปของนักข่มขืนแล้วยังจะต้องมีเงื่อนไขที่จะต้องถูกกำหนดไว้ 4 ประการจึงจะก่อให้เกิดการกระทำความผิดทางเพศข่มขืนอันได้แก่

1. นักข่มขืนเองจะต้องมีแรงจูงใจ (Motivation) ในการกระทำความผิดกฎหมาย
2. นักข่มขืนจะต้องมียุทธวิธีบางอย่างในการเอาชนะต่อข้อห้ามภายในจิตใจเพื่อให้ตนสามารถจะกระทำความผิดกฎหมายได้
3. นักข่มขืนจะต้องสามารถเอาชนะต่อสิ่งภายนอกที่จะเข้ามาบีบบังคับและผลประโยชน์ที่จะได้เพิ่มเติมมากขึ้นจากเหยื่อ
4. นักข่มขืนจะต้องสามารถเอาชนะต่อการต่อต้านขัดขืนของเหยื่อเพื่อที่จะสามารถปฏิบัติภารกิจได้สำเร็จ

3.1.7 ลักษณะของเหยื่อ

ส่วนคุณลักษณะของเหยื่อที่จะเป็นตัวนำไปสู่การถูกทำร้ายนั้นเป็นสิ่งที่นักข่มขืนได้รับการกระตุ้นจากเหยื่อ (Victim Instigation) โดยข้อมูลที่สำคัญจากเหยื่อจะสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลนำไปสู่ตัวคนร้ายได้ซึ่งจะประกอบด้วย

1. ลักษณะบุคลิกภาพของเหยื่อซึ่งถือว่ามีค่ามากโดยเฉพาะกรณีอาชญากรต่อเนื่อง (Serial Criminal) ข้อมูลจากบุคลิกภาพของเหยื่อสามารถนำมาสะท้อนกลับให้เห็นจิตใต้สำนึกของอาชญากรว่าอะไรที่ทำให้เลือกเหยื่อดังกล่าวเช่นการเลือกเหยื่อที่เป็นโสเภณีด้วยเหตุผลที่ต้องการจะแก้แค้นผู้หญิงนอกจากนี้ยังเกี่ยวกับมโนภาพต่างๆที่ฝังลึกอยู่ในจิตใต้สำนึกของอาชญากรในการเลือกเหยื่อเช่นเลือกเหยื่อทรงผมสั้นหรือยาวผมหรืออ้วน เป็นต้น
2. สถานภาพสมรสของเหยื่อเช่นการหย่าร้างการอยู่ด้วยกันหรือแยกกันอยู่ ฯลฯ ในรายที่เหยื่อรู้จักกับอาชญากรเหยื่อจะระบายความทุกข์และปัญหาที่อาชญากรจึงเป็นเหตุให้ถูกล่อลวงและนำไปสู่การกลายเป็นเหยื่อได้ในที่สุด
3. วิธีการดำเนินชีวิตของเหยื่อเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการนำเหยื่อและอาชญากรมาพบกันได้ไม่ว่าจะเป็นการพบกันซึ่งหน้าหรือได้ตกเป็นเป้าหมายของการวางแผนมาอย่างดีของอาชญากรจากการที่ได้พบได้ร่วมกลุ่มกิจกรรมหรือจากหน้าที่การงานของเหยื่อที่ต้องพบปะผู้คนจำนวนมากและด้วยอาชีพดังกล่าวจึงทำให้เหยื่อได้มีโอกาสเข้าไปถึงตัวอาชญากรได้
4. แหล่งที่อยู่อาศัยก็มีความสำคัญมากโดยบางแหล่งเป็นแหล่งที่มีอัตราการประกอบอาชญากรรมสูงจึงทำให้มีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อสูงมาก

5. สุขภาพทางร่างกายและทางด้านจิตใจของเหยื่อก็่เป็นสิ่งสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงจุดอ่อนที่ทำให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรได้โดยง่ายเช่นกัน

3.1.8 สาเหตุของการข่มขืน

การประกอบอาชญากรรมนั้นมีสาเหตุสำคัญมาจากปัจจัย 3 ประการและ 1 องค์ประกอบร่วมซึ่งได้แก่ปัจจัยทางกายภาพและปัจจัยทางสังคมมีส่วนผลักดันให้บุคคลเป็นอาชญากรเมื่อถูกกระตุ้นผ่านตัวแปรสภาพคือปัจจัยทางจิต (ซึ่งเป็นความรู้สึกขาดความรับผิดชอบชั่วดีและศีลธรรม) และองค์ประกอบร่วมด้านโอกาสในการกระทำผิดแต่ปัจจัยทางจิตประการเดียวก็สามารถเปลี่ยนแปลงนำไปสู่สภาพอาชญากรรมได้แม้จะไม่มีอิทธิพลจากสภาพปัจจัยทางกายภาพหรือสังคมนร่วมก็ตามซึ่งจะพบเห็นได้กรณีที่อาชญากรเป็นโรคจิต⁵

1. สาเหตุจากตัวผู้ข่มขืน

1.1 สาเหตุจากแรงกระตุ้นทางเพศเป็นการแสดงออกทางอารมณ์เพศรุนแรง (Explosive Sexual Impulse) ผู้กระทำจะมีลักษณะเป็นปกติมาตลอดแต่ก็มักจะมีอาการขาดอายุมีบุคลิกภาพที่ไม่บรรลุนิติภาวะทางอารมณ์ (Immature) อายุที่จะผูกสัมพันธ์กับเพศหญิง

1.2 สาเหตุจากความวิปริตทางเพศเป็นกามวิปริตแบบsadism ที่ผู้กระทำผิดจะกระทำเพื่อถ่ายทอดความก้าวร้าวทางเพศ (Sexual Aggressive Diffusion) ที่จะต้องได้รับการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศด้วยการขัดขืนหรือต่อต้านจากอีกฝ่ายและจากภูมิหลังการเลี้ยงดูพบว่ามักเคยถูกทารุณมาก่อนจนเกิดเป็นความผิดปกติทางเพศหรือเรียกว่าความเบี่ยงเบนทางเพศ (Sexual Deviation)

1.3 สาเหตุจากสันดานความประพฤติแบบก้าวร้าว (Aggressive Conduct Disorder)ผู้ข่มขืนไม่ใช่อาชญากรทางเพศอย่างแท้จริงแต่เป็นการใช้กำลังรุนแรงเพราะต้องการมีอำนาจเหนือหรือเอาชนะเหยื่อผู้กระทำผิดส่วนใหญ่มีพฤติกรรมแบบต่อต้านสังคมมาจากครอบครัวที่ขาดความอบอุ่นหรือถูกทารุณกรรมในวัยเด็ก

1.4 สาเหตุจากความผิดปกติทางจิตใจ (Mental Disorder) ในลักษณะของการเป็นโรคจิตเช่นโรคหวาดระแวง (Paranoid) ปัญญาอ่อนและโรคทางสมอง (Organic Brain Diseases) ที่จะทำให้มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปและกระทำความผิดโดยขาดการรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี นอกจากนี้แล้วยังมีสาเหตุของพฤติกรรมข่มขืนที่เกิดจากการสูญเสียการควบคุมตนเองชั่วคราวเนื่องจากการมีสภาพผิดปกติอันมีสาเหตุอันเนื่องมาจากการเสพยาเสพติดหรือแอลกอฮอล์โดยเมื่อดื่มเสพสุราจะทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปเพราะสุราไปกดความรู้สึกผิดชอบชั่วดีเหลือเพียงแต่

⁵ จักษ์ พันธุ์ชูเพชร, รัฐศาสตร์, 12-14.

ความรู้สึกที่มาจากสัญชาตญาณ (Instinctual need) ทำให้ความรู้สึกอารมณ์ที่เก็บกดไว้ระเบิดออกมา การกระทำจึงเกิดขึ้นเพื่อระบายความต้องการทางเพศ

2. สาเหตุจากสังคม

เป็นสาเหตุที่เกิดจากภายนอกเช่นการแพร่กระจายของสิ่งยั่วยุทางกามารมณ์ต่าง ๆ รวมถึงสุราและยาเสพติดที่ทำให้เกิดแหล่งมั่วสุมหรือมีฤทธิ์ต่อสมองขาดความรู้สึกผิดชอบชั่วดีความยับยั้งชั่งใจซึ่งเป็นสิ่งที่สนับสนุนการก่ออาชญากรรมทางเพศได้ทั้งสิ้นนอกจากนี้การข่มขืนอาจเกิดจากการตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่ไม่ใช่เรื่องของเพศก็ได้ (Primarily nonsexual needs) แต่เป็นการแสดงอำนาจและความโกรธแค้นผ่านพฤติกรรมทางเพศมากกว่าที่จะเกิดจากความต้องการทางเพศอย่างเดียวดังนั้นการข่มขืนจึงเป็นการแสดงออกถึงการสูญเสียการทำหน้าที่ทางจิต (Psychological dysfunction) ซึ่งอาจเกิดขึ้นชั่วคราวนาน ๆ ครั้งหรือเกิดซ้ำแล้วซ้ำเล่าเป็นการกระทำของคนที่อ่อนแอทางอารมณ์และไม่สามารถจัดการกับความเครียดและความต้องการของชีวิตได้

3. ความผิดปกติทางเพศ (Sexual disorders) ความผิดปกติทางเพศที่พบได้บ่อยมีดังนี้⁶

- รักร่วมเพศ (Homosexuality) คือความผิดปกติในพฤติกรรมทางเพศ เป็นไปในทางตรงกันข้ามการแสดงออกจะเป็นแบบเบี่ยงเบนทางเพศเช่นแต่งกายเหมือนเพศตรงข้าม กิริยาท่าทางการพูดจากิจกรรมที่ทำและที่สำคัญที่สุดคือความพึงพอใจทางเพศจะมีความรู้สึกอารมณ์เพศกับเพศเดียวกันแต่ทั้งเกย์และเลสเบียนอาจมีความพึงพอใจได้กับทั้งสองเพศเรียกว่าไบเซ็กชวล (bisexualism) แต่ส่วนใหญ่ไบเซ็กชวลมักจะมี ความพึงพอใจทางเพศกับเพศเดียวกันมากกว่า

- ความผิดปกติในเอกลักษณ์ทางเพศ (Gender Identity Disorder) มีลักษณะสำคัญคือคิดว่าตัวเองเป็นเพศตรงข้ามมาตั้งแต่เด็กเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นจะรู้สึกรังเกียจอวัยวะเพศของตนเองจนต้องการผ่าตัดเปลี่ยน

- กามวิปริต (Paraphilias) อาการสำคัญคือมีความรู้สึกทางเพศกับสิ่งกระตุ้นที่ผิดธรรมชาติมีหลายประเภทตัวอย่างเช่น Exhibitionism ชอบอวดชอบโชว์แก้ผ้าโชว์อวัยวะเพศตนเอง Fetishism ใช้ชุดชั้นในหรือเสื้อผ้าใช้ชุดชั้นในหรือเสื้อผ้าอาภรณ์หรือวัตถุที่เป็นสัญลักษณ์ของเพศตรงข้าม, Frotterism ชอบถูไถมักใช้สถานที่คนแน่นเบียดเสียดอัดเบียดกันแล้วใช้อวัยวะเพศถูไถ, Voyuerism ชอบแอบดูต้องแอบดูจึงจะเกิดความรู้สึกทางเพศ, Pedophilia ชอบเด็กชอบมี

⁶ พนม เกตุมาน, *สุขใจกับลูกวัยรุ่น* (กรุงเทพมหานคร : หน่วยจิตเวชเด็กและวัยรุ่น ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546).

เพศสัมพันธ์กับเด็กที่ยังไม่เป็นวัยรุ่น, Sadism ชอบทำร้ายคู่ของตนจึงจะมีความตื่นเต้นทางเพศ Masochism ชอบถูกทำร้ายจึงจะมีความตื่นเต้นทางเพศ เป็นต้น

- การตอบสนองทางเพศผิดปกติ (Psychosexual Dysfunctions) อาการที่สำคัญคือการตอบสนองเวลามีเพศสัมพันธ์ผิดปกติเกิดได้กับทั้งเพศชายและหญิงตัวอย่างเช่น การลุ่มปากอ่าว (Immature Ejaculation) เมื่อเริ่มสอดใส่อวัยวะเพศเข้าไปในช่องคลอดก็ถึงจุดสุดยอดอย่างรวดเร็วพบบ่อยที่สุด, นกเขาไม่ขัน (Erectile Dysfunction ED or Impotence) มีความรู้สึกและความต้องการทางเพศแต่อวัยวะเพศไม่แข็งตัวหรือแข็งตัวไม่นานเพียงพอ, การหมดความสนใจทางเพศ (Loss of Sexual Desire)

4. โรคบุคลิกภาพผิดปกติ (Personality Disorders)

เป็นความผิดปกติที่เกิดขึ้นกับบุคลิกภาพซึ่งจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมไม่เหมาะสมในการคิดการตอบสนองทางอารมณ์การแก้ไขปัญหาและการดำเนินชีวิตโดยจะมีอาการดังนี้คือไม่ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นแต่เรียกร้องให้ผู้อื่นปรับตัวเอาแต่ใจตนเองโดยไม่รู้สึกว่าตนเองมีปัญหาแต่คิดว่าคนอื่นมีปัญหาและไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมมีปัญหาทางอารมณ์ซึ่งเป็นผลจากการปรับตัวที่ไม่ดีบุคลิกภาพผิดปกติมีอยู่หลายประเภทได้แก่บุคลิกภาพผิดปกติแบบหวาดระแวง บุคลิกภาพผิดปกติแบบแยกตัว, บุคลิกภาพผิดปกติแบบแปลกแยก,บุคลิกภาพผิดปกติแบบฮิสทีเรีย บุคลิกภาพผิดปกติแบบหลงตัวเอง, บุคลิกภาพผิดปกติแบบพึ่งพิงผู้อื่น,บุคลิกภาพผิดปกติแบบย่ำคิด ย้ำทำ, บุคลิกภาพผิดปกติแบบหลบเลี่ยงปัญหา, บุคลิกภาพผิดปกติแบบไม่มีวุฒิภาวะ(เด็กไม่โต), บุคลิกภาพผิดปกติแบบผสม, บุคลิกภาพผิดปกติแบบไม่อาจจัดกลุ่มได้และบุคลิกภาพผิดปกติแบบต่อต้านสังคม (แบบอันธพาล).ส่วนสาเหตุของโรคบุคลิกภาพผิดปกตินั้นเกิดขึ้นจากการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมไม่ถูกต้อง,การเผชิญปัญหาในชีวิตที่ทำให้การเรียนรู้ผิดไปจากเด็กทั่วไป,จากปัจจัยทางพันธุกรรม,การเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมโรงเรียนและเพื่อนส่วนการรักษา นั้นมักจะไม่ได้ผลดังนั้นจึงควรป้องกันจะดีกว่ามากโดยให้การเลี้ยงดูถูกต้องตั้งแต่เด็กจนถึงอายุ 18 ปี,มีการจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีเอื้ออำนวยต่อพัฒนาการเด็กและวัยรุ่น

5. โรคบุคลิกภาพผิดปกติแบบต่อต้านสังคม (Antisocial Personality Disorder)

บุคลิกภาพผิดปกติแบบต่อต้านสังคมนี้พบได้บ่อยเกิดขึ้นได้แม้แต่ในครอบครัวทั่วไปเกิดขึ้นได้กับเพื่อนบางคนทำให้เดือดร้อนมักจะก่อเรื่องให้เกิดความสูญเสียแก่คนอื่นและเกิดความสูญเสียแก่ส่วนรวมอย่างมากความจริงแล้วโรคนี้นั้นส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาในวัยเด็กและการเลี้ยงดูไม่เหมาะสมมาตั้งแต่เล็กซึ่งสามารถป้องกันได้แต่ก็เป็นโรคที่ถุกมองข้ามละเลยไม่ค่อยมีใครพูดถึงกันเนื่องจากเมื่อเกิดขึ้นแล้วรักษายากมากและไม่ค่อยได้ผล

6. ความเพ้อฝันหรือมโนภาพ (Fantasy) ความเพ้อฝันนั้นจัดเป็นส่วนประกอบหนึ่งของพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นหนึ่งในแรงขับที่อยู่เบื้องหลังการก่ออาชญากรรมและเป็นส่วนหนึ่งของ

พฤติกรรมอาชญากรรมต่อเนื่องเช่นฆาตกรรมต่อเนื่องหรือการข่มขืนต่อเนื่องดังนั้นพฤติกรรมที่คนร้ายได้กระทำในสถานที่เกิดเหตุหรือการเลือกเหยื่อนั้นมักจะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความเพ้อฝันหรือมโนภาพของคนร้ายความเพ้อฝันนั้นเป็นการกำหนดสร้างขึ้นในความคิดแบ่งออกได้เป็น 2 แบบได้แก่แบบความเพ้อฝันที่สร้างสรรค์ (Creative Fantasies) และแบบฝันกลางวัน (Daydreaming Fantasies) ความเพ้อฝันนั้นจะประกอบไปด้วยตัวแปรหลายตัวได้แก่ตัวแปรคุณลักษณะของเหยื่อ (Victim Demographics) ตัวแปรกามวิปริต (Paraphilics) ตัวแปรความสัมพันธ์ (Relational) ตัวแปรสถานภาพ (Situational) ตัวแปรความโกรธตัวแปรความรุนแรงตัวแปรอำนาจตัวแปรการรับรู้ในตน (Self Perception) ตัวแปรบุคลิกภาพตัวแปรช่วงเวลาที่เพ้อฝัน (Time Spent in Fantasy) ตัวแปรความสามารถในการรับรู้ความเป็นจริง (Reality-testing) ตัวแปรอื่นๆที่สามารถมีอิทธิพลต่อผู้กระทำผิด (Factor X) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้จะมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Interaction) ในลักษณะของวงล้อของความเพ้อฝัน (The Fantasy Wheel) เช่น ในฆาตกรต่อเนื่องจะมีแรงขับโดยตัวแปรของความเพ้อฝันในขณะที่กระทำผิดซึ่งจากวงล้อของความเพ้อฝันฆาตกรต่อเนื่องจะกระทำการอยู่บนพื้นฐานของความเพ้อฝันและจะกระทำต่อไปอย่างต่อเนื่อง

ส่วนในนักข่มขืนมักจะเชื่อว่าเกิดจากแรงจูงใจทางด้านเพศที่ผู้กระทำผิดทำไปเพราะมีความพึงพอใจในทางด้านเพศแต่อย่างไรก็ตามการข่มขืนจำนวนมากถูกกระตุ้นโดยที่ผู้กระทำผิดต้องการจะเปลี่ยนความโกรธให้เป็นการข่มขืนหรือเป็นการแสดงออกถึงอำนาจเหนือเหยื่อนั้นตัวแปรความโกรธและอำนาจจึงเป็นตัวแปรสำคัญของอาชญากรรมทางเพศโดยความโกรธนั้นจัดเป็นอารมณ์ที่เมื่อไม่สามารถควบคุมได้แล้วจะนำไปสู่การกระทำที่ก้าวร้าวต่อผู้อื่นเช่นการไม่เคารพ เชื้อพึงการทำทนายอำนาจเป็นต้นส่วนตัวแปรอำนาจนั้นเป็นการต้องการที่จะควบคุมหรือรักษาตำแหน่งบุคคลของตนเองไว้

7. การมีความต้องการทางเพศสูง (Hyper sexuality) ผู้ที่มีความต้องการทางเพศสูงผิดปกตินั้นจะหมกมุ่นเรื่องเพศและมีความต้องการอย่างมากที่จะร่วมเพศไม่สามารถหักห้ามใจตนเองได้จะร่วมเพศบ่อยมากวันละหลาย ๆ ครั้งการร่วมเพศแต่ละครั้งจะใช้เวลานานมากกว่าคนปกติจนทำให้ภรรยาหรือคู่นอนบางรายทนไม่ได้ถึงขั้นแตกแยกกันนอกจากนั้นมักมีพฤติกรรมทางเพศไม่เลือกสถานที่หรือเมื่อพบเห็นการยั่วเย้าทางเพศเพียงเล็กน้อยก็อาจมีความต้องการทางเพศสัมพันธ์ในขณะนั้นเลยหรือแม้แค่การจับมือกอดจูบหรือสัมผัสก็อาจจะบรรลุนิติสัมพันธ์ได้สาเหตุที่ทำให้การมีความต้องการทางเพศสูงอาจเกิดจากหลายสาเหตุได้แก่ความผิดปกติของระบบการขับฮอร์โมนทางเพศที่มากกว่าปกติหรือเนื้องอกในสมองทำให้เกิดความต้องการทางเพศสูงผิดปกติผู้ป่วยไฮเปอร์ไทรอยด์บางรายในระยะแรกจะมีความต้องการทางเพศสูงผิดปกติเช่นกันและผู้ป่วยทางจิตบางประเภทอาจมีความต้องการทางเพศสูงผิดปกติเนื่องจากสูญเสียความสามารถในการควบคุมความตื่นเต้นทางเพศ นอกจากนี้ผู้ที่มีปัญหาบุคลิกภาพที่เกิดจากการเลี้ยงดูในวัยเด็กการพบเห็นกิจกรรมทางเพศของพ่อแม่

หรือคนอื่นหรือตนเองเคยโดนผู้ใหญ่วัยเด็กกระทำทางเพศในวัยเด็กจนฝังใจทำให้เกิดปมทางจิตในเรื่องเพศขึ้นจนมีการหมกมุ่นและย้ำคิดในเรื่องทางเพศตลอดเวลาผู้ที่มีความต้องการทางเพศสูงผิดปกติที่มีสาเหตุมาจากความผิดปกติทางฮอร์โมนเพศและโรคทางกายที่เกิดขึ้นสามารถจะรักษาตามอาการที่เกิดขึ้นซึ่งอาจมีวิธีการรักษาที่แตกต่างกันไปอาจรักษาพร้อมกับการบำบัดทางจิตใจไปพร้อมกันแต่ถ้าพฤติกรรมทางเพศที่สูงผิดปกติไม่ใช่เกิดจากสาเหตุทางกายแต่เกิดจากปัญหาบุคลิกภาพและปมทางจิตเรื่องเพศจะต้องปรึกษาจิตแพทย์หรือนักจิตวิทยาเพื่อรักษาด้วยการบำบัดหรือใช้ยาระงับประสาทในการบำบัดด้วยถ้าหมกมุ่นเรื่องเพศมากแต่ไม่ถึงขั้นที่ผิดปกติก็ควรการออกกำลังอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอทำกิจกรรมที่ชื่นชอบเพื่อไม่ให้มีเวลาว่างในการคิดหมกมุ่นเรื่องเพศรับประทานอาหารและพักผ่อนอย่างเพียงพอก็จะช่วยบรรเทาลงได้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการมีความต้องการทางเพศสูงนั้นมีสาเหตุได้ทั้งจากความผิดปกติทางด้านร่างกายและความผิดปกติทางด้านบุคลิกภาพหรือปมทางจิตในเรื่องเพศจนนำไปสู่การไม่สามารถควบคุมความต้องการทางเพศได้และยิ่งถ้าได้รับการกระตุ้นจากสิ่งยั่วยุทางกามารมณ์หรือแอลกอฮอล์หรือยาเสพติดแล้วก็จะทำให้สูญเสียการควบคุมตัวเองหรือการรับรู้ผิดชอบชั่วดีจนนำไปสู่การมีพฤติกรรมการข่มขืนได้ในที่สุดเช่นการข่มขืนที่เกิดขึ้นจากโอกาส (Opportunistic Rapist) เป็นการข่มขืนที่ไม่ได้มีการวางแผนล่วงหน้ามาก่อนโดยมีแรงจูงใจหลักจากมีความต้องการทางเพศอย่างทันทีทันใดซึ่งมักจะมีการใช้แอลกอฮอล์และยาเสพติดร่วมด้วย เป็นต้น

8. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์กับพฤติกรรมนักร่วมข่มขืนกระทำชำเรา การนำเอาทฤษฎีจิตวิเคราะห์มาอธิบายพฤติกรรมของนักข่มขืนนั้นสามารถอธิบายพฤติกรรมแปรปรวนของมนุษย์โดยพยายามจะอธิบายถึงอารมณ์ที่เก็บกดไว้อยู่ในจิตใต้สำนึกโดยเฉพาะในเรื่องสัญชาตญาณทางเพศที่จะมีความเจริญคลี่คลายเป็นระยะ ๆ นับแต่วัยทารกจนถึงวัยที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ถ้าหากความเจริญเติบโตในระยะใดเกิดความแปรปรวนก็จะก่อให้เกิดความผิดปกติทางอารมณ์ได้ในวัยผู้ใหญ่และอาจหมายถึงความผิดปกติทางเพศ (Sexual disorders) ด้วยซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การกระทำผิดทางเพศ เช่นการข่มขืนได้ในที่สุด จากจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud) ที่เน้นในเรื่องโครงสร้างของจิตอันประกอบไปด้วย Id Ego และ Superego นั้นอาชญากรก็คือผู้ที่ไม่สามารถที่จะบังคับส่วนที่เป็น Id ของตนเองให้ลงไปอยู่ใต้จิตสำนึกได้หรือไม่สามารถจะแปรรูปหรือทดแทนความต้องการในส่วนของ id ของตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคมได้ดังนั้นรูปแบบของการมีพฤติกรรมของอาชญากรจึงเป็นความต้องการโดยตรงของ Id ที่ยังไม่ผ่านขบวนการขัดเกลาซึ่งอาจเกิดขึ้นมาจากการที่ถูกเก็บกดอยู่ตลอดเวลาในที่สุดก็จะเปิดแสดงพฤติกรรมออกมาหรืออาจเป็นผลเนื่องมาจากการที่ Ego ไม่สามารถปรับรับได้หรือเกิดความผิดปกติเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากเกิดพลังรุนแรงของความขัดแย้งในใจระหว่าง Id กับ superego

ดังนั้นพฤติกรรมการข่มขืนโดยทั่วไปจึงมาจากสัญชาตญาณทางเพศที่ถูกเก็บกดไว้อยู่ในจิตใต้สำนึกได้ถูกแสดงออกมาอันเนื่องมาจากความไม่สอดคล้องกันระหว่าง Id Ego และ Superego ในตัวผู้นั้นนอกจากนี้ในกลุ่มนักข่มขืนที่มีความผิดปกติทางเพศร่วมด้วยนั้นจะมีพฤติกรรมยึดติด (Fixation) ของช่วงพัฒนาการทางจิตเพศ (Psychosexual Developmental Phase) ในวัยเด็กซึ่ง فروยด์เชื่อว่าความพอใจที่ทารกได้รับเริ่มแรกนั้นจะมีพื้นฐานของการคลุกเคล้ากับกามารมณ์ทั้งสิ้นซึ่งเรียกว่า Lipido โดยในคนปกติจะมีความคลี่คลายเป็นระยะ ๆ ตามขั้นพัฒนาการของเด็กโดยจะเคลื่อนจากอวัยวะแห่งหนึ่งไปสู่แหล่งอื่นเช่นจากขั้นปากไปสู่ขั้นทวารหนักดังนั้นถ้ามีการยึดติดในช่วงใดช่วงหนึ่งก็จะทำให้เกิดการฝังลึกอยู่ในจิตใต้สำนึกและติดตัวไปจนตายเกิดเป็นความเบี่ยงเบนทางเพศซึ่งจะนำไปสู่การก่ออาชญากรรมทางเพศได้เช่นการข่มขืนที่ผู้กระทำผิดกระทำเพื่อถ่ายทอดความก้าวร้าวทางเพศ (Sexual Aggressive Diffusion) ที่จำเป็นต้องได้รับการกระตุ้นปลุกเร้าอารมณ์เพศด้วยการขัดขืนหรือต้านทานจากอีกฝ่ายหนึ่งจึงจะได้รับความพึงพอใจและจะร่วมประเวณีอย่างรุนแรง

3.2 สภาพแวดล้อมทางสังคม ค่านิยมและวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการข่มขืน

สังคมไทยปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปมากโดยเฉพาะการแข่งขันด้านสื่อสารมวลชนและสื่อออนไลน์ต่าง ๆ แต่สิ่งหนึ่งที่ฝังอยู่ในวัฒนธรรมวรรณกรรมของไทยไม่เปลี่ยนแปลงนั่นคือวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่และมีอำนาจเหนือกว่าทางเพศต่อเพศหญิง ค่านิยมเหล่านี้แฝงอยู่ในสังคมไทยและสะท้อนออกมาให้เห็นผ่านวรรณกรรม ละคร ภาพยนตร์ไทยตลอดหลายสิบปีที่ผ่านมา และนอกจากค่านิยมเหล่านี้จะไม่ได้แก้ไขแล้ว ยังปรากฏให้เห็นตามสื่อต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาที่วรรณกรรม ละคร ภาพยนตร์ไทยเหล่านี้ถูกนำกลับมาทำซ้ำใหม่ และซ้ำแล้วซ้ำเล่า วรรณกรรม ละคร ภาพยนตร์ไทยที่กล่าวถึงนี้การมีเนื้อเรื่องที่ตัวละครผู้หญิงถูกข่มขืนที่มักสร้างค่านิยมที่ผิด ๆ ให้กับสังคมและผู้ชม โดยเฉพาะนัยแห่งความชอบธรรมที่พระเอกข่มขืนนางเอกด้วยความรักหรือความสาแก่ใจที่เห็นผู้ร้ายข่มขืนนางอิจฉาทำให้การข่มขืนมีความชอบธรรม⁷ ในละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ไทย มีฉากที่พระเอกข่มขืนนางเอกให้เห็นอยู่บ่อยครั้งประเด็นที่น่าสนใจคือนอกจากผู้ชมจะรับได้กับการกระทำของพระเอก คนดูอีกส่วนหนึ่งก็ยิ่งเร้าให้ใช้วิธีข่มขืนเพื่อพิชิตใจนางเอกด้วย อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความหมายแฝงแห่งการคุกคามดังกล่าว ก็จะพบประเด็นสำคัญในแต่ละเรื่องที่ชวนให้วิเคราะห์ถึงความชอบธรรมในการแสดงอำนาจของพระเอกซึ่งสะสมรากลึกในสังคมไทยมาเป็น

⁷ วรรณนะ หนูหมื่น, “นัยการข่มขืนในละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ไทย : วิพากษ์ผลการศึกษาด้วยวิธีวิทยาแบบโครงสร้างคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์,” *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ* ปีที่ 14, ฉบับที่ 2(28) (มกราคม-มิถุนายน 2556) : 1

เวลานานดังจะเห็นมีละครที่พระเอกข่มขืนนางเอก และผู้เสียหายไม่สามารถที่จะไปแจ้งความกับตำรวจได้ เพราะกฎหมายไทยทั้งนอกจอและในจอไม่เอาผิดกับสามีที่ข่มขืนภรรยา ช่วงเวลาของละครดังกล่าวออกฉายคือช่วงเวลาก่อนทศวรรษ 2500 ที่ยังไม่ได้ปรับกฎหมายให้คุ้มครองภรรยาซึ่งถูกสามีข่มขืน นอกจากนี้ยังสร้างค่านิยม ผิดกฏศีลธรรม ความไม่ถูกต้องของวัฒนธรรมในสังคมไทยที่รับได้กับการที่ชายมีภรรยาหลายคน รวมถึงที่เป็น “น้องเมีย” ด้วยสำนวน “พระยาเทคร้าว” ก็แฝงให้เห็นถึงความชอบธรรมในการข่มขืนของพระเอกในเรื่อง การแสดงอำนาจในทำนองนี้จึงไม่ผิดศีลธรรมในสายตาของผู้ชมคนไทย ยิ่งเมื่อพิจารณาไปถึงที่ทั้งนางเอกและพระเอกต่างก็รักกันหลังผ่านการล่วงละเมิดทางเพศในครั้งนี้ไปแล้วฉากแห่งการข่มขืนที่นำเสนอมานั้น คนในสังคมไทยก็ไม่เห็นเป็นอาชญากรรมทางเพศ⁸ แม้ในนวนิยายอมตะอย่างเรื่อง “คู่กรรม” ที่ถูกสร้างเป็นละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ก็ได้สร้างค่านิยมที่ไม่ถูกต้องต่อการข่มขืน กล่าวคือ การได้พิชิตนางเอกในฉากดังกล่าว มีผลต่อโครงเรื่องในแง่ที่ช่วยให้ “คลี่คลายความขัดแย้งระดับชาติ” ประเด็นที่กาญจนายังไม่ได้พูดถึงคือ เหตุใดการที่พระเอกชาวญี่ปุ่น ข่มขืนนางเอกคนไทยในช่วงสงคราม จึงไม่ถือเป็นการคุกคามจากต่างชาติ คำตอบก็คือ ภายหลังจากที่นางเอกถูกล่วงเกินแล้ว กลับได้พบความจริงว่าตนและพระเอกต่างก็รักกันที่สำคัญคือ ได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ในฐานะหัวหน้านายทหารใหญ่ของพระเอกมากยิ่งขึ้น รวมถึงได้ประจักษ์ในน้ำใจและคุณความดีของพระเอก ที่ปฏิบัติต่อคนไทยอย่างให้เกียรติบนพื้นฐานของกฎสงครามอันเคร่งครัด ความเอาใจจริงเอาใจที่ผนวกกับความละเอียดอ่อนนี้เอง ที่สร้างให้พระเอกมีความชอบธรรมในการข่มขืนนางเอก ซึ่งทั้งชายและเมื่อนางเอกรวมถึงผู้ชมชาวไทยก็รับรู้ได้และเห็นดีเห็นงามไปด้วย การคุกคามทางเพศของพระเอกในฐานะทหารต่างชาติ จึงไม่เป็นความผิดที่ทำให้ลายศักดิ์ศรีลูกผู้หญิงชาวไทย บทบาทการข่มขืนของพระเอกจึงมีความหมายเทียบได้กับการให้ชีวิตใหม่ที่ดีกว่าแก่นางเอก⁹

นอกจากมุมมองของพระเอกข่มขืนนางเอกจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามวัฒนธรรมของวรรณกรรมไทยแล้ว การที่ผู้ร้ายข่มขืนตัวร้ายหรือนางอิจฉาก็กลายเป็นสิ่งที่ถูกต้องและเป็นที่น่าสนใจกับประชาชนและผู้ชมได้เช่นกัน การข่มขืนของคนร้ายก็ซ่อนเร้นความหมายแห่งความถูกต้องอยู่ในที่เนื่องจากละครปูเรื่องให้ได้เห็นว่า พฤติกรรมของคู่ปรับนางเอกนั้นเป็นความริษยาชิงดีชิงเด่น จึงสมควรแล้วที่ถูกสั่งสอนให้บทเรียนแสดงว่าการข่มขืนนางอิจฉาก็มีความหมายเป็นการลงโทษผู้ที่คิดร้ายกับนางเอก การกระทำของผู้ร้ายได้แฝงความชอบธรรมที่สามารถกันนางอิจฉาให้พ้นจากเส้นทางแห่งการประพฤติดีของนางเอก ทำนองว่าการข่มขืนคือสิ่งที่ผู้แต่งวรรณกรรมใช้กำจัดอุปสรรค

⁸ กาญจน ก้าวเทพ, *ความเรียงว่าด้วยสตรีกับสื่อมวลชน* (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543), 92.

⁹ เรื่องเดียวกัน.

ที่ขัดขวางการรับผลกรรมดีของนางเอกผู้บริสุทธิ์ ความหมายดังกล่าวแฝงเร้นให้ดูคล้ายว่า ในอีกมุมหนึ่งผู้ร้ายยังรับบทบาทเป็นผู้ปกป้องนางเอกให้รอดพ้นจากนางอิจฉาอยู่ในทีด้วย ในทางตรงข้าม หากพิจารณาบทบาทประจำตัวที่ผู้ชมชื่นนางอิจฉาคือผู้ร้ายในเรื่อง การเสียตัวให้คนชั่ว ก็มีความหมายซ่อนเร้นที่ให้ความสามใจแก่ผู้ชมที่เกลียดชังนางอิจฉา การกระทำของคนร้ายจึงมีความชอบธรรมรองรับอยู่ด้วย และโดยนัยนี้ก็อาจมองได้อีกว่า การที่นางอิจฉาเป็นเมียผู้ร้ายแล้ว เธอจะถูกควบคุมข่มเหง บังคับไม่ให้มายุ่งเกี่ยวกับนางเอกหรือพระเอกอีกตำแหน่งของพวกเธอซึ่งถูกตีกรอบ จำกัดให้อยู่แต่ในเฉพาะที่ทางอันไม่ขวางกั้นการคลี่คลายของเรื่องจึงได้สร้างความชอบธรรมให้กับผู้ร้ายที่ข่มขืนและข่มเหงนางอิจฉาพวกนี้เอาไว้¹⁰

การข่มขืนมักเห็นกันว่าเป็นเพียงเรื่องส่วนตัวของผู้หญิงที่ถูกผู้ชายข่มเหงขืนใจสังคมไทยมักมีกรอบความเชื่อว่า นัยแห่งการล่วงเกินดังกล่าวเกี่ยวข้องกับความต้องการปลดปล่อยกามารมณ์ของผู้ชาย ขณะเดียวกันก็มุ่งประเด็นการตรวจสอบไปที่ความประพฤติของผู้หญิงว่าได้ปฏิบัติตนเหมาะสมกับความเป็นกุลสตรีหรือไม่ การเพ่งเล็งโดยตั้งคำถามไว้ก่อนแล้วต่อพฤติกรรมของผู้หญิงและยังย่ำภาระแห่งการครองตัวที่ต้องป้องกันตนเอง มิฉะนั้นหากถูกล่วงเกินก็จะมีมลทินถือเป็นความเหลื่อมล้ำที่กดผู้หญิงไว้ภายใต้ระบบที่ชายเป็นใหญ่เพราะในทางตรงข้ามการคุกคามของผู้ชายกลับถูกมองเป็นเรื่องธรรมดาที่ต้องระบายนามทางเพศ ดังที่มีโสเภณีไว้รองรับผู้ชายและการข่มขืนก็ยังเกิดขึ้นได้ความเห็นซึ่งฝังแฝงอยู่ในสังคมไทยดังกล่าวนี้ บ่งบอกว่าการข่มขืนไม่ใช่ปัญหาเฉพาะบุคคลแต่มีระดับขั้นถึงความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมที่ชุกชอนเอาไว้และไม่มีใครกล้าลุกขึ้นมาโต้แย้งหรือเปลี่ยนแปลง¹¹

3.3 ผลกระทบต่อสังคม

ผลกระทบจากปัญหาการข่มขืนที่มีต่อสังคมไทยเบื้องต้นที่เห็นชัดที่สุดคือ ปัญหาศีลธรรมตกต่ำ และประกอบกับวัฒนธรรมไทยที่ไม่ยอมรับและนำความจริงมาเปิดเผยเพื่อถกเถียงนำไปสู่การแก้ปัญหาพอมือข่าข่มขืนใหญ่โต คนก็มักจะออกมาเคลื่อนไหวทางสังคมด้วยความโกรธ ผลักดันให้มีโทษประหารชีวิตต่อคดีข่มขืนทุกคดี แต่พอข่าวเงียบซาลงก็ดูราวกับว่าการข่มขืนนั้นไม่เคย

¹⁰ วรณนระ หนูหมื่น, “นัยการข่มขืนในละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ไทย : วิพากษ์ผลการศึกษาด้วยวิธีวิทยาแบบโครงสร้างคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์,” วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ: 93.

¹¹ ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์, “ข่มขืน: ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในสังคมไทย,” วารสารรัฐศาสตร์สาร ปีที่ 19, ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม, 2539) : 161-183.

หรือไม่ได้กำลังเกิดขึ้นในสังคม ไม่เคยมีการพูดถึงปัญหาการข่มขืนอย่างเป็นทางการหรือเป็นเรื่องเป็นราวในสถานศึกษา สื่อมวลชนโดยเฉพาะสถานีโทรทัศน์ยังฉายละครที่มีฉากข่มขืนต่อไป สร้างภาพการข่มขืนมาจากคนแปลกหน้าจุดผู้หญิงไปข่มขืนข้างทาง หรืออย่างอื่นที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งที่จริงแล้วมันแตกต่างจากการข่มขืนส่วนใหญ่ในโลกแห่งความเป็นจริงซึ่งพบว่าประมาณ 2 ใน 3 ของการข่มขืนกระทำโดยคนที่รู้จักกัน และ 38% ของการข่มขืนเกิดจากคนใกล้ตัว¹² นอกจากนี้สังคมไทยเรายังจะเห็นว่าที่มาของปัญหาสังคมสารพัดล้วนมาจากปัญหาศีลธรรม แต่เราอาจจะลืมไปว่าศีลธรรมของสังคมไทยเองก็มีปัญหา ดังเราจะเห็นได้จากกรณี เวลามีการทำความรุนแรงถึงชีวิต ผู้กระทำผิดจะถูกพาตัวไปขอโทษกรรมหรือขออภัยต่อญาติของเหยื่อ ซึ่งศีลธรรมของศาสนาพุทธสอนว่าโทษกรรมรวมทั้งคำสอนเชิงจิตวิทยาว่าให้อภัยแล้วจะสบายใจ ดีกว่าโกรธแค้นซึ่งเป็นภาพความขัดแย้งทางศีลธรรมกับความรับผิดชอบทางกฎหมายของผู้กระทำผิด

หลายครั้งที่การข่มขืนก็ไม่ได้มีการใช้กำลังบังคับเสมอไป แต่กลับมีเรื่องการสมยอมด้วยความเจียมอภัยด้วย อย่างเช่น การที่แฟนอ้างความเป็นแฟนเพื่อมีเพศสัมพันธ์โดยที่อีกฝ่ายไม่ได้เต็มใจ แต่ก็ไม่กล้าปฏิเสธ เป็นต้น ซึ่งในกรณีนี้เป็นเรื่องยากที่ผู้ถูกกระทำจะสามารถแจ้งความเอาผิดได้ หรือมีความต้องการจะแจ้งความเอาผิดตั้งแต่ต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้มักจะเกิดขึ้นจากการล่วงละเมิดในสถานที่ทำงาน เป็นการใช้ประโยชน์หรือโทษจาก “งาน” เพื่อแลกเปลี่ยนให้ได้มาซึ่งความพอใจทางเพศสัมพันธ์ (Quid pro quo sexual harassment หรือ this for that) การล่วงเกินคุกคามทางเพศชนิดนี้เป็นการล่วงเกินทางเพศโดยตรงเห็นได้ชัดเจนที่สุดรูปแบบหนึ่ง ใช้การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์หรือการใช้อำนาจให้คุณให้โทษ เพื่อให้ได้มาซึ่งความพึงพอใจทางเพศสัมพันธ์ อาทิ การร่วมประเวณี การสัมผัสเนื้อตัวร่างกาย หรือ การกระทำอื่นใดทางเพศ การล่วงละเมิดทางเพศนี้ มักเป็นการกระทำของผู้มีอำนาจกระทำกับผู้ที่ด้อยอำนาจ¹³

3.4 ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ส่งผลต่อการข่มขืน

ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ส่งผลต่อการข่มขืนปัจจุบันคือการที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงสื่อลามกอนาจารได้ง่ายขึ้นโดยไม่มีการปิดกั้น แม้จะมีหน่วยงานรัฐและมีกฎหมาย

¹² Rape Abuse, “Incest National Network,” <https://www.rainn.org/statistics/perpetrators-sexual-violence> (accessed October 10, 2016).

¹³ นาถฤดี เต็นดวง, รายงานการประเมินสถานการณ์ปัญหาการล่วงเกินคุกคามหรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศในที่ทำงานหรือเนื่องจากงานในองค์กรภาครัฐ (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2552), 11.

ควบคุมการเข้าถึงสื่อลามกอนาจารแต่ก็ไม่สามารถควบคุมหรือปิดกั้นไม่ให้ประชาชนเสพสื่อลามกอนาจารได้เลย และสื่อเหล่านี้ยิ่งขยายตัวออกไปเรื่อย ๆ ตามความก้าวหน้าของการสื่อสารในยุคอินเทอร์เน็ต

3.4.1 ความหมายของสื่อลามกอนาจาร

สื่อลามกอนาจาร (Pornography) เป็นสิ่งที่พบเห็นได้ง่ายในสังคมข่าวสารยุคสมัยปัจจุบันสื่อลามกอนาจาร คือ สิ่งที่ผู้พบเห็นแล้วมีความรู้สึกน่าอูจาดบัดสี น่าอับอาย เป็นสื่อที่แสดงออกในรูปของภาพเปลือยมนุษย์ ภาพอวัยวะเพศทั้งหญิงและชาย หรือภาพการร่วมเพศ โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้พบเห็นเกิดความใคร่ทางกามารมณ์ไม่ว่าจะเป็นภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ หรือสิ่งอื่นใดก็ตามหากมีลักษณะและจุดประสงค์ดังกล่าว ล้วนเป็นสื่อลามกทั้งสิ้น นอกจากนี้ในความหมายของ วีรพงษ์ พวงเล็ก¹⁴ สื่อลามก (Pornography) คือ วัตถุอันมีลักษณะที่ทำให้ผู้พบเห็นมีความรู้สึกทางกามารมณ์และความกำหนัด โดยมีลักษณะให้เห็นภาพอวัยวะลับบางอย่างหรือกิจกรรมในกามารมณ์หรือการร่วมประเวณี ดังนั้นสื่อลามกบนอินเทอร์เน็ต จึงหมายถึงสื่อที่มีเป้าหมายเพื่อตอบสนองและกระตุ้นอารมณ์ความต้องการทางเพศของผู้เสพอื่นโดยมีภาพโป๊เปลือยทั้งที่ได้รับค่าตอบแทนและไม่ได้รับค่าตอบแทนหรือถูกแอบถ่ายถูกนำมาเผยแพร่ทางเว็บไซต์ลามก ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะที่ทุกคนสามารถแสวงหาข้อมูลได้ สำนักข่าวรอยเตอร์ส (www.reuters.com) ได้รายงานไว้ในเดือนมิถุนายน 2553 ว่าทั่วโลกมีเว็บไซต์ลามกประมาณ 370 ล้านเว็บ และหากค้นหาคำภาษาอังกฤษว่า “SEX” ใน google จะพบผลการค้นหากว่า 3,900 ล้านรายการ และหากค้นหาด้วยคำภาษาไทยว่า “เซ็กซ์” จะพบกว่า 1.4 ล้านรายการ คิดเป็นร้อยละ 25 ของการค้นหาบนอินเทอร์เน็ตทั้งหมด ซึ่งจะเห็นได้ว่าอินเทอร์เน็ตช่วยให้เข้าถึงสื่อลามกอนาจารทั้งหลายได้ง่าย¹⁵

3.4.2 การเข้าถึงสื่อลามกอนาจาร

การเข้าถึงสื่อลามกอนาจารในปัจจุบันทำได้ง่ายกว่าอดีตโดยเฉพาะสื่อลามกอนาจารทางอินเทอร์เน็ต อินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่มีประโยชน์และได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในสังคมไทย เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถสืบค้นหาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้ทุกชนิด และยังเป็นสื่อที่ติดต่อกันได้ทั่วทุกมุมโลก หากแต่อินเทอร์เน็ตเปรียบเสมือนดาบสองคมที่หากไม่ระมัดระวังก็อาจนำภัยอันตรายต่อร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สินสู่ผู้ใช้และครอบครัวได้ ทั้งในทางที่ตั้งใจและพลัดหลงเข้าไป

¹⁴ วีรพงษ์ พวงเล็ก, “สื่อลามกบนอินเทอร์เน็ต: อันตรายที่พึงระวังและแนวทางแก้ปัญหาต่อเยาวชนไทย,” http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/april_june_11/pdf/aw30.pdf (สืบค้นเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559).

¹⁵ เรื่องเดียวกัน.

ใช้บริการที่ไม่สร้างสรรค์อย่างสื่อลามกบนอินเทอร์เน็ตที่ปัจจุบันมีอยู่หลากหลายรูปแบบด้วยกัน เช่น เว็บไซต์ลามก การติดต่อสื่อสารในสังคมออนไลน์ (Social Network) การสนทนาออนไลน์ การดาวน์โหลดคลิปลามกและภาพลามก การอ่านการ์ตูนลามก และการอ่านเรื่องเล่าทางเพศ¹⁶ การเข้าถึงสื่อลามกอนาจารทางอินเทอร์เน็ตซึ่งเด็กวัยรุ่นได้นำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง การติดต่อสื่อสารในเครือข่ายสังคม (Social Network) สังคมออนไลน์ใหม่อย่าง โซเชียลมีเดียที่ปัจจุบันเป็นที่นิยมของเด็กและเยาวชนไทยกันทั่วไป ซึ่งภัยแฝงที่มากก็คือการที่บุคคลบางกลุ่มนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์โดยทำการล่อลวงเพื่อกระทำทางเพศ ผู้ใช้โซเชียลมีเดียล่าสุดในประเทศไทยจนถึงเดือนพฤษภาคม 2559 พบว่าเฟซบุ๊กมีผู้ใช้พุ่งขึ้นไป 41 ล้านยูสเซอร์แล้ว มีการเติบโต 17% และมีจำนวนเพจ 700,000 เพจ ทวิตเตอร์มีจำนวนผู้ใช้ 5.3 ล้านยูสเซอร์ เติบโต 18% แต่มีจำนวนแอคทีฟ ยูสเซอร์ 1.2 ล้านยูสเซอร์ ส่วนอินสตาแกรมมีจำนวนผู้ใช้ 7.8 ล้านยูสเซอร์ มีการเติบโตพุ่งขึ้นถึง 74% มีผู้ใช้แอคทีฟในแต่ละวัน 1 ล้านยูสเซอร์ และไลน์ มีผู้ใช้ 33 ล้านยูสเซอร์¹⁷ และสิ่งที่พบในการใช้สื่อลามกอนาจารทางอินเทอร์เน็ตคือ การค้นหาคลิปหลุดและคลิปแอบถ่าย ซึ่งมีสถิติระบุว่า “แอบถ่าย” เป็นคำที่ใช้ค้นหาในอินเทอร์เน็ตมากกว่า 4 ล้านครั้งต่อเดือนในปี พ.ศ. 2550 ยิ่งคลิปหลุดและคลิปแอบถ่ายจำนวนมากถูกเผยแพร่ทางเว็บไซต์ ยิ่งเป็นการสร้างผลกระทบต่อพฤติกรรมทางเพศมากยิ่งขึ้น หรือการสนทนาผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต (Chat Line) ได้ปรากฏข่าวตามสื่อต่าง ๆ ได้ใช้โปรแกรมการสนทนาผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตล่อลวงมาเพื่อกระทำทางเพศ โดยใช้อุบายการซื้อของแพง ๆ ให้เหยื่อลอกไปมีเพศสัมพันธ์ เพียงเพราะได้มีการพูดคุยกันสักระยะหนึ่งจนเกิดความไว้วางใจ

3.4.3. ปัญหาการควบคุมสื่อลามกอนาจาร

ปัจจุบันมีการเข้าถึงสื่อต่าง ๆ อย่างเสรีมากขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นที่มาส่วนหนึ่งของปัญหาสังคม จึงมีข้อพิจารณาว่าประเทศไทยจะหาทางป้องกันหรือบรรเทาปัญหานี้อย่างไร ในมุมมองของกฎหมาย ประเทศไทยมีกฎหมายหลายฉบับที่เป็นเครื่องมือของรัฐในการเข้าควบคุมเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาสื่อลามกอนาจาร เช่น ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 287 ที่เอาผิดบุคคลผู้ที่มีความประสงค์แห่งการค้า หรือโดยการค้า เพื่อการจ่ายแจกหรือเพื่อการแสดงอวดแก่ประชาชน ทำ ผลิต มีไว้ นำเข้า หรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออกหรือยังให้ส่งออกป็นนอกราชอาณาจักร พาไป หรือยังให้พาไปหรือทำให้แพร่หลายโดยประการใด ๆ ซึ่งเอกสาร ภาพเขียน ภาพพิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพโฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพหรือสิ่งอื่นใด

¹⁶ เรื่องเดียวกัน.

¹⁷ กองบรรณาธิการ Positioning, “คนไทยติดหนึบ ‘โซเชียล มีเดีย’ ยอดเฟซบุ๊กทะลุ 41 ล้านราย ติดอันดับ 8 ของโลก,” <http://positioningmag.com/1092090> (สืบค้นเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559).

อันลามก หรือในพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ 2550 มาตรา 14 ซึ่งเอาผิดกับผู้ที่น่าเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้หรือเผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะลามก แม้จะมีกฎหมายที่คอยควบคุมเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาสื่อไปทางลามกอนาจารแล้วก็ตาม แต่ปรากฏว่าการบังคับใช้กฎหมายกลับใช้บังคับได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร เนื่องจากการเข้าถึงสื่อลามกอนาจารทางอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นตลอดเวลา

สรุป

การล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual assault) เป็นอาชญากรรมที่ร้ายแรงอย่างหนึ่ง ซึ่งหมายถึง การประกอบกิจการทางเพศที่ไม่เหมาะสมหรือมีการบังคับล่วงเกินอีกฝ่ายหนึ่ง โดยไม่ว่าจะมีการสอดใส่ เข้าไปในปาก ช่องคลอด รูทวาร หรือไม่ก็ตาม การข่มขืน (Rape) เป็นการบังคับ และข่มขืนใจอีกฝ่ายหนึ่งให้มีเพศสัมพันธ์ด้วย โดยมีการบังคับ ขู่เข็ญทางร่างกาย หรือทางจิตใจ หลายครั้งที่การข่มขืนก็ไม่ได้มีการใช้กำลังบังคับเสมอไป แต่กลับมีเรื่องการสมยอมด้วยความเจียมอีกด้วย ซึ่งในกรณีนี้เป็นเรื่องยากที่ผู้ถูกรกระทำจะสามารถแจ้งความเอาผิดได้ หรือมีความต้องการจะแจ้งความเอาผิดตั้งแต่ต้น โดยเฉพาะการข่มขืนอันเกิดจากการล่วงละเมิดในสถานที่ทำงาน การข่มขืนเป็นอาชญากรรมทางเพศที่เกิดขึ้นในทุกสังคมและมีแนวโน้มที่จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นรวมถึงมีระดับของความรุนแรงมากขึ้นโดยมีการกระทำที่รุนแรงทั้งทางร่างกายจิตใจและทางเพศต่อเหยื่อโดยเฉพาะกับผู้หญิงดังจะพบเห็นได้จากการนำเสนอโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งทางหนังสือพิมพ์โทรทัศน์วีดีโอโดยเฉพาะสื่อลามกอนาจารต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ตปัญหาการข่มขืนได้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเหยื่อที่ถูกข่มขืนส่วนใหญ่เป็นได้ทั้งชายและหญิงและมีทุกช่วงอายุตั้งแต่เด็กอายุ 1 ขวบไปจนถึงคนชราที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อได้เช่นกันผู้ข่มขืนก็มีไซมิแต่เฉพาะบุคคลแปลกหน้าที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนเท่านั้นแต่ในปัจจุบันยังพบว่าผู้ข่มขืนเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดรู้จักกันเป็นเพื่อนหรือคนรักรวมทั้งบุคคลในเครือญาติครอบครัวเดียวกัน

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การผลักดันวาระหรือปัญหาทางสังคมให้เป็นนโยบายหรือกฎหมายของรัฐถือเป็นกระบวนการทางนโยบายอย่างหนึ่งที่พบเห็นได้ในทุก ๆ สังคม แต่ไม่ใช่วาระหรือปัญหาทางสังคมทุกอย่างจะได้รับการตอบสนอง เฉกเช่นปัญหาสังคมการข่มขืนและฆ่า มีกลุ่มผลักดันไม่ก็กลุ่มที่เคลื่อนไหวให้กำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า แต่กระบวนการทางนโยบายจะต้องผ่านขั้นตอนหลายอย่างเริ่มตั้งแต่มีกลุ่มผลักดันเสียก่อน จากนั้นจึงจะเข้าสู่กระบวนการก่อตัวเป็นนโยบายสาธารณะหรือเป็นกฎหมายต่อไป ซึ่งในบทนี้จะเป็นการวิเคราะห์กลุ่มผลักดันปัญหาข่มขืนและฆ่า

4.1 บทบาทและการเคลื่อนไหวของกลุ่มผลักดันประเภทต่าง ๆ ที่มีบทบาทกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า

กลุ่มผลักดัน ที่มีบทบาทกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่าที่มีบทบาทเป็นที่ปรากฏในปัจจุบัน ได้แก่ องค์กรเอกชน Change.org, สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี และบุคคลผู้มีชื่อเสียง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

4.1.1 กลุ่มผลักดันองค์กรเอกชน Change.org

องค์กรเอกชน Change.org ถือเป็น กลุ่มผลักดัน (Pressure Groups) ที่ไม่แสวงหาผลกำไร ซึ่งสมาชิกได้มีส่วนร่วมในทัศนะ มีเป้าหมาย และกิจกรรมตามโครงการของกลุ่มในอันที่จะมีอิทธิพลเหนือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือรัฐบาล และต้องการมีอิทธิพลต่อนโยบายของรัฐบาลนั้นคือ กำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า องค์กรเอกชน Change.org ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางและรณรงค์ ผลักดันประเภทต่าง ๆ ที่มีบทบาทกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า โดยมีเหตุผลสนับสนุนเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ไม่ให้การปกป้องเด็กและสตรีเลย เห็นได้จากการล่วงละเมิดทางเพศเด็กและสตรีที่กลายเป็นคดีสะเทือนขวัญอย่างต่อเนื่อง ผู้ที่ก่อคดีเมื่อถูกจับและได้รับโทษ มักได้รับการหย่อนโทษและปล่อยตัวจากการจำคุก และเมื่อออกจากกรงขังก็ออกมาก่อคดีต่อซ้ำแล้วซ้ำเล่า จนเกิดความไม่ศักดิ์สิทธิ์ของอำนาจตุลาการในประเทศไทย แม้แต่ชนิดเดียว อีกกรณีคือการล่วงละเมิดทางเพศภายในครอบครัว เป็นเรื่องที่สังคมไทยมักสอนให้เหยื่อปิดปากเงียบและคิดว่าตัวเองไม่มีสิทธิ์เรียกร้องสิทธิและความเป็นธรรม จึงทำให้เป็นเหยื่อตลอดมา

4.1.2 กลุ่มผลักดันสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี

สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีถือเป็นกลุ่มผลักดันแฝง เนื่องจากเป็นองค์กรเอกชน ภาครัฐไม่สามารถผลักดันการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่าได้อย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมา การแสดงบทบาทของสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีทำได้เพียงการให้ข่าวสารที่เกี่ยวกับกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่าเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากเว็บไซต์ของสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีมักเสนอข่าวสนับสนุนหรือความเคลื่อนไหวการเพิ่มโทษ

4.1.3 กลุ่มผลักดันบุคคลผู้มีชื่อเสียง

บุคคลผู้มีชื่อเสียงคือนางสาวปนัดดา วงศ์ผู้ดี อดีตนางสาวไทย จากกรณี ข่าวการเสียชีวิตของ “น้องแก้ม ต.ญ.กชกร พิทักษ์จำนง” วัย 13 ปี ที่ถูกพนักงานทำความสะอาดบนรถไฟ เรียกว่าทิ้งเสพยาบ้า ทั้งดื่มเบียร์ก่อนเข้าไปข่มขืนระหว่างอยู่ในตู้นอนของรถไฟสายสุราษฎร์ธานี - กรุงเทพฯ ก่อนคนร้ายจะโยนร่างออกจากรถไฟเพื่อปกปิดคดี กลายเป็นข่าวที่สะเทือนใจ **นางสาวปนัดดา วงศ์ผู้ดี อดีตนางสาวไทยจึงต้องการณรงค์เพื่อให้แก้กฎหมายลงโทษผู้ทำผิดข่มขืนและฆ่า¹**

จากบทสัมภาษณ์นางสาวปนัดดา วงศ์ผู้ดีในฐานะที่เป็นกลุ่มผลักดันที่เป็นคนมีชื่อเสียง พบประเด็นการเคลื่อนไหวต่อปัญหา ดังนี้²

ก.จุดเริ่มต้นการเคลื่อนไหว

“...จริง ๆ เรื่องกระแสของการข่มขืนบ่ม่าฮือฮาก่อนที่บ่ม่าจะโพสต์อีกนะคะ เพียงแต่ ว่าบ่ม่าขอเวลาในการจัดการเรื่องตู้ ปณ. ให้เรียบร้อย ก็ขอบคุณทางไปรษณีย์ด้วยที่ลัดระบบ ใหนิดหนึ่ง ทำให้เข้าตู้ไปรษณีย์ได้ **จริง ๆ บ่ม่าดำเนินการเรื่องนี้มาสักพักใหญ่แล้ว ถ้าหลายๆ คนตามอินสตาแกรม ของบ่ม่าก็จะเห็นว่ามีการศึกษาเรื่องกฎหมายพวกนี้มาเยอะพอสมควร เพื่อให้ความชัดเจน เป็นความถูกต้อง และยื่นเสนอขอแก้ไขกฎหมายการเสนอยื่นรายชื่อไม่ผิดพลาด เลยต้องขอเวลาในการศึกษาอย่างแท้จริง** ตอนนี้ตาม พ.ร.บ. การเข้าชื่อเสนอกฎหมายปี 2556 บางคนบอกว่าใช้แค่หนึ่งหมื่นรายชื่อ ถ้าเป็นจดหมายปกติ แต่ถ้าเกิดมีแก้ไขเนื้อหาของรัฐธรรมนูญอันนั้นต้องเป็นห้าหมื่นรายชื่อขึ้นไป ซึ่งจริง ๆ แล้วบ่ม่าเราไม่รู้ว่าใครบ้างที่มีสิทธิ์ในการเข้ามาบอกว่ารายชื่อต้องเป็นคนที่มีสิทธิ์ในการเลือกตั้ง

¹ ปนัดดา วงศ์ผู้ดี, ““บ่ม่า” ทนไม่ไหวล่ารายชื่อ 1 แสนแก้กฎหมายข่มขืน โต้เกาะกระแส “น้องแก้ม” ดัง,” ASTV ผู้จัดการออนไลน์ (8 กรกฎาคม 2557), <http://www.manager.co.th/entertainment/viewnews.aspx?NewsID=957000077147> (สืบค้นเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2559).

² เรื่องเดียวกัน.

เลยไม่รู้ว่าจะมีสิทธิ์ไม่มีสิทธิ์ บางคนอาจไม่ได้ไปเลือกตั้งบางครั้งมันก็อาจจะเกิดขึ้นได้ แต่ใครที่อยากช่วยตรงนี้บุ่มเข้าใจ บุ่มเลยขอเป็นหนึ่งในนั้นเพื่อให้รู้ถึงกระแสสังคมว่าเราไม่ต้องการให้เกิดกรณีอย่างนี้เกิดขึ้นอีก...”

“เราไม่อยากจะให้เกิดเหี้ยในสังคมไทยขึ้นอีกค่ะ ดังนั้น บุ่มเลย จัดการเรื่องตู้ ปณ. 43 ปณฝ. ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10327 รหัสอาจแปลกนิดหนึ่ง เพราะเป็นไปรษณีย์ที่เข้าไปรษณีย์เขาเพื่อดำเนินการตามสะดวกขอเป็นสำเนาบัตรประชาชนของคุณชิตคร่อมเลยคะว่าเพื่อเปลี่ยนแปลงกฎหมายข่มขืนเท่านั้น เพื่อหวังว่าบุ่มไม่เอาไปทำอย่างอื่นแน่นอน แล้วก็ลงชื่อ ลงวันที่แล้วส่งมาที่ตู้ไปรษณีย์ที่บุ่มได้บอกไปหลายคนก็เป็นกระแสกลับมาอีกว่าถ้าถึงโทษประหาร ส่วนใหญ่จะกลัวว่ามาตรการจะขาดกรรมและหลบซ่อนศพเพื่อไม่ให้ตัวเองจับได้ แต่จริง ๆ แล้วตามหลัก เมื่อเราได้รายชื่อแล้ว ตามหลักเดิมเราต้องเอาไปให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินก็เสนอเข้ากรม. เพื่อพิจารณากฎหมายต่อไป”

“แต่ในกรณีนี้จะยื่นไปทางประธาน คสช. เลยคะ แล้วก็เพื่อดูแลพิจารณา กฎหมายต่อไป ไหน ๆ เห็นบอกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมาย อยู่แล้ว หลายคนก็อยากให้เปลี่ยนแปลงกฎหมายของการข่มขืน เรื่องของเรื่องว่าจะมีการรับโทษหนักขนาดไหน ก็เป็นเรื่องของผู้ใหญ่ที่จะ พิจารณากันอีกที แต่อย่างน้อยพวกเรควรเริ่มหวัชบวนใหม่คะ ถ้าเกิดเอาแต่พูด อย่างน้อง ๆ ในเว็บไซต์ อย่างเซ็นส์โออาร์จี้ก็ทำในเว็บพันทิป ก็ทำลงชื่อกันเยอะแยะมากมาย บุ่มดีใจคะที่เห็นสิ่งดี ๆ แบบนี้ในสังคมไทย แต่ถ้าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมายต้องใช้เอกสารทางราชการของจริงคะ บุ่มถึงต้องทำตรงนี้เกิดขึ้นเพราะบุ่มเห็นกระแสแบบนี้ต่อไปไม่ไหวแล้วเราพูดกันมานานมากแล้ว เราควรทำอะไรควรลงมือจริง ๆ จัง ๆ ซักที บุ่มได้เป็นแค่หวัชบวนคะ บุ่มคงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงกฎหมายอะไรได้”

ข. ความคิดเห็นต่อผู้กระทำผิด

“...สำหรับคนที่มีลูกสาวอย่างบุ่ม บุ่มคงไม่อยากจะให้จิ้งจอกสังคมรับโทษ แล้วเดินออกมาลอยนวล ทำผิดแล้วผิดอีก บางคน 6 คดีนะคะ เราจะอยู่ในสังคมนี้ยังไง ลองเป็นเหยื่อเอง ลองเป็นคนที่มีลูกหลานเอง มันอยู่ยากคะ ต่อให้ประหารเดี่ยวถ้าสารภาพเขาก็มีกระบวนการในการลดหย่อนคุณไม่ต้องไปกลัว ถ้ากลัวแสดงว่าคิดทำผิดสิ ถูกไหมคะ ดังนั้น อย่ากลัวสิ่งที่เราไม่คิดจะทำคะ แต่เราต้องกลัวคนที่คิดจะทำผิดคะ....”

ค. ปัญหาอุปสรรคของการเคลื่อนไหว

“...นานแล้วค่ะ ตั้งแต่คราวที่บุ้มมีเรื่อง (หัวเราะ) บุ้มไปเลือกตั้งตั้งแต่คราวที่แล้ว ว่าคนมีสิทธิ์ยื่นเสนอกฎหมายได้ต้องเป็นผู้ที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง คราวที่แล้วบุ้มโดนกระแสนี้เนี่ยเยอะมาก แต่คราวนี้คือไม่รอแล้วดีกว่า จะ ครม. ไหน จะ คสช. ไหน ได้หมดค่ะ ขอให้มีการเปลี่ยนแปลงดี ๆ เกิดขึ้น อนาคตเราไม่รู้หรอกว่าเราจะได้กฎหมายนี้โทษหนักขนาดไหน นั่นเป็นเรื่องที่ผู้ใหญ่พิจารณาอีกทีค่ะ แต่ตอนนี้เราต้องเริ่มกันแล้วค่ะ ถ้าด้วยความตั้งใจอยากให้สำเร็จร้อยเปอร์เซ็นต์ค่ะ ก่อนที่ตัวเองจะเป็นอะไรไปในชีวิตนี้ อยากให้กฎหมายนี้เปลี่ยนแปลงค่ะ...”

ง. ปัญหาต่อความไม่ยุติธรรมทางกฎหมาย

“...ข้อใจทำไมเก็บเห็ดผิดกฎหมายต้องโทษจำคุก 30 ปี ส่วนคดีข่มขืน ร้ายแรงกว่าจำคุกแค่ 4 - 20 ปี

“ถ้าข่มขืนต้องดูนะคะในกรณีข่มขืนต้องลองไปสัมภาษณ์เหยื่อดูว่าข่มขืนแล้วเขาอยู่อย่างไร หลายคนบอกว่ากลัวเรื่องแพะรับบาป อันนั้นมันอีกเรื่องใหม่ อีกกระบวนการใหม่ ร้อยคนที่เป็นนักโทษข่มขืนก็คนที่เป็นแพะ บุ้มถามอย่างนี้ ถ้าเรา罵แต่แค่คนกลุ่มน้อยที่จะเป็นแพะ มันไม่ใช่คดีข่มขืนคดีเดียววะคะ คดียกยอกทรัพย์ คดีลักเล็กขโมยน้อย คดีเรื่องการทำร้ายร่างกาย เรื่องการหมิ่นประมาท มันมีแพะกันทั้งนั้นแหละ นั่นคือ กระบวนการตัดสินพิจารณาโทษที่จะทำในกระบวนการกฎหมายต่อไปแต่ ณ วันนี้เราควรดูแลกฎหมายอย่างไร ไม่ใช่เก็บเห็ด ติดคุก 30 ปี แต่ข่มขืน 4 - 20 ปี สารภาพลดโทษกึ่งหนึ่ง ทำดีลดโทษอีก ซักพักออกมา ข่มขืนอีกแล้ว เราอยู่กลางสังคมนี้ยังไงคะ อย่างน้อยขอจุดเริ่มต้น บุ้มได้แค่เป็นตัวเริ่มต้นเท่านั้นค่ะ บุ้มคงเปลี่ยนแปลงกฎหมายอะไรไม่ได้ แต่พลังของพวกคุณที่จะเป็นตัวเปลี่ยนแปลงได้ บุ้มทำได้แค่เป็นสะพานให้เท่านั้น เป็นคนไปยื่นเสนอให้เองค่ะ...”

จ. การยกระดับให้เป็นประเด็นทางสังคม

“...ที่ผ่านมาเรามัวแต่พูดกันไง มัวแต่ตำหนิตกรตำคนทำความผิด เลวควรประหาร ควรจะอย่างนั้น ตัดไอ้ที่ประจาน เราเอาแต่พูด แต่ไม่เคย ได้ลงมือทำอะไร นี่คือการครั้งแรกที่เราจะร่วมมือทำกันจริงจัง โดยไม่มีอะไรเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่พวกใคร ใครอยู่กลุ่มไหน ใครเป็นสื่อ ใครดารา ใครไม่ใช่ดารา บุ้มว่าทุกคนมีสิทธิ์เท่ากันหมดในการช่วยเหลือสังคม บุ้มเป็นแค่หัวขบวนในการเริ่มต้นให้เท่านั้น และ

มีทีมน้อง ๆ หลายคนทั้งผู้หญิงและผู้ชายจะมาช่วยคัดแยกเอกสารตรงนี้ก็ขอบคุณมาก ๆ แต่ตอนนี้ต้องขอแรงทุกคนในการประชาสัมพันธ์ตรงจุดนี้ จะได้ไม่ได้ขนาดไหนแต่อย่างน้อยสังคมในวันนี้เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นว่าเราไม่ต้องการมาตรการอีกต่อไป เราไม่ต้องการคดีข่มขืน เห็นเหยื่ออีกต่อไป นี่คือนจุดเริ่มต้นที่ควรที่จะเกิดขึ้นค่ะ”

ข. ปัญหาขาดความร่วมมือจากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน

“... เผยยังไม่มีหน่วยงานไหนเข้ามาร่วมสนับสนุน ไม่เห็นโดนคัดค้านเพราะต้องการให้เกิดสิ่งดี ๆ ในสังคม

แต่จะเป็นสื่อมวลชนเรานี้แหละค่ะ คงทนไม่ไหวกันแล้วใช้ไหมคะไม่จำเป็น คงไม่เห็นกล้องมาเยอะขนาดนี้เช่นเดียวกัน สื่อมวลชนร่วมกันเยอะมาก กลุ่มดาราศิลปินก็เยอะมาก แฟนคลับศิลปินแต่ละคนก็ร่วมมือกันแสนคนไม่ยากค่ะ **ไม่กลัวโดนคัดค้านว่าใช้วิธีประหารโหดร้ายเกินไป ถ้ามี คนออกมาคัดค้านก็ไม่ใช่ไรค่ะ** เพราะทุกคนแสดงความคิดเห็นภายใต้ ระบอบประชาธิปไตย คุณคัดค้านคุณก็บอกเหตุผลมา เรายากให้เกิดขึ้นเราก็บอกเหตุผลไปเท่านั้นเอง แล้วค่อยๆ พิจารณาคัดค้านตอนพิจารณากฎหมาย นั่นเป็นอีกเรื่องหนึ่งค่ะ ทุกคนย่อมมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็น เราย่อยากให้มีสิ่งดี ๆ เกิดขึ้นในสังคม เราก็ต้องยื่นส่วนที่แรงที่สุดไปก่อนเพื่อให้เป็นกระแสในสังคม เพื่อให้เขาเข้าใจว่าเราไม่ต้องการให้เกิดโทษตรงนี้อีก คุณคัดค้านมากก็เป็นกระบวนการพิจารณากฎหมายต่อไป ชีวิตนี้ต้องทำให้เห็นให้ได้ จะใช้ระยะเวลาอันยาวนานแค่ไหนก็ต้องทำให้ได้ค่ะ ถ้าเป็นของระบบการปกครองปัจจุบันน่าจะเร็ว”

“เชื่อว่าผู้ใหญ่คงรอดูกระแสว่าประชาชนจะตอบรับมากแค่ไหนหากกระแสเราดี สื่อทุกคนเห็นด้วย ในการทำสิ่งดี ๆ เกิดขึ้น **อย่าเพิ่งตกใจคำว่าประหารนะคะ** เรายื่นไปก่อน ส่วนจะได้ไม่ได้ เหมือนเราฟ้องร้องทางแพ่งก็ยื่นไปก่อน แต่ส่วนใหญ่ได้ไม่ถึงสามสิบเปอร์เซ็นต์ เป็นการ พิจารณาโทษกันอีกทีในอนาคต แต่อย่างน้อยเราต้องเดินเรื่อง **และต้องมีการเริ่มต้นกันก่อน** ถ้ามีใครเข้ามาช่วยเหลือตรงนี้ก็ยินดีค่ะ กราบยินดีเลย ยินดีอย่างยิ่ง ถ้าทำแล้วไม่สำเร็จก็จะทำอีก เพราะที่ผ่านมาก็นั่งศึกษาเต็มที่แล้ว ไม่งั้นคงพูดมาตรากฎหมายไม่ได้ขนาดนี้”

ข. การยื่นเสนอแก้ไขกฎหมาย

“....ก็ยื่นทันทีค่ะกับท่านประธานค่ะ ก็ย้ำอีกครั้งนะคะ **ขอเป็นพลังเริ่มต้นในตรงจุดนี้** ให้เห็นว่าเรามีประชาชนอีกหลายคนที่ไม่เห็นด้วยและเห็นว่าจาก ต่างประเทศ

ก็จะส่งมาให้ด้วย ขอขอบคุณมากๆ เลยค่ะ ครบรายชื่อหนึ่งแสนเมื่อไหร่ บุ่มจะยื่นเป็นรายชื่อบัญชีทางว้าวขึ้นทันที สำหรับจุดนี้ก็เป็นที่น่าประทับใจประชาชน คาดว่าเพื่อเปลี่ยนแปลงกฎหมายข่มขืนเท่านั้น เช่นชื่อลงวันที่คุณเซ็น แล้วส่งมาที่ บุ่ม ปนัดดา วงศ์ผู้ดีค่ะ ตู้ ปณ. 43 ปณฝ. ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10327 ยังไงก็ขอบคุณทุกคนมาก ๆ ขอขอบคุณสื่อมวลชน พลังของพี่น้องในวงการบันเทิง และทุกคนที่อยากให้มีสิ่งดี ๆ เกิดขึ้น กฎหมายจะแรงขนาดไหน นั้นเป็นเรื่องอนาคตค่ะ แต่อย่างน้อยวันนี้เราทุกคนทำสิ่งดี ๆ ร่วมกันค่ะ ขอขอบคุณมาก ๆ ค่ะ แต่คงไม่รวมตัวทำกิจกรรม บุ่มว่าคนไทยต้องระมัดระวังเรื่องการรวมตัว (หัวเราะ) บุ่มอาจดูหัวรุนแรงไปนิดหนึ่ง แคนนี่ก็รุนแรงพออยู่แล้วค่ะ...”

กลุ่มผลักดันที่มีบทบาทกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่า ถือเป็นกลุ่มผลักดันที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์สมัยใหม่ จะเห็นว่าสมาชิกเข้าร่วมเป็นจำนวนมากตามกระแสความคิดและความเชื่อที่เผยแพร่ซึ่งเป็นความสนใจของคนในสังคม สมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์นี้สามารถรวมกัน หรือมีความผูกพันกันได้โดยเหตุผลที่ว่า มีผลประโยชน์ร่วมกันในทางสังคมโดยมีเป้าหมายเพื่อผลักดันกฎหมายหรือนโยบายเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่า

4.1.4 ลักษณะการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มผลักดันประเภทต่าง ๆ

ก. ลักษณะการเคลื่อนไหวทางการเมือง

การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มผลักดันประเภทต่าง ๆ ที่พบเห็นเป็นรูปธรรมคือ 1) การรณรงค์รวบรวมรายชื่อเพื่อเสนอกฎหมาย และ 2) การจัดกิจกรรมให้ความรู้เพื่อให้สังคมเห็นชอบในกิจกรรม การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มผลักดันขณะนี้ยังไม่มีภาระทางการเมืองระหว่างผู้สนับสนุนและผู้ต่อต้านการเพิ่มโทษประหารเนื่องด้วยเหตุผลดังนี้

1. การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มผลักดันยังไม่เข้มข้นพอที่จะเป็นประเด็นทางสังคม

2. ผลกระทบของการเคลื่อนไหวไม่ได้เป็นผลกระทบในวงกว้างต่อประชาชนทั่วไป ผู้ที่จะได้รับผลคือผู้ทำผิดซึ่งเป็นคนจำนวนน้อยในสังคม ทำให้ผลของการเคลื่อนไหวไม่กระทบต่อประชาชนทั่วไป ดังนั้น จึงไม่มีการปะทะทางการเมืองกับคนกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม

ข. องค์กรเอกชน Change.org ซึ่งมีวัตถุประสงค์การเคลื่อนไหว คือ 1) ให้อาชญากรได้รับบทลงโทษที่สมควรแก่การกระทำ 2) ป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ซ้ำสอง หรือให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด การเคลื่อนไหวขององค์กรเอกชน Change.org เน้นการรณรงค์รวบรวมรายชื่อเพื่อเสนอกฎหมาย และการจัดกิจกรรมให้ความรู้เพื่อให้สังคมเห็นชอบในกิจกรรมการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย การแก้ไขบทลงโทษจึงเป็นการแก้ปัญหาสังคมไทยครั้งใหญ่ที่ทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความหวาดกลัวเพราะเป็นการลงโทษแบบฉับพลันทันที เชือดไก่ให้ลิงดู โดยผู้กระทำความผิดจะไม่รู้สึกว่ามีผิดคุก

เดี่ยวก็ออกมาได้ เพราะมีการอภัยโทษ การลดโทษให้อยู่ตลอดเวลา การลดโทษให้แก่ผู้กระทำผิดคดี ช่มชื่นฆ่าเป็นการละเมิดสิทธิเด็กและสตรีเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการไม่เห็นคุณค่าทางจิตใจเหมือนตายทั้งเป็นของผู้ถูกระงับแม้แต่นิดเดียว และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดใช้ความเหนือกว่าในฐานะเพศชายในการก่อเหตุการณ์สะเทือนขวัญหลังจากการพ้นโทษซ้ำแล้วซ้ำอีก

ค. บุคคลผู้มีชื่อเสียง เช่น นางสาวปณิตดา วงศ์ผู้ดี อดีตนางสาวไทย มี วัตถุประสงค์การเคลื่อนไหว คือ เน้นการรณรงค์รวบรวมรายชื่อเพื่อเสนอกฎหมายเท่านั้น

4.2 แนวคิดสนับสนุนและคัดค้านกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานช่มชื่นและฆ่า

4.2.1 แนวคิดสนับสนุนการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานช่มชื่นและฆ่า

แนวคิดสนับสนุนการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานช่มชื่นและฆ่าเกิดจากความไม่ เป็นธรรมที่ผู้เสียหายได้รับ กระแสความเกลียดชังและการรณรงค์ให้ช่มชื่นมีโทษประหารชีวิต นั้นจึง เป็นที่สนใจในสังคมอย่างเป็นวงกว้างราวกับน้ำมันที่ไหม้เชื้อไฟแห่งความเกลียดชัง³

1. สังคมไทยยังเป็นสังคมที่มีความคิดแบบดั้งเดิมในเรื่องของความรู้สึกผิดตลอดชีวิต หรือ “ตราบาป” ดังนั้นการถูกช่มชื่นจึงหมายความว่า ถูกลดทอนความเป็นมนุษย์ (Dehumanization) การย้ายถึงสิทธิเหนือเรือนร่างของตนเองรวมถึงการย้ายทางจิตใจ และถึงแม้ว่า เหตุการณ์การช่มชื่นจะจบไปแล้วก็ตามแต่การเยียวยาสภาพจิตใจของเหยื่อจะต้องใช้เวลานาน หรือ หายที่สุดเหยื่อที่ถูกช่มชื่นก็ไม่สามารถกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างปกติตลอดชีวิต

2. ต้องการให้ผู้ที่ทำความผิด ต้องตกอยู่ในสภาพทุกข์ที่เท่าเทียมกันหรือรุนแรง กว่าเหยื่อ เพื่อชดเชยให้กับเหตุการณ์หรือการกระทำที่เกิดขึ้น โดยความคิดแบบนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐาน ของความคิดที่ว่า “ถ้ากล้าที่จะทำความผิด ผลลัพธ์คือบทลงโทษก็ถือว่าสมควรแล้ว”

3. ผู้กระทำความผิด หากได้รับโทษเพียงจำคุกตลอดชีวิต เมื่อรับโทษจำคุกจริงๆ เป็นระยะเวลาไม่นานก็กลับออกมาในสังคมและมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดแบบเดิมซ้ำอีก ซึ่งการ เพิ่มโทษคดีช่มชื่นให้เป็นการประหารชีวิตจึงช่วยทำให้ผู้คนวางใจและเห็นผลอย่างชัดเจนว่า นักโทษ คดีช่มชื่นได้ถูกประหารอย่างสิ้นซากและไม่มีทางที่จะกลับมาทำความผิดได้อีก ซึ่งความคิดแบบนี้เกิด จากการที่ประชาชนไม่เชื่อในระบบยุติธรรม ระบบการลดโทษและอภัยโทษ เพื่อให้ผู้เคยกระทำ ความผิดกลับตัวเข้าสู่สังคมใหม่

³ นันทชัย อินทรอักษร, “ช่มชื่น=ประหาร? ข้อถกเถียงที่ยังไม่มีวันจบ,” iLaw <https://ilaw.or.th/node/4247> (สืบค้นเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2559).

4. ต้องการโทษตามกฎหมายมีความรุนแรงจนผู้ที่คิดจะกระทำความผิดไม่กล้าที่จะทำความผิด หรือ “เขียนเสือให้วัวกลัว” กล่าวคือ การเพิ่มโทษคดีข่มขืนให้เป็นการประหารชีวิตนั้นจะทำให้ผู้ที่ข่มขืนตระหนักถึงความผิดหรือบทลงโทษที่จะได้รับหากตนลงมือทำ เกรงกลัวต่อบทโทษและเลิกล้มความคิดที่จะกระทำไปในท้ายที่สุด หรือแม้แต่ทำให้คนในสังคมรู้สึกถึงความปลอดภัยว่ามีกฎหมายที่มีบทลงโทษสูงสุดคุ้มครองตนและสร้างความมั่นใจในการใช้ชีวิต

5. ความผิดฐานข่มขืน และกระทำอนาจารในปัจจุบันเป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความอ่อนอ่อนผ่อนผันของกฎหมายไทย ที่มีช่องว่างทางกฎหมายเอื้อผลประโยชน์ให้แก่ผู้กระทำความผิด จึงเห็นว่า การกำหนดให้ยอมความได้ทำให้ไม่เป็นธรรมแก่เหยื่อและต้องการปรับแก้กฎหมายให้การข่มขืนไม่ว่าในกรณีใด ๆ ก็ตามจะต้องถูกประหารชีวิต

6. ความไม่พอใจในเรื่องดุลยพินิจการลดโทษเมื่อจำเลยรับสารภาพ แม้ว่าผู้กระทำความผิดในคดีข่มขืนและข่ามีโทษประหาร แต่เมื่อรับสารภาพจะได้รับลดโทษครึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา ก็ทำให้โทษที่ได้รับจริงลดน้อยลงไปอีก ส่งผลให้คนไม่เกรงกลัว คิดว่าขนาดข่มขืนและข่าเมื่อสารภาพก็ไม่ถูกประหารอยู่ดี

กลุ่มผลักดันที่มีบทบาทกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและข่ามีความเห็นว่าผู้เสียหายไม่ได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมและจากสังคม กล่าวคือ ไทยเป็นรัฐที่ล้มเหลวในการควบคุมความรุนแรงทางเพศ ล้มเหลวในการปกป้องสิทธิของผู้หญิง เพราะมีมายาคติมากมายในเรื่องเพศ ในนามของความหวังดีจากคนในสังคมกลับมีลักษณะของการตำหนิผู้หญิงควบคุมกันมาตลอด เช่น “ต้องระวังตัวนะ อย่าแต่งตัวโป๊นะ อย่าใส่บิกินีนะ เดี่ยวจะโดนข่มขืน” การพูดลักษณะนี้เป็นเหมือนความปรารถนาดีที่ไร้เดียงสา ทั้งยังซ้ำเติมและสร้างความชอบธรรมให้ผู้กระทำการข่มขืน จนกลายเป็นปัญหาใหญ่และฝังรากลึกในสังคมไทย มายาคติเกี่ยวกับการข่มขืนในสังคมไทยมักมาคู่กับวาทกรรมการป้องกันการข่มขืน โดยผลกระทบทุกอย่างให้ผู้หญิงมีหน้าที่ปกป้องตัวเอง น่าเสียใจอย่างยิ่งที่วาทกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นจากบุคคลสาธารณะ ผู้นำประเทศ ครูบาอาจารย์ การจะแก้ไขความเข้าใจผิดเหล่านี้จะต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ ที่ผ่านมาสังคมมุ่งเน้นสอนผู้หญิงมากกว่าชาย⁴ สังคมไทยยังมีมายาคติเกี่ยวกับเรื่องการข่มขืนซึ่งต่างจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่มาก เช่น ความเชื่อที่ว่าการข่มขืนมักเกิดจากคนแปลกหน้า แต่สถิติจากมูลนิธิหญิงชายก้าวไกล ชี้ว่า การกระทำความรุนแรงต่อเพศหญิงเกิดจากคนรู้จักถึง 49% นอกจากนี้ยังมีความเชื่อว่าการข่มขืนมักเกิดในที่เปลี่ยว ขณะที่จากสถิติชี้ชัดกว่า การข่มขืนจำนวนหนึ่งเกิดในที่ที่เราคิดว่าปลอดภัย นั่นคือบ้านของผู้ถูกระทำ 23% รวมทั้ง ในโรงเรียน รถโดยสาร วัด ความเชื่อว่าการข่มขืนเกิดจากผู้ชายที่มีปัญหาทางจิตนั้นเป็นเรื่องที่เข้าใจผิด เพราะจากสถิติแสดงให้เห็นว่า 97% ของผู้ทำความรุนแรงทางเพศมัก

⁴ เรื่องเดียวกัน.

ไม่ถูกดำเนินคดี ดังนั้นผู้ชายจึงเชื่อว่าเป็นเรื่องที่ทำได้และไม่ต้องรับโทษ การโทษว่าการแต่งตัวหล่อแหลมของเพศหญิงเป็นสิ่งชั่วร้ายที่ก่อให้เกิดการข่มขืน เป็นการตอกย้ำว่าความรุนแรงเกิดจากตัวเพศหญิงเอง หากจะแก้ไขปัญหาก็คือต้องให้การศึกษาว่าการใช้ความรุนแรงทางเพศไม่ว่าจะเกิดจากเพศใดก็เป็นเรื่องที่ไม่สามารถยอมรับได้⁵

4.2.2 แนวคิดคัดค้านการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่า

สำหรับกลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วย กับการรณรงค์ข่มขืนให้ประหารชีวิต ส่วนใหญ่จะเป็นนักวิชาการด้านกฎหมาย นักสิทธิมนุษยชนที่รณรงค์ในการยกเลิกโทษประหารชีวิตอยู่แล้วก่อนแล้วหรือผู้คนบางกลุ่มในสังคม ภายใต้ฐานแนวคิดที่ว่า “การเพิ่มบทลงโทษประหารชีวิต ไม่ได้ช่วยให้การข่มขืนลดลง” รวมถึง “การเพิ่มบทลงโทษประหารชีวิต เป็นเพียงแค่การแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ” โดยกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยต่อการเพิ่มบทลงโทษฐานข่มขืนให้เป็นการประหารชีวิตนั้น ให้เหตุผลดังต่อไปนี้

4.2.2 .1.กลุ่มนักวิชาการที่คัดค้านการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่าได้แก่

1. ฐนันดรศักดิ์ บวรนนท์กุล ประธานหลักสูตร ปรัชญาดุสิตบัณฑิตอาสาชญาวิทยา การบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล
2. นพ.วรตม์ โชติพิทยสุนนท์ จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
3. อิศรกุล อุณหเกตุ นักวิชาการสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
4. ปกป้อง ศรีสนิท อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5. แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย

4.2.2.2 แนวคิดคัดค้านการเพิ่มโทษประหาร

กลุ่มนักวิชาการที่คัดค้านการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่า มีแนวคิดคัดค้านการเพิ่มโทษประหารดังนี้

1. ฐนันดรศักดิ์ บวรนนท์กุล ประธานหลักสูตร ปรัชญาดุสิตบัณฑิตอาสาชญาวิทยา การบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล ให้ความคิดเห็นว่า “ถ้าโทษอย่างเดียวของการข่มขืนคือ ประหาร ผลที่ตามมาคือ หนึ่ง เสียชีวิตจะตาย เนื่องจากเกิดการฆ่าปิดปากและอาจมีการอำพรางศพร่วมด้วย สอง หากกระบวนการยุติธรรมผิดพลาด อาจมีกรณีจับแพะหรือเกิดการใส่ร้ายขึ้น สาม อาจมีการ ตัดสินบนเจ้าพนักงานเนื่องจากผู้ต้องหาทราบล่วงหน้าแล้วว่ามีชีวิตอยู่และจะพยายามวิ่งหาทางเอาตัวรอดทุกช่องทาง จนอาจนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน จากการเปลี่ยนแปลงหลักฐานของเจ้าหน้าที่รัฐ” และ บทลงโทษของกฎหมายไม่ได้มีไว้แก้แค้น แต่มีไว้เพื่อ

⁵ เรื่องเดียวกัน.

ป้องกันกรกระทำคามผิด การประหารชีวิตเป็นมาตรการที่ไม่ให้โอกาสแก้ไขปรับตัวได้อีก มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นได้ โดยเฉพาะเยาวชน

2. นพ.วรงค์ โชติพิทยสุนนท์ แสดงความคิดเห็นถึงสภาวะทางจิตของผู้กระทำคามผิดว่า “ อสุรร้ายไม่ได้ถูกสร้างขึ้นใน 1 วัน แต่ถูกสร้างขึ้นมาทีละเล็กละน้อยนานนับปี คดีเล็ก ๆ ทีเคยก่อขึ้นถูกละเลยและพัฒนากลายเป็นคดีสะเทือนขวัญ ทุก ๆ คดีก็มีสัญญาณนำมา ก่อน สัญญาณที่ล่องหนในสายตาของคนในสังคม และเมื่อนำฆาตกรคดีสะเทือนขวัญทั้งหลายมา สัมภาษณ์ เกือบทั้งหมด เคยผ่านชะตาชีวิตอันโหดร้ายเกินกว่าจินตนาการมาแล้วทั้งนั้น ก่อนที่จะตัดสินใจถ่ายทอดบาดแผลของตัวเองไปให้ผู้บริสุทธิ์ในท้ายที่สุด” ซึ่งสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการเพิ่มบทลงโทษในคดีข่มขืน จึงเป็นเพียงแค่การตัดส่วนที่เน่าของผลไม้ออก โดยที่ไม่ได้กลับไปมอง ปัญหาที่แท้จริงว่าเชื้อที่เน่านั้นมาจากแกนกลางของผลไม้ เพราะการฆ่าข่มขืนเป็นเพียงแค่อุดภูเขา น้ำแข็งที่ด้านล่างถูกกดทับไว้ด้วยความเหลื่อมล้ำของทางสังคมในทุก ๆ ด้าน หรือแม้แต่การถูกล่วงละเมิดทางเพศในวัยเด็ก ดังนั้น ข่มขืน=ประหารชีวิต จึงไม่ได้เป็นการแก้ไขปัญหาสังคมในระยะยาวอย่างแท้จริง⁶

3. ปกป้อง ศรีสนิท อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกฎหมายระหว่างประเทศว่า “ตามกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีการลงโทษต่างๆคงไม่สามารถใช้หลักตาต่อตาฟันต่อฟันแบบดั้งเดิมได้ เพราะประเทศไทยนั้นอยู่ใต้พันธกรณีระหว่างประเทศว่าด้วยการลงโทษต้องสอดคล้องกับหลักมนุษยธรรม การลงโทษจำคุกหรือประหารชีวิตเป็นบทลงโทษที่พอรับได้ใน ICCPR แต่การลงโทษด้วยความโกรธแค้นของสังคมแบบตาต่อตาฟันต่อฟัน หรือในรูปแบบอื่น ๆ อย่างการทรมานหรือทำให้พิการ เป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ในกติการะดับสากล”

4. อิศรกุล อุณหเกตุ อธิบายว่า ในเจตนารมณ์ของกฎหมาย กฎหมายมีขึ้นเพื่อสร้างความสงบสุขของบ้านเมืองและให้โอกาสผู้ทีกระทำคามผิดได้สำนึกในความผิดของตน ซึ่งกฎหมายมิได้มีขึ้นเพื่อการแก้แค้นหรือเป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมในการฆ่าคนที่เกลียดชัง ทุกคนล้วนต้องการโอกาสครั้งที่สองในการแก้ไขความผิดพลาดของตนเอง ซึ่งการ ข่มขืน=ประหารชีวิต นั้น เป็นเพียงการมองที่ผลลัพธ์ของการกระทำอย่างด่วนสรุปที่สุด โดยเพิกเฉยถึงการศึกษาถึงแรงจูงใจ หรือปัญหาท่อนหน้าที่จะลงมือกระทำ การลงโทษเป็นไปโดยมีวัตถุประสงค์หลายประการ ได้แก่ การแก้แค้นทดแทน (Retribution) การป้องปรามการกระทำคามผิด

⁶ วรงค์ โชติพิทยสุนนท์, “เพิ่มโทษฆ่าข่มขืนแค่ปลายเหตุ เดือนสังคมใส่ใจเส้นทาง “อสุรร้าย” ก่อนก่อเหตุสะเทือนขวัญ,” *ผู้จัดการ online* (5 กุมภาพันธ์ 2559), <http://www.manager.co.th/qol/viewnews.aspx?NewsID=9590000012583> (สืบค้นเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2560).

(Deterrence) การกั้นผู้กระทำความผิดออกจากสังคม (Incapacitation) และการแก้ไขฟื้นฟู (Rehabilitation) แม้ว่าการแก้แค้นทดแทนจะเป็นเหตุผลหนึ่งในการลงโทษ แต่การลงโทษไม่จำเป็นต้องเป็นไปเพื่อการแก้แค้นเสมอไป เพราะสุดท้ายแล้วการล้างแค้นอาจได้ความสะใจ แต่อาจไม่ได้ให้ผลเชิงบวกต่อการป้องปรามการกระทำความผิดเท่าที่คาดไว้

5. แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย มีเหตุผลหลัก ๆ อยู่ 5 ประการที่ทำให้ออกมารณรงค์ให้มีการยุติโทษประหารชีวิตในสังคม คือ

1. การประหารชีวิตเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ คือ สิทธิในการมีชีวิตอยู่ซึ่งมนุษย์ทุกคนพึงได้รับสิทธินี้เสมอกันโดยไม่คำนึงถึงสถานภาพ ชาติพันธุ์ ศาสนา หรือชาติกำเนิด ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นคนดีหรือคนไม่ดีในสังคม เพราะนั่นเป็นสิทธิที่ไม่อาจพรากไปจากบุคคลได้

2. การประหารชีวิตทุกวิธีก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานต่อนักโทษ อย่างแสนสาหัส แม้แต่การฉีดยาพิษเข้าสู่ร่างกาย

3. ระบบหรือกระบวนการยุติธรรมทางอาญาย่อมมีความเสี่ยงที่จะ ตัดสินผิดพลาด ไม่มีระบบใดที่จะสามารถตัดสินได้อย่างเป็นธรรมสม่ำเสมอโดยไม่มีข้อบกพร่องต่อการ ประหารชีวิตที่เกิดขึ้นแล้วไม่สามารถเรียกชีวิตกลับคืนมาได้ แม้ในภายหลังจะมีการสอบสวนว่าผู้ที่ถูก ประหารชีวิตนั้นเป็นผู้บริสุทธิ์ก็ตาม

4. นักโทษที่ถูกประหารชีวิตส่วนใหญ่ คือบุคคลที่มีฐานะยากจน เป็นคนด้อยโอกาสในสังคมซึ่งไม่สามารถว่าจ้างทนายความที่มีความสามารถเพื่อให้ความรู้และแก้ต่าง ให้กับตนเองได้

5. การประหารชีวิตไม่ได้ยับยั้งอาชญากรรมที่รุนแรงหรือทำให้ สังคมปลอดภัยขึ้นมาได้ แต่ยังส่งผลกระทบต่อสังคม การที่รัฐอนุญาตให้มีการประหารชีวิต บุคคลผู้กระทำความผิดแสดงถึงการสนับสนุนต่อการใช้กำลังและยังเป็นการส่งเสริมวงจรการใช้ความรุนแรง

4.2.2.3 การเคลื่อนไหวของกลุ่มคัดค้านการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐาน ฆ่มขืนและฆ่า

การเคลื่อนไหวของกลุ่มคัดค้านการเพิ่มโทษประหารของนักวิชาการ เช่น

- 1) ฐันดรศักดิ์ บวรนนท์กุล ประธานหลักสูตร ปรัชญาดุสิตบัณฑิตอาชญาวิทยา การบริหารงาน ยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล
- 2) นพ.วรงค์ โชติพิทยสุนนท์ จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
- 3) อิศรกุล อุณห์เกตุ นักวิชาการสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย และ
- 4) ปกป้อง ศรีสนิท อาจารย์คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ส่วนใหญ่จะเป็นการ

เคลื่อนไหวโดยการแสดงความคิดเห็น ขณะที่แอมเนสตี้อินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทยในฐานะที่เป็นองค์กรเอกชน (NGO) ระหว่างประเทศจะเคลื่อนไหวผ่านกิจกรรมทางสังคม

แอมเนสตี้อินเตอร์เนชันแนลประเทศไทย ได้เริ่มถือกำเนิดขึ้นในปี 2525 โดยกว่าทศวรรษ แอมเนสตี้อินเตอร์เนชันแนลเป็นเพียงองค์กรที่ไม่ชัดเจนเท่านั้น ซึ่งในองค์กรนั้น ส่วนใหญ่ประกอบด้วยอดีตผู้นำนักศึกษาที่เป็นนักกิจกรรมเพื่อสังคม อย่างไรก็ตามภายหลังเหตุการณ์สังหารหมู่ทางการเมืองในประเทศเมื่อปี 2535 เริ่มมีผู้ให้ความสนใจใน แอมเนสตี้อินเตอร์เนชันแนล และมีผู้คนใหม่ๆ เข้ามาร่วมกิจกรรมมากขึ้น แนวคิดเรื่องกลุ่มสมาชิกได้ถูกนำไปเผยแพร่ยังกลุ่มนักศึกษาและประชาชนในวิชาชีพอื่น ๆ และจากนั้นเป็นต้นมา ได้มีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นจำนวน 3 กลุ่ม ในระหว่างปี 2534 – 2536 จนถึงทุกวันนี้มีจำนวนกลุ่มที่ปฏิบัติงาน หรือรวมกลุ่มกันอยู่ทั้งสิ้น 9 กลุ่ม

ความพยายามในการจัดตั้งสำนักงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่เริ่มขึ้นในปี 2532 และนับแต่นั้นมาก็ได้มีการจัดตั้งโครงสร้างอย่างเป็นทางการ พร้อมด้วยคณะกรรมการในปี 2536 โดยการประชุมใหญ่ประจำปี (Annual General Meeting – AGM) ของ แอมเนสตี้อินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทยได้จัดขึ้นเป็นครั้งแรกในเดือนกุมภาพันธ์ 2537 ไม่กี่ปีต่อมา แอมเนสตี้อินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทยก็ได้เติบโตขึ้นจากกลุ่มสมาชิกเล็ก ๆ กลายเป็นโครงสร้างที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดี ประกอบด้วยคณะกรรมการที่คัดเลือกตามกระบวนการประชาธิปไตย เจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญงาน และสำนักงานที่มีอุปกรณ์พร้อม นอกจากนี้จำนวนสมาชิกยังเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งความสามารถในการรณรงค์ของกลุ่มท้องถิ่นเองก็ขยายตัว

แอมเนสตี้อินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทยมองในระดับปรัชญาจะพบว่า ไม่มีกระบวนการใดก็ตามที่มีความชอบธรรมในการตัดสินใจว่าคนหนึ่งคนจะอยู่หรือตาย โดยแอมเนสตี้อินเตอร์เนชันแนล ประเทศไทย ได้กล่าวถึงประเด็นดังกล่าวว่า “เราไม่สามารถใช้โทษประหารชีวิตต่อกรณีการสังหารบุคคลได้ หากรัฐกระทำเช่นนั้นก็เท่ากับสะท้อนภาพของความจงใจของอาชญากรที่จะใช้ความรุนแรงต่อเหยื่อ นอกจากนั้น ระบบยุติธรรมทางอาญาที่ทั้งปวงย่อมมีความเสี่ยงที่จะนำไปสู่การเลือกปฏิบัติและการตัดสินผิดพลาดไม่มีระบบใดที่จะสามารถตัดสินได้อย่างเป็นธรรม สม่าเสมอ และปราศจากข้อบกพร่อง เมื่อเป็นการตัดสินว่าใครควรมีชีวิตอยู่และใครไม่ควรมีชีวิตอยู่ การตัดสินตามอวัจนินิจฉัยและความเห็นของสาธารณะอาจมีอิทธิพลต่อกระบวนการทางอาญา ตั้งแต่ช่วงเริ่มการจับกุมไปจนถึงการพิจารณาการขอภัยโทษในช่วงนาทีสุดท้ายและสิทธิมนุษยชนเป็นเอกสิทธิติดตัว และบุคคลพึงได้รับสิทธินี้เสมอเหมือนกันทุกคนโดยไม่คำนึงถึงสถานภาพ ชาติพันธุ์ ศาสนา หรือชาติกำเนิด เป็นสิทธิที่ไม่อาจพรากจากบุคคล ไม่ว่าบุคคลนั้นจะก่ออาชญากรรมเช่นใด สิทธิมนุษยชนเป็นสิ่งที่บุคคลทุกคนพึงมี ตั้งแต่บุคคลเลวร้ายสุดไปถึงดีสุด และช่วยคุ้มครองเราทุกคน”

4.2.3 การยกเลิกโทษประหารชีวิตในต่างประเทศ

โทษประหารชีวิตเป็นโทษขั้นสูงสุดที่สามารถลงโทษได้ตามประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส ค.ศ. 1810 แต่ประเทศฝรั่งเศสก็เป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดเรื่องการลงโทษจากซีซาร์ เบคคาเรีย (Cesar Beccaria) นักอาชญาวิทยาชาวอิตาลีซึ่งกล่าวว่าการลงโทษที่รุนแรงนั้นนอกจากจะมีวิธีที่จะยับยั้งไม่ให้เกิดการกระทำผิดแล้วยังขัดกับความยุติธรรมและลักษณะของสัญญาประชาคม สำหรับเบคคาเรีย การลงโทษจะได้ผลดีต่อเมื่อการลงโทษนั้นได้สัดส่วนสมเหตุสมผลรวดเร็ว และไม่ขัดกับหลักมนุษยธรรม ดังนั้น ซีซาร์ เบคคาเรีย จึงไม่เห็นด้วยที่ให้มีการลงโทษประหารชีวิต สำหรับนักโทษที่กระทำผิดร้ายแรง เพราะว่าการลงโทษประหารชีวิตเป็นการลงโทษที่ทารุณโหดร้ายและรุนแรงเกินไป

การประกาศยกเลิกโทษประหารชีวิตในประเทศฝรั่งเศสเริ่มขึ้นสำหรับความผิดทางการเมืองเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ฉบับลงวันที่ 4 พฤศจิกายน ค.ศ. 1848 มาตรา 5 ได้ประกาศยกเลิกโทษประหารชีวิตสำหรับความผิดทางการเมือง ต่อมาเมื่อประเทศฝรั่งเศสได้เข้าเป็นภาคีในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 ประเทศฝรั่งเศสได้ออกรัฐธรรมนูญฉบับลงวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1980 ยกเลิกการลงโทษประหารชีวิตสำหรับเด็ก 209 และในที่สุดเมื่อปี ค.ศ. 1981 ประเทศฝรั่งเศสได้ออกรัฐธรรมนูญฉบับที่ 81 - 908 ลงวันที่ 9 ตุลาคม ค.ศ. 1981 ยกเลิกการลงโทษประหารชีวิตอย่างเด็ดขาดสำหรับการกระทำความผิดทั้งหมด กฎหมายดังกล่าวเสนอโดยนายโรแบร์ต บาแดงแตร์ (Robert Badinter) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในขณะนั้น

ขาดกรรมในสมัยก่อนที่มนุษย์บันทึกไว้ในตำนานการสร้างโลกของคัมภีร์ไบเบิล ภาษาฮีบรู กล่าวคือ เมื่อพระเจ้าสร้าง آدمกับอีฟ พวกเขามีลูกชายสองคน คือเคนกับอาเบล เคนได้ฆ่าน้องชาย คือ อาเบลและตอบคำถามของพระเจ้าที่ว่าอาเบลอยู่ไหนด้วยคำพูดที่ถูกจารึกไว้ในประวัติศาตร์ของมวลมนุษยชาติว่า “ข้าไม่รู้ ข้าต้องดูแลน้องด้วยหรือ” พระเจ้าสาปให้เคนใช้ชีวิตหลังจากนั้นเร่ร่อนทั่วผืนโลกและตีตราเคนไว้ เพื่อห้ามไม่ให้ทุกคนที่เจอเคนนั้นฆ่าเขา บทเรียนต่อมนุษย์ในเรื่องนี้คือ แม้ว่าชีวิตของอาชญากรเร่ร่อนคนนี้ก็ยังมีค่าจากนั้นมนุษย์เริ่มเรียนรู้ว่าเราไม่ควรฆ่าแกงกัน แม้กระทั่งฆ่าเพื่อลงโทษคนที่ฆ่าคนอื่น มีการบันทึกไว้ว่ารัฐที่สาคานีเป็นแห่งแรกที่ตรากฎหมายเช่นนี้ไว้เมื่อ ค.ศ. 1786 เวเนซุเอลาเป็นรัฐสมัยใหม่ประเทศแรกที่ปฏิเสธโทษประหารชีวิตทุกวันนี้กว่าครึ่งหนึ่งของประเทศทั่วโลกยกเลิกโทษประหารชีวิต จุดยืนของรัฐประชาธิปไตยเสรีเป็นเรื่องสำคัญไม่ต้องการให้ประเทศอย่างอิหร่านหรือจีนตกเป็นตัวกำหนดมาตรฐานคุณธรรมให้กับโลก

สหรัฐอเมริกาเป็นกรณีพิเศษมีการใช้โทษประหารชีวิตใน 38 มลรัฐ ขณะที่มีการยกเลิกแล้วใน 12 รัฐ เจ้าหน้าที่รัฐไทยมักอ้างอยู่เสมอว่าโทษประหารชีวิตยังมีอยู่ในสหรัฐอเมริกา

ประหนึ่งเป็นการยอมรับว่าความเป็นเสรีประชาธิปไตยสุดขีดทำให้การใช้โทษประหารชีวิตเป็นที่ยอมรับกันได้ จะได้ภาพที่ชัดเจนขึ้นถ้าดูจากรายชื่อประเทศที่มีอัตราการลงโทษประหารชีวิตมากที่สุด

สิงคโปร์ เป็นประเทศที่มีอัตราการลงโทษประหารชีวิตต่อประชากรสูงที่สุดในโลก จากข้อมูลขององค์กรนิรโทษกรรมสากล สิงคโปร์ไม่เปิดเผยสถิติตัวเลขที่แน่นอน ส่วนจีนเป็นประเทศที่มีอัตราการประหารชีวิตภายในประเทศสูงสุดและมีการประหารชีวิตคนเพิ่มขึ้นทุกปีในอัตราที่สูงกว่าทั่วโลกทั้งหมดรวมกัน มีการประเมินกันว่าคณาฎกประหารในจีนมีราว 10,000 กว่ารายต่อปี กลไกการลงโทษประหารชีวิตของรัฐบาลจีนเป็นเครื่องที่เด็ดขาดที่สุด ในการคงไว้ซึ่งอำนาจทางการเมืองและการปราบปรามอาชญากรรมและคอร์รัปชัน อย่างไรก็ตามก็ตรงนี้ก่อให้เกิดคำถามว่าจีนมุ่งมั่นเรื่องหลักนิติธรรมเพียงใด เป็นสิ่งที่สงสัยกันทั่วไป กระทั่งในแวดวงรัฐบาลเองว่ามีผู้บริสุทธิ์หลายรายเกินไปที่โดนลงโทษประหารชีวิตปีนี้อย่างไร มีหลายกรณีที่เป็นว่าชายบริสุทธิ์หนึ่งรายโดนประหารไปแล้วด้วยแรงกดดันจากประชาคมโลก การปฏิรูปการลงโทษประหารชีวิตได้กลายเป็นภารกิจสำคัญเร่งด่วนในระบอบกฎหมายจีน ภายใต้การควบคุมของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ในแวดวงกฎหมายก็มีการอภิปรายเรื่องการปรับปรุงกฎหมายอาญากันอย่างกว้างขวางแต่การปฏิรูปไม่ใช่เรื่องที่น่าพอใจ พวกสายเหยี่ยวยอมรับไม่ได้ที่อำนาจของตำรวจจะลดลงและศาลจะตัดสินคดีอย่างเคร่งครัดมากขึ้น การปฏิรูปการลงโทษประหารชีวิตที่ศาลประชาชนสูงสุดของจีนประกาศและที่สื่อมวลชนรายงานกันใหญ่โตนั้นทำยที่สุดเป็นเพียงการย้อนกลับไปสู่สภาพการที่ไม่ต่างจากปี ค.ศ. 1980 เท่านั้นเอง ทำให้สหรัฐถึงถูกจัดอันดับให้เป็นประเทศที่หัวรั้นที่สุดในเรื่องโทษประหารชีวิต สหรัฐสืบทอดมรดกทางนโยบายมาจากอังกฤษซึ่งเป็นเจ้าอาณานิคมเก่า แต่ในขณะที่อังกฤษได้ก้าวหน้าไปแล้วด้วยการเดินตามแนวของยุโรป สหรัฐยังคงฝักใฝ่แนวเคร่งจารีตทางศาสนาและอำนาจนิยมอันเป็นกระพี้ของมรดกยุโรป ที่จริงแล้วคู่ปฏิปักษ์สองฝ่าย คือ มุสลิมเคร่งจารีตและสหรัฐที่เคร่งจารีตนั้นมีอะไรที่เหมือนกัน ชาตินิยมในโลกไม่ได้เรียนรู้อะไรเลยจากการยึดติด โทษประหารชีวิตในดินแดนที่อ้างว่าระบอบกฎหมายของตนเป็นรูปแบบที่ควรเองเยี่ยงอย่าง ตรงกันข้ามประเทศเกิดใหม่อย่างติมอร์ตะวันออกกลับแสดงจุดยืนให้เห็นคุณค่าของชีวิต เพราะพลังที่ได้รับเอกราช ก็ได้ลงนามรับรองกฎหมายว่าด้วยการต่อต้านโทษประหารชีวิตด้วยทุกสาเหตุและทุกเวลา⁷

ในต่างประเทศที่เห็นด้วยที่ให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตผู้กระทำความผิดแม้จะมีการก่อเหตุร้ายรุนแรงก็ตาม เพราะว่าการลงโทษประหารชีวิตเป็นการลงโทษทารุณโหดร้ายและรุนแรงเกินไป ประเทศที่ยกเลิกโทษประหารไปแล้วมีจำนวน 88 ประเทศ คือ อันโดรา แองโกลี อารมีเนีย ออสเตรเลีย ออสเตรเลีย อาเซอร์ไบจาน เบลเยียม เบอร์มิวดา ภูฏาน โบลิเวีย บอสเนีย

⁷ กนกวรรณ ขวัญดี, *การยกเลิกโทษประหารชีวิตในสังคมไทย* (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550), 27-34.

เซอร์เซโกวีนา บัลกาเรีย กัมพูชา แคนาดา เคปเวอร์เด โคลอมเบีย คอสตาริกา กัวเตมาลา โครเอเชีย ไชปรัส สาธารณรัฐเชค เดนมาร์ค จิบูตี สาธารณรัฐโตมินิกัน เอกวาดอร์ เอสโตเนีย ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส จอร์เจีย เยอรมนี กรีซ กินีบีเซา เฮติ ฮอนดูรัส ฮังการี ไอซ์แลนด์ มอริเชียส เม็กซิโก สหพันธรัฐไมโครนีเชีย มอลโดวา โมนาคา โมซัมบิก นามิเบีย เนปาล เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ นิกاراากัว นอร์เวย์ ปาเลา ปานามา ปารากวัย โปแลนด์ ปอร์ตุเกส โรมาเนีย ซามัว ซานมาริโน ชวาโตเม แอนดอร์รา สเปน เซเชลล์ เซอร์เบีย และมอนเตเนโกร ซีเชลล์ สโลวีเนีย หมู่เกาะโซโลมอน ออฟริกาใต้ สเปน สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ ทาจิกิสถาน มาซิโดเนียแห่งอดีตสาธารณรัฐยูโกสลาเวีย ติมอร์ตะวันออก ตุรกี เอร์กเมนิสถาน ตูวาลู ยูเครน อังกฤษ อูรูกวัย วานูอาตู วาติกัน และเวเนซุเอล่า เป็นต้น

4.2.4 กลุ่มที่มีความเห็นเป็นกลาง

ก. ผู้สนับสนุนที่มีความเห็นเป็นกลาง

นอกจากสองฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกันอย่างสุดขั้วแล้ว ยังมีกลุ่มคนที่มีความคิดเห็นเป็นกลาง ๆ เกี่ยวกับการเพิ่มบทลงโทษให้เป็นโทษประหารนั้น เป็นกลุ่มที่ไม่ได้มีความคิดแบบสุดขั้ว แต่มองเห็นถึงช่องโหว่ของแนวคิด ข่มขืนต้องประหารชีวิต ผู้สนับสนุนที่มีความเห็นเป็นกลาง คือ องค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน iLaw ซึ่งดำเนินกิจกรรมผ่านโครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน (iLaw)

iLaw เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งทำงานกับภาคประชาสังคมและคนทั่วไปในสังคม มีเป้าหมายเพื่อไปให้ถึง หลักการประชาธิปไตย, เสรีภาพในการแสดงออก สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และระบบยุติธรรมไทยที่เป็นธรรมและตรวจสอบได้กว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การทำงาน iLaw เน้นไปที่การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อจะไปให้ถึงเป้าหมายต่าง โดยการดำเนินงานรณรงค์เพื่อการปฏิรูปกฎหมาย iLaw ยังทำงานติดตามและบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการจับกุมคุมขังและการพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับเสรีภาพในการแสดงออกด้วย

ข. แนวคิดของผู้ที่มีความเห็นเป็นกลาง

องค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน iLaw ตระหนักว่า บทลงโทษของคดีข่มขืนยังเบาเกินไปเช่นกัน แต่ได้พยายามเสนอแนวทางที่ประนีประนอมและมองภาพรวมของสถานการณ์ให้รอบด้านมากยิ่งขึ้น โดยกลุ่มคนที่มีความคิดเห็นเป็นกลางต่อข้อถกเถียงนี้ จะมองผ่านมุมมองของคนนอก โดยไม่ได้เอาตนเองเข้าไปมีอารมณ์ร่วมกับเหตุการณ์หรือรูปคดี โดยปรากฏเหตุผลดังต่อไปนี้⁸

⁸ นันทชัย อินทรอักษร, “ข่มขืน=ประหาร? ข้อถกเถียงที่ยังไม่มีวันจบ,” iLaw <https://ilaw.or.th/node/4247> (สืบค้นเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2559).

1. การตระหนักถึงสิทธิมนุษยชนของทั้งสองฝ่าย ภายใต้กรอบแนวคิดที่ว่า ไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดหรือเหยื่อเองก็ตามยังคงมีความเป็นมนุษย์ที่เสมอเหมือนเท่าเทียมกัน การเยียวยาช่วยเหลือเหยื่อเป็นสิ่งเร่งด่วนที่จะต้องทำ แต่ก็มิได้เพิกเฉยถึงการลงโทษผู้กระทำความผิด โดยจะต้องลงโทษตามกรอบที่กฎหมายกำหนด

2. กลุ่มคนที่มีความคิดเห็นเป็นกลางเห็นถึงปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายว่าแท้จริงแล้วมิใช่บทลงโทษที่ผู้คนในสังคมไม่เห็นด้วยจนนำไปสู่การรณรงค์ให้การข่มขืน=ประหาร แต่เป็นเพราะกระบวนการทางกฎหมายเองที่ไม่มีผลบังคับใช้ที่ชัดเจนและรวดเร็ว ทั้งอาจเป็นเพราะกระบวนการทางกฎหมาย หรือขั้นตอนทางกฎหมายที่มีความล่าช้าที่ไม่ทันต่อกระแสสังคมที่ร้อนแรงในขณะนั้น

3. กลุ่มคนที่มีความคิดเห็นเป็นกลางพยายามที่จะมองภาพรวมของสถานการณ์ในกรณีของแพะรับบาป ที่เกิดขึ้นกับคดีที่มีชื่อเสียงหรืออำนาจในสังคมซึ่งยังคงมีความเคลือบแคลงต่อกระบวนการยุติธรรม โดยมีความคิดเห็นว่าการที่เพิ่มบทลงโทษให้เป็นการประหารชีวิต และเร่งรัดกระบวนการยุติธรรมให้มีการประหารชีวิตจะนำไปสู่การกระทำความผิดในลักษณะคือ เช่น การใช้อำนาจเพื่อช่วยเหลือให้พ้นโทษโดยให้คนอื่นรับผิดแทน หรืออาจจะนำไปสู่การบังคับให้สารภาพผิด เพื่อปกป้องผู้กระทำความผิดที่แท้จริง และเมื่อมีการประหารชีวิตแล้ว ความเกลียดชังของผู้คนในสังคมเบาบางลงแต่ก็ไม่ได้หมายความว่าความทุกข์ของเหยื่อจะลดลง และเมื่อคดีจบผู้กระทำความผิดที่แท้จริงก็ยังคงลอยนวลอยู่ ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีของการข่มขืนนักท่องเที่ยวชาวอังกฤษในเกาะเต่า ที่ผู้คนบางกลุ่มในสังคมไทยคิดว่าเป็นการหาแพะรับบาปและยึดยึดข้อกล่าวหาให้แก่แรงงานชาวพม่า

4. ความรุนแรงของการข่มขืนมีหลายระดับ เป็นการตั้งคำถามย้อนกลับไปว่า การข่มขืนในลักษณะใดจึงจะนำไปสู่การประหารชีวิตบ้าง การล่วงละเมิดทางเพศ (Sexual Harassment) ถือเป็นข่มขืนด้วยหรือไม่ หรือแม้แต่การที่สามีต้องการจะมีเพศสัมพันธ์กับภรรยา ซึ่งไม่ยินยอมหรือไม่มีความยินยอม จะต้องนำไปสู่การประหารชีวิตด้วยหรือไม่ นอกจากนี้การข่มขืนที่จะต้องนำไปสู่การประหารนั้น บทลงโทษดังกล่าวครอบคลุมถึงกลุ่มคนที่มีความหลากหลายทางเพศหรือไม่อย่างไร

4.3 ปฏิกริยาตอบสนองจากรัฐบาลต่อการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่า

4.3.1 ปฏิกริยาจากรัฐบาล

รัฐบาลโดยพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ให้ความเห็นต่อการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่าว่าไม่เป็นด้วยต่อผู้สนับสนุนแนวคิดนี้โดยให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนว่า⁹

“...ให้กลับไปดูทั่วโลกว่าเขาว่าอย่างไรอย่าไปคิดเอาเอง วันนี้อย่าลืมนะเราอยู่กับกฎหมายโลก กฎหมายระหว่างประเทศ สิทธิมนุษยชน ทั่วโลกยกเลิกการประหารชีวิตที่ประเทศแล้ว ของเราประหาร 3 ครั้งก็ยังไม่ไหวอะไรไม่ได้เลย ที่ผ่านมาก็ใช้ในทุกมาตราแล้ว ทั้งกฎหมายปกติ และมาตรา 44 ซึ่งไม่มีอะไรแรงไปกว่านี้ ก็ยังไม่กลัวกันเลย

“ถ้าให้มีการประหารชีวิตก็ต้องประหารสัก 3 ชาติ ถึงจะกลัว อย่ามาใช้กฎหมายจนเสพติด อย่าไปเสพติดกฎหมายจนไปสู่อำนาจ ไปสู่ผลประโยชน์ อย่าไปเสพติดแบบนั้น ขอให้ใช้ในเชิงสร้างสรรค์ ดีกว่า สังคมก็ต้องช่วยกันกดดัน นักข่าวก็ต้องช่วยกันประณาม สื่อต้องช่วยผมในการกดดัน คนที่ทำความผิดเหล่านี้ให้มันสงบ อย่าปล่อยให้ปากมีเสียงอยู่ได้...”

สรุปแล้วพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) มีปฏิกริยาไม่เห็นด้วยและต่อต้านแนวคิดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่าวิเคราะห์ได้ว่าปัจจุบันมีกฎหมายครอบคลุมอยู่แล้ว

4.3.2 ปฏิกริยาจากกระทรวงยุติธรรม

นายธวัชชัย ไทยเขียว รองปลัดกระทรวงยุติธรรมได้แสดงความคิดเห็นต่อการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่าว่า¹⁰

⁹ ประยุทธ์ จันทร์โอชา, ““บ๊ิกตู” ไม่เห็นด้วยเรียกร้อง “ข่มขืน” ประหารชีวิต อย่าเสพติดกม. ต้องดูสังคมโลก” *ข่าวสด* (4 กรกฎาคม 2559) https://www.khaosod.co.th/view_Newsonline.php?newsid=1467618656 (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559).

¹⁰ ธวัชชัย ไทยเขียว, “รองปลัดยุติธรรม โพลสดถาม ‘ข่มขืน=ประหาร’ เท่ากับส่งเสริมฆ่าปิดปาก,” *ประชาไท* (4 กรกฎาคม 2559) <http://prachatai.com/journal/2016/07/66682> (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559).

“...การเพิ่มโทษประหารเท่ากับเป็นการส่งเสริมให้ การข่มขืนทุกรายต้องฆ่าปิดปากให้หมดหรือไม่ เพราะต้องการปกปิดการกระทำความผิด“ข่มขืนกระทำชำเรา” โดยใช้วิธีขู่เชือดด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือทำให้ผู้อื่นนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น

ถ้ากระทำได้กล่าว “มีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยร่วม กระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมหญิง” แม้แต่เพศเดียวกัน ต้องระวางเจอ “คุก” ตั้งแต่ 15 - 25 ปี และปรับตั้งแต่ 3-4 หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต (มาตรา 276) แต่ถ้าข่มขืนกระทำชำเราเป็นเหตุให้ผู้ถูกข่มขืน ได้รับอันตราย “สาหัส” ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 15-20 ปี และปรับตั้งแต่ 3-4 หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต และถ้าผู้ถูกข่มขืนถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษ “ประหารชีวิต” หรือ “จำคุกตลอดชีวิต” (มาตรา 277 ทวิ) และถ้าการกระทำความผิดตามมีอาวุธ หรือวัตถุระเบิด หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันอันมีลักษณะเป็นการโทรมหญิง ทำให้ผู้ถูกข่มขืนได้รับอันตราย “สาหัส” ต้องรับโทษ “ประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต” ถ้าถึงแก่ความตาย ต้องเจอโทษ “ประหารชีวิต” สถานเดียว (มาตรา 277 ตร)

“สังคมเรียกร้อง “ข่มขืนฆ่า = ประหาร” ตามกฎหมายก็เท่ากับประหารอยู่ แล้ว แต่ถ้า...ข่มขืน=ประหาร เท่ากับส่งเสริมให้ “มีการข่มขืนทุกราย เพราะต้องฆ่าปิดปากให้หมดเพื่อปกปิดการกระทำความผิดของตน” มีคดีมากมายที่เด็กรักกัน พ่อแม่ไม่ยอม หรือเรียกเงินสินสอดทองมั้นสูงเกินไป ตกลงไม่ได้ก็ไปแจ้งความว่าลูกถูกข่มขืนและอื่น ๆ จะทำอย่างไร”

เป็นไปได้หรือไม่ คดีข่มขืนกระทำชำเราทุกคดี ให้ศาลท่านใช้ดุลพินิจมีคำสั่งให้สืบเสาะและพินิจทุกคดี โดยไม่จำกัดเฉพาะคดีที่มีอัตราโทษไม่เกิน 5 ปี เพราะ พ.ร.บ.คุมประพฤติก็ได้มีการแก้ไขให้มีอำนาจสืบเสาะในคดีทุกประเภทได้อยู่แล้ว และคดีข่มขืนกระทำชำเรา จำเป็นต้องเข้าโปรแกรมบำบัดเฉพาะ และควรได้รับการติดตามช่วยเหลือหลังพ้นโทษตามคำพิพากษาทุกรายจะดีกว่าหรือไม่...”

สรุปนายรัชชัย ไทยเขียว รองปลัดกระทรวงยุติธรรมไม่เห็นด้วยกับแนวคิดการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่าว่าเนื่องจากมีเหตุและปัจจัยทางข้อเท็จจริงหลายอย่างต้องพิจารณามากกว่าการประหารชีวิตเพียงอย่างเดียว เช่น การร่วมประเวณีโดยการสมยอมต่อมาภายหลังไม่สามารถตกลงกันได้ เรื่องเกิดเป็นคดีความ เด็กรักกัน พ่อแม่ไม่ยอม หรือเรียกเงินสินสอดทองมั้นสูงเกินไป ตกลงไม่ได้ก็ไปแจ้งความว่าลูกถูกข่มขืน

4.3.3 แนวโน้มการแก้ปัญหาของรัฐบาล

จากการแสดงความคิดเห็นของรัฐบาลโดยพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) และนายวัชชัย ไทยเขียว รองปลัดกระทรวงยุติธรรมแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลไม่เห็นด้วยกับกลุ่มผลักดันในการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า แต่รัฐบาลไม่ได้แสดงออกหรือห้ามเคลื่อนไหว แต่จากความเห็นของรัฐบาลแสดงให้เห็นว่าหากกลุ่มผลักดันสามารถยื่นเสนอกฎหมายได้รัฐบาลสามารถเคลื่อนไหวผ่านระบบรัฐสภาในการไม่ให้ประเด็นการเพิ่มโทษผ่านออกมาเป็นนโยบายได้เช่นกันเพราะอำนาจตัดสินใจทั้งหลายในกระบวนการนิติบัญญัติอยู่ที่นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)

4.4 ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มผลักดันในการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีวิธีการเสนอร่างกฎหมายของประชาชน กล่าวคือ ผู้ที่จะเสนอกฎหมายต้องจัดให้มีร่างกฎหมายที่ต้องการเสนอและรวบรวมผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอกฎหมาย จำนวนไม่น้อยกว่า 50,000 รายชื่อ ซึ่งต้องเป็นบุคคลที่มีสิทธิเลือกตั้งและใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งล่าสุด พร้อมหลักฐานอันประกอบด้วยสำเนาบัตรประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่ราชการออกให้ และสำเนาทะเบียนบ้าน ปัญหาสำคัญที่สุดของการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่าคือการผลักดันความต้องการของตนเองเข้าสู่รัฐสภาและผลักดันเป็นกฎหมาย เช่น

1. การรวบรวมรายชื่อและระบบฐานข้อมูล เนื่องจากต้องใช้เอกสารประกอบ ทั้งสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน การรวบรวมมักได้เอกสารไม่ครบ

2. กระบวนการของรัฐสภา ในขั้นตอนของการดำเนินงานหลังจากที่ได้รับหลักการเพื่อนำไปพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การดำเนินการของรัฐสภาได้ประสบกับปัญหาและอุปสรรคดังนี้

- 2.1 กระบวนการตรวจสอบสิทธิผู้เข้าชื่อและความถูกต้องของเอกสารใช้ระยะเวลาที่ยาวนานมาก ซึ่งอาจมาจากขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การส่งรายชื่อไปให้กรมการปกครองเป็นผู้ตรวจสอบซึ่งใช้เวลานานมาก จึงส่งผลให้ร่างกฎหมายของภาคประชาชนเข้าสู่การพิจารณาของสภาไม่ทันสมัยประชุม

- 2.2 ระบบการประมวลผลของข้อมูลที่ส่งไปตรวจสอบไม่ตรงกับฐานข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ของรัฐสภา จึงทำให้มีการตรวจสอบแฟ้มข้อมูลและประมวลผลใหม่ ทำให้ใช้ระยะเวลาที่ยาวนานกว่าปกติ

3. ความร่วมมือและการผลักดันร่างกฎหมาย สมาชิกวุฒิสภายังให้ความสำคัญน้อยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพิจารณากฎหมายที่เสนอโดยการเข้าชื่อของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งแท้จริงแล้วการยกร่างกฎหมายภาคประชาชนนั้นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือทั้งจากประชาชนและสมาชิกของรัฐสภา

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การศึกษาเรื่อง การเมืองการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า ศึกษากรณี : กลุ่มผลักดันหรือตัวแสดงต่าง ๆ ที่มีในกระบวนการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ศึกษา บทบาทของกลุ่มผลักดันทางการเมืองที่มีประเด็นทางสังคมที่สนับสนุนและคัดค้านการผลักดัน การเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า และศึกษาปัญหาและอุปสรรคการผลักดันการเพิ่มโทษ ประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า

ปัญหาจากการคุมคามทางเพศ การข่มขืนและฆ่าเป็นปัญหาสังคมที่ไม่สามารถแก้ไขหรือ บรรเทาเบาบางลงได้ ผู้กระทำผิดทางเพศส่วนใหญ่เป็นหนุ่มโสด มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ต่ำ แต่มีงานทำเป็นกิจจะลักษณะ ระดับการศึกษาต่ำ ขาดความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา ขาดความ ผูกพันกับบทบาทหน้าที่ทางสังคมของตน โดยเฉพาะในฐานะบิดา ลุง/น้า ที่มีต่อบุตร/หลานสาวใน ฐานะ “ผู้ชาย” และ “ผู้ใหญ่” ของสังคม ขณะที่สังคมไทย ได้รับวัฒนธรรมรองและค่านิยมทางสังคม แบบชายเป็นใหญ่มาเป็นแบบแผนปฏิบัติ มีและใช้อำนาจที่อยู่เบื้องหลังบทบาทความเป็นชาย กระทำ ต่อผู้หญิงอย่างไม่เท่าเทียมกัน และปฏิบัติต่อหญิงราวกับทรัพย์สินที่ซื้อขาย แลกเปลี่ยนและแบ่งปัน แก่เพื่อนชายด้วยกัน การคุมคามทางเพศเกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ไม่ว่าเป็นสถานที่ทำงาน หรือละแวกที่ อยู่อาศัย สังคมไทยยังซึมซับกับวัฒนธรรมชายเป็นใหญ่ซึ่งแฝงเร้นอยู่ในละครโทรทัศน์และ ภาพยนตร์ไทยสร้างวัฒนธรรมว่าการข่มขืนคือสิ่งที่ถูกต้องดีงามเมื่อพระเอกกระทำต่อนางเอกและ ผู้ร้ายกระทำต่อนางอิจฉามีนัยของความเป็นจริงตามที่สังคมสร้างขึ้น 4 ประการคือ 1) การข่มขืนคือ ราววัล 2)การข่มขืนคือการลงโทษ 3)การข่มขืนแสดงภาพสังคมที่มีปัญหา 4) การข่มขืนเกี่ยวพันกับชน ชั้นล่าง ส่วนโครงสร้างของความสัมพันธ์เชิงอำนาจในประเด็นการข่มขืน พบว่ามี 3 รูปแบบ คือ 1) พระเอกข่มขืนนางเอก 2) ผู้ร้ายข่มขืนนางอิจฉา หรือ “ผู้หญิงไม่ดี” 3) นางเอกที่ถูกข่มขืน ไล่ล่า ผู้กระทำเพื่อแก้แค้น

สังคมไทยเหมือนกับสังคมที่ติสองหน้ากล่าวคือยอมรับวัฒนธรรมผู้ชายเป็นใหญ่และ ยอมรับวัฒนธรรมการข่มขืนในละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ แต่ขณะเดียวกันมักจะรับไม่ได้หากมี ข่าวการข่มขืนและฆ่าเกิดขึ้น และจะมีการเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อลงโทษผู้กระทำผิดให้สาสม โดยมี กลุ่มผลักดันทางสังคมเกิดขึ้นมากมายโดยการเคลื่อนไหวให้เพิ่มโทษดังกล่าวเสนอแนวคิดที่ว่า การ ข่มขืนและฆ่าต้องได้รับโทษประหารเท่านั้นแม้ว่าการลงโทษผู้กระทำผิดข่มขืนและฆ่าปัจจุบันมี

โทษสูงสุดถึงขั้นประหารชีวิตอยู่แล้วตามประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 9 มาตรา 277 ทวิซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าการกระทำผิดตามมาตรา 276 วรรค 1 หรือมาตรา 277 วรรค 1 หรือวรรค 3 เป็นเหตุให้ผู้ถูกระทำ (2) ถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต” จากข้อบัญญัติทางกฎหมายดังกล่าวพบแนวคิดของกลุ่มผลักดันเพิ่มโทษ คือ ผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า ต้องได้รับโทษประหารชีวิตเพียงสถานเดียว

จากการศึกษา ทำให้พบผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มผลักดันหรือตัวแสดงต่าง ๆ ที่มีในกระบวนการกำหนดนโยบายที่เคลื่อนไหวกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่าส่วนใหญ่เคลื่อนไหวในรูปแบบองค์กรเอกชน องค์กรเอกชน Change.org ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางและรณรงค์ ผลักดันประเภทต่าง ๆ ที่มีบทบาทกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า โดยมีเหตุผลสนับสนุนเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่ไม่ให้การปกป้องเด็กและสตรีเลย เห็นได้จากการล่วงละเมิดทางเพศเด็กและสตรีที่กลายเป็นคดีสะเทือนขวัญอย่างต่อเนื่อง ผู้ที่ก่อคดีเมื่อถูกจับและได้รับโทษ มักได้รับการหย่อนโทษและปล่อยตัวจากการจำคุก และเมื่อออกจากการพ้นโทษ ก็ออกมาก่อคดีต่อซ้ำแล้วซ้ำเล่า ขณะที่สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีถือเป็นกลุ่มผลักดันแฝง เนื่องจากเป็นองค์กรเอกชนภาครัฐไม่สามารถผลักดันการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่าได้อย่างเปิดเผย การแสดงบทบาทของสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีเท่าได้เพียงการให้ข่าวสารที่เกี่ยวกับกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่าเท่านั้น
2. การเคลื่อนไหวรูปแบบบุคคลทั่วไปที่มีชื่อเสียง คือนางสาวบันดดา วงศ์ผู้ดี อดีตนางสาวไทย รณรงค์ขอเสียงสนับสนุนการแก้กฎหมายกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า แต่กระบวนการยังเป็นเพียงการเริ่มต้นเท่านั้น
3. ประเด็นเหตุผลทั้งจากทั้งฝ่ายสนับสนุนและคัดค้านการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า

3.1 แนวความคิดของฝ่ายสนับสนุนให้ใช้โทษประหารชีวิต

1. โทษประหารชีวิตเป็นการลงโทษที่แก้แค้น ทดแทนให้สาสมกับความผิด โดยถือหลักที่ว่า เมื่อฆ่าผู้อื่นตาย ผู้ฆ่าก็ควรถูกฆ่าให้ตายตกไปตามกันจึงจะสาสมเป็นการตอบแทนให้แก่ผู้ตายและญาติครอบครัวของผู้ตาย
2. โทษประหารชีวิตทำให้เกิดความยุติธรรมในสังคม ถูกต้องชอบธรรม
3. โทษประหารชีวิตทำให้เกิดความเกรงกลัว มิให้เอาเป็นเยี่ยงอย่าง
4. โทษประหารชีวิตเป็นการช่วยลดอาชญากรรมที่ได้ผลแน่นอน
5. โทษประหารชีวิตบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายของรัฐที่มาจากภาษีของประชาชน

3.2 แนวความคิดของฝ่ายคัดค้านการลงโทษประหารชีวิต

1. การลงโทษประหารชีวิตเป็นการลดคุณค่าศักดิ์ศรีและหลักศีลธรรมแห่งมนุษย์
2. ประเทศที่มีโทษประหาร สถิติทางอาชญากรรมมิได้ลดลงแต่ประการใด แต่ประเทศที่มีการยกเลิกโทษประหารกลับมีสถิติทางอาชญากรรมลดลง
3. การลงโทษประหารชีวิตเป็นการขัดต่อหลักทฤษฎีวิทยา
4. หากการลงโทษประหารชีวิตเกิดความผิดพลาด ก็ไม่มีทางแก้ไข
4. รูปแบบการเคลื่อนไหวที่พบเห็นเป็นรูปธรรมคือ การรณรงค์รวบรวมรายชื่อเพื่อเสนอกฎหมาย การจัดกิจกรรมให้ความรู้เพื่อให้สังคมเห็นชอบในกิจกรรม
5. การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มผลักดันขณะนี้ยังไม่มีการปะทะทางการเมืองระหว่างผู้สนับสนุนและผู้ต่อต้านการเพิ่มโทษประหารเนื่องด้วยเหตุผล คือ การเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มผลักดันยังไม่เข้มข้นพอที่จะเป็นประเด็นทางสังคม และผลกระทบของการเคลื่อนไหวไม่ได้เป็นผลกระทบในวงกว้างต่อประชาชนทั่วไป ผู้ที่จะได้รับผลคือผู้ทำผิดซึ่งเป็นคนจำนวนน้อยในสังคม ทำให้ผลของความเคลื่อนไหวไม่กระทบต่อประชาชนทั่วไป ดังนั้น จึงไม่มีการปะทะทางการเมืองกับคนกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม
6. ปฏิกริยาตอบสนองจากรัฐบาลต่อการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า พบว่ารัฐบาลไม่เห็นด้วยกับกลุ่มผลักดันในการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า เพราะมีกฎหมายรองรับเพียงพอแล้ว
7. รัฐบาลไม่ได้แสดงออกหรือห้ามเคลื่อนไหว แต่จากความเห็นของรัฐบาลแสดงให้เห็นว่าหากกลุ่มผลักดันสามารถยื่นเสนอกฎหมายได้รัฐบาลสามารถเคลื่อนไหวผ่านระบบรัฐสภาในการไม่ให้ประเด็นการเพิ่มโทษผ่านออกมาเป็นนโยบายได้เช่นกันเพราะอำนาจตัดสินใจทั้งหลายในกระบวนการนิติบัญญัติอยู่ที่นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)
8. ปัญหาของการเคลื่อนไหวทางการเมืองของกลุ่มผลักดันคือการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย เนื่องจากต้องใช้เอกสารประกอบ ทั้งสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน การรวบรวมมักได้เอกสารไม่ครบ กระบวนการตรวจสอบสิทธิผู้เข้าชื่อและความถูกต้องของเอกสารใช้ระยะเวลาที่ยาวนานมาก ซึ่งอาจมาจากขั้นตอนต่าง ๆ เช่น การส่งรายชื่อไปให้กรมการปกครองผู้ตรวจสอบซึ่งใช้เวลานานมาก จึงส่งผลให้ร่างกฎหมายของภาคประชาชนเข้าสู่การพิจารณาของสภาไม่ทันสมัยประชุม ระบบการประมวลผลของข้อมูลที่ส่งไปตรวจสอบไม่ตรงกับฐานข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ของรัฐสภา จึงทำให้มีการตรวจสอบแฟ้มข้อมูลและประมวลผลใหม่ ทำให้ใช้ระยะเวลาที่ยาวนานกว่าปกติ

5.2 อภิปรายผล

การเมืองการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่ามีประเด็นสำคัญ ๆ ที่มีส่วนทำให้การผลักดันประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ซึ่งจากผลการวิจัยทำให้พบประเด็นในการอภิปรายผล คือ

5.2.1 บทบาทของกลุ่มผลักดันทางการเมืองในการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่ามีลักษณะเป็นกลุ่มผลักดันเอกชน (Private Groups) และเป็นกลุ่มผลักดันเฉพาะกรณี (Exclusive Groups) คือกลุ่มหรือองค์การที่มีจุดประสงค์ที่จะรักษาผลประโยชน์ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะอย่างยิ่งและอย่างจริงจัง เช่นเป้าหมายของกลุ่มจะมุ่งเฉพาะกรณีที่เกี่ยวกับการเมืองและนโยบายของรัฐ คืออยู่ภายในขอบเขตของการเมืองและนโยบายของรัฐเพื่อที่จะบีบบังคับผลักดันฝ่ายบ้านเมือง หรือฝ่ายปกครองเท่านั้นกลุ่มผลักดันมีรูปแบบการเคลื่อนไหวที่พบเห็นเป็นรูปธรรมคือ การรณรงค์รวบรวมรายชื่อเพื่อเสนอกฎหมาย การจัดกิจกรรมให้ความรู้เพื่อให้สังคมเห็นชอบในกิจกรรม การเคลื่อนไหวขาดพลังผลักดันจากสังคมส่วนอื่น ๆ กลุ่มผลักดันก็ขาดการแสวงหาความร่วมมือจากกลุ่มผลักดันอื่น ๆ ทำให้ดูเหมือนว่าแต่ละกลุ่มต่างคนต่างเคลื่อนไหวและไม่ได้เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน เหมือนกับว่าแต่ละกลุ่มช่วงชิงบทบาทนำในการเคลื่อนไหว

5.2.2 ประเด็นทางสังคมที่สนับสนุนและคัดค้านการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า

ก. ประเด็นทางสังคมที่สนับสนุน

กลุ่มผลักดันทางการเมืองในการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่าเคลื่อนไหวภายใต้แนวคิดที่ว่าผู้เสียหายไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคมและกฎหมาย กล่าวคือ สังคมไทยละเลยหรือมองข้ามการสร้างความปลอดภัยให้การข่มขืน สร้างทัศนคติที่ไม่ดีให้แก่สังคมในภาพยนตร์และละคร หรืองานโฆษณาสอดคล้องกับการวิจัยของ วรณนະ หนูหมื่น ที่ศึกษาเรื่อง นโยบายข่มขืนในละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ไทยที่ผลการศึกษาพบว่า การข่มขืนคือรางวัล 2) การข่มขืนคือการลงโทษ 3) การข่มขืนแสดงภาพสังคมที่มีปัญหา 4) การข่มขืนเกี่ยวข้องกับชนชั้นล่าง ในขณะที่กระบวนการทางกฎหมายมักไม่ให้ความสำคัญ หลายครั้งที่ผู้กระทำผิดข่มขืนเป็นผู้มีอำนาจ จะเกิดปัญหาเมื่อได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เช่น ตำรวจมักบอกให้ไกล่เกลี่ยเพื่อยอมความ นอกจากนี้ มักมีการใช้คำพูดที่ทำร้ายผู้หญิง เช่น “แต่งตัวโป๊หรือเปล่า เดินในที่เปลี่ยวหรือเปล่า” สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นตลอดกระบวนการยุติธรรม ในบางครั้ง ครอบครัวของผู้ที่ถูกข่มขืนเองก็รู้สึกว่าเป็นฝ่ายของตนซึ่งที่ถูกกระทำจะเป็นฝ่ายที่เสียชื่อเสียง จึงอยากยอมความ ซึ่งถือเป็นการกระทำความรุนแรงซ้ำซ้อนโดยบุคคลรอบข้าง ดังนั้น เมื่อเกิดเหตุการณ์ข่มขืนและฆ่าจึงเกิดการ

ผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่าเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับเหยื่อที่เสียชีวิตและชดเชยให้กับญาติผู้เสียชีวิต

ข. ประเด็นทางสังคมที่คัดค้าน

หากมองในมุมมองของสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน การรณรงค์เรื่องข่มขืน= ประหารชีวิต เป็นการขัดกับหลักการที่สากลพยายามผลักดันให้มีการยกเลิกโทษประหารชีวิต เนื่องจาก การลงโทษประหารชีวิตเป็นการปฏิเสธสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่จำเป็นที่สุดสำหรับบุคคล นั่นคือ เป็นการละเมิด “สิทธิในการมีชีวิต” ซึ่งได้รับการรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) โทษประหารชีวิตเป็นการสังหารบุคคลโดยรัฐเป็นผู้ลงมืออย่างเลือดเย็นและมีการไตร่ตรองไว้ล่วงหน้าและที่น่าหวาดหวั่นที่สุด คือ การลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรมและย่ำยีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในรูปแบบนี้ ถูกกระทำในนามของความยุติธรรม

ปัจจุบัน มีประเทศต่าง ๆ ในโลกได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตไปแล้วทั้งในด้านกฎหมายและการปฏิบัติ 139 ประเทศ และคาดว่าจะมีแนวโน้มยกเลิกโทษประหารดังกล่าวมากขึ้นเรื่อย ๆ¹ ซึ่งสำหรับประเทศไทยยังไม่สามารถยกเลิกโทษประหารชีวิตได้ เนื่องจากกระแสเรียกร้องจากฝ่ายผู้เสียหาย ในกรณีที่มีการกระทำความผิดอย่างอุกฉกรรจ์ โหดร้าย ทารุณ หรือกระแสเรียกร้องจากประชาชนในสังคมในกรณีที่มีการกระทำความผิดอย่างโหดเหี้ยมสร้างความหวาดกลัวหรือความสะเทือนใจให้เกิดขึ้นในสังคม

อย่างไรก็ดี พบว่าประเทศไทยมีสถิติในการพิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิตในอัตราที่ต่ำมากปัจจุบันทุกประเทศในโลกมีสถิติทางการลงโทษประหารชีวิตน้อยลงเป็นลำดับ แต่ขณะเดียวกันก็มีบางประเทศที่เลิกใช้โทษประหารแล้วแต่กลับนำมาใช้ใหม่ ในกรณีที่เป็นอาชญากรร้ายกาจหรือโหดเหี้ยมมาก สำหรับประเทศไทยสถิติการพิพากษาลงโทษประหารชีวิตมีจำนวนน้อยมากจะใช้โทษประหารเฉพาะแต่กรณีที่กระทำผิดรุนแรงและก่อความเสียหายแก่สังคมอย่างยิ่งเท่านั้น จากการศึกษางานวิจัยโทษประหารชีวิตของร็อดเจอร์ ฮูด (Roger Hood) ที่เสนอต่อสหประชาชาติเมื่อ พ.ศ. 2531 และปรับปรุงข้อมูล พ.ศ. 2545 สรุปว่า “ข้อเท็จจริงตามข้อมูลทางสถิติล้วนมีหลักฐานชี้ไปในทิศทางเดียวกันว่า ประเทศต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องหวาดกลัวต่ออัตราการเกิดอาชญากรรมว่าจะเปลี่ยนแปลงร้ายแรง ถ้าหากลดโทษประหารชีวิต” ซึ่งข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นชัดเจนว่า อาชญากรรมมีได้ก่อนอาชญากรรมโดยคำนึงถึงบทลงโทษว่าจะถูกจำคุกตลอดชีวิตหรือได้รับโทษประหารชีวิต ยิ่งไปกว่านั้นดังเช่น เบคเคเรีย (Beccaria) ตั้งข้อสังเกตไว้ในศตวรรษที่ 18 ว่า “ดูจะเป็นเรื่องไร้เหตุผลที่

¹ นิจ อักษรา, *ย้อนตำนานโทษประหารชีวิตจากอดีตถึงปัจจุบัน* (กรุงเทพมหานคร : ก้าวแรก, 2553), 11.

กฎหมายซึ่งสะท้อนความต้องการของปวงชนและเด็ดฉันท์ลงโทษการฆาตกรรมจะก่อการฆาตกรรมเสียเอง และเพื่อเปลี่ยนจากฆาตกรรมบุคคล ก็ควรจะออกกฎหมายฆาตกรรมสาธารณะเสียเลย”

5.2.3. ปัญหาและอุปสรรคการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า นอกจากปัญหาการเข้าชื่อเสนอกฎหมายแล้วยังมีปัญหาหนึ่งที่เป็นภาพลวงตาในการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า นั่นคือ ในการเพิ่มบทลงโทษให้เป็นโทษประหารนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากอิทธิพลจากการนำเสนอของสื่อที่ไม่ได้นำเสนอแง่มุมปัญหาให้ครบทุกด้าน กล่าวคือ สื่อในปัจจุบันมิได้ทำหน้าที่เพียงแค่นำเสนอข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา แต่กลับมีการกำหนดวาระในการนำเสนอ (Agenda-Setting) หรือที่เรียกว่าสร้างกระแส Drama ให้กับข่าว โดยสื่อเองเป็นผู้เลือกว่าจะนำเสนอสิ่งใดและไม่นำเสนอสิ่งใด สิ่งใดที่นำเสนอไปแล้วจะเป็นสิ่งที่คนในสังคมให้ความสนใจ หรือนำเสนอไปแล้วเกิดการวิพากษ์วิจารณ์กันในวงกว้าง หรือแม้แต่การนำเสนอเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่งในลักษณะของความบันเทิง สร้างอารมณ์ร่วมให้กับผู้รับสารผ่านการประดิษฐ์ถ้อยคำที่สะท้อนความรู้สึกของผู้รับสาร ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่ไม่น่าแปลกใจเลยว่าผู้รับสารหรือประชาชนในสังคมย่อมมีความรู้สึกร่วมต่อเหตุการณ์ เมื่อเหตุการณ์พยายามข่มขืน ข่มขืน หรือฆ่าข่มขืนเกิดขึ้น และเมื่อกระแสข่าวหายไปความสนใจในการผลักดันก็จะซาลงเหมือนกับไฟไหม้ฟาง กลายเป็นว่าการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่าเป็นเพียงกระแสชั่วคราวซำๆ และค่อย ๆ จางหายไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. กลุ่มผลักดันควรแก้ปัญหากลุ่มผลักดันกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่าให้มีความสม่ำเสมอ เพราะทุกครั้งที่มีการข่มขืนและฆ่ามักจะมีข่าวดังกล่าวของกลุ่มผลักดันเป็นครั้งคราว
2. กลุ่มผลักดันควรนำเสนอการผลักดันกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่าให้มีรูปแบบความเป็นวิชาการมากขึ้นเพราะเท่าที่ผ่านมาภาพที่ปรากฏต่อสื่อมักเป็นการนำเสนอตามกระแสเท่านั้น
3. กลุ่มผลักดันเน้นการมีส่วนร่วมประชาชนแต่ไม่เน้นสร้างความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทางกฎหมาย กลุ่มผลักดันควรชี้แจงให้ผู้สนับสนุนเข้าใจขั้นตอนการยื่นเรื่องเสนอกฎหมายให้ผู้สนับสนุนรับรู้เพื่อนำไปสู่ความชัดเจนในการทำงาน
4. กลุ่มผลักดันควรหาพันธมิตรร่วมผลักดัน เนื่องจากการผลักดันในนามองค์กรเอกชน หรือผู้มีชื่อเสียงมักจะอ่อนแรงไปไม่ถึงที่สุด เช่น การหาสื่อเป็นพันธมิตรไว้เป็นกระบอกเสียงให้การเคลื่อนไหว

5. กลุ่มผลักดันควรรยกประเด็น แก้ไขไม่ให้มีการยอมความ เพราะการเปิดโอกาสให้มีการยอมความกันได้ ควรจะต้องระบุในกฎหมายให้มีการจัดหานักจิตวิทยา หรือ นักสังคมสงเคราะห์เข้ามาช่วยเหลือผู้ถูกระงับการกระทำระหว่างที่อยู่ในกระบวนการดำเนินคดีตามกฎหมายด้วย นอกจากการแก้ไขกฎหมายแล้ว การปฏิรูปการศึกษาที่ยังอยู่ในกระแสก็ควรจะต้องพูดถึงเรื่องการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นตัวปลดแอกสังคมไทยจากวาทกรรมที่กดทับผู้หญิงเอาไว้ได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การผลักดันประเด็นทางสังคมให้เป็นนโยบายสาธารณะไม่ใช่เรื่องง่ายหากผลักดันจากฝ่ายประชาชนฝ่ายเดียว ดังนั้น ควรวิจัยความต้องการของฝ่ายการเมืองหรือนักการเมืองที่มีต่อการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่าว่าฝ่ายการเมืองหรือนักการเมืองมีความคิดเห็นอย่างไรต่อประเด็นนี้

2. ควรวิจัยความต่อเนื่องของการผลักดันประเด็นทางสังคมให้เป็นนโยบายสาธารณะเพราะเท่าที่ผ่านมการผลักดันมักจะเกิดขึ้นตามกระแสสังคมและเงียบไปเมื่อหมดกระแสความสนใจของสังคม

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

- กนกวรรณ ขวัญดี. *การยกเลิกโทษประหารชีวิตในสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.
- กาญจนา แก้วเทพ. *ความเรียงว่าด้วยสตรีกับสื่อมวลชน*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- จักษ์ พันธุ์เพชร. *รัฐศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 4 ฉบับปรับปรุงแก้ไข. กรุงเทพมหานคร : Punch group, 2548.
- นิจ อักษรา. *ย้อนตำนานโทษประหารชีวิตจากอดีตถึงปัจจุบัน*. กรุงเทพมหานคร : ก้าวแรก, 2553.
- นาถฤดี เต็นดวง. *รายงานการประเมินสถานการณ์ปัญหาการล่วงเกินคุกคามหรือก่อความเดือดร้อนรำคาญทางเพศในที่ทำงานหรือเนื่องจากงานในองค์กรภาครัฐ*. กรุงเทพมหานคร :สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2552.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- พนม เกตุมาน. *สุขใจกับลูกวัยรุ่น*. กรุงเทพมหานคร : หน่วยจิตเวชเด็กและวัยรุ่น ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, 2546.
- ไพรัตน์ พลุกษชาติคุณากร.บรรณารักษ. *จิตเวชศาสตร์*. เชียงใหม่ : โครงการตำราคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2533.
- วรรณนะ หนูหมื่น. *นัยการข่มขืนในละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ไทย : วิพากษ์ผลการศึกษาด้วยวิธีวิทยาแบบโครงสร้าง*. ปัตตานี: กองทุนวิจัยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2556.
- ราชบัณฑิตยสถาน. *พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (อังกฤษ-ไทย) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพมหานคร : บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด, 2524.
- สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. *นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ*. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม, 2540.
- สุชีลา ดันชัยนันท์. *ข่มขืน : ปัญหาความรุนแรงทางเพศ*. กรุงเทพมหานคร : ผลิต, 2535.
- อุทัย เลาหวิเชียร. *รัฐประศาสนศาสตร์ : ลักษณะวิชาและมิติต่าง ๆ*. กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, 2540.

บทความวารสาร

ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. “ข่มขืน: ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมในสังคมไทย.” *วารสารรัฐศาสตร์สาร* 19, ๓.3 (กันยายน-ธันวาคม, 2539) : 161-183.

ณิศพล รักษาธรรมเกษมศานต์ โชติ ชาครพันธุ์และประพนธ์ สหพัฒนา. “ความหวาดกลัว อาชญากรรมทางเพศของหญิงที่โดยสารถยนต์รับจ้างสาธารณะ (รถแท็กซี่) ในเขต กรุงเทพมหานคร.” *วารสารกระบวนการยุติธรรม* 9, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2559) : 77-97.

วรรณนะ หนูหมื่น. “นัยการข่มขืนในละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ไทย : วิพากษ์ผลการศึกษาด้วยวิธี วิทยาแบบโครงสร้างคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.” *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและ ศิลปะ* 14, ๓.2(28) (มกราคม-มิถุนายน 2556) : 1.

งานวิจัย

กนกวรรณ ธรารวรรณ. “การต่อสู้อาชญากรรมทางเพศในสื่อมวลชนเพื่อยุติการคุกคามทางเพศในที่ทำงาน: กรณีศึกษาสภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน).” *รายงาน โครงการศึกษาวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2554.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กองบรรณาธิการ Positioning. “คนไทยติดหนึบ ‘โซเชี่ยล มีเดีย’ ยอดเฟซบุ๊กทะลุ 41 ล้านราย ติด อันดับ 8 ของโลก.” <http://positioningmag.com/1092090> (สืบค้นเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559)

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย. “ผู้หญิงไทยกับภัยอาชญากรรมทางเพศ.” <http://www.openbase.in.th/http://%252Fwww.panyathai.or.th/wiki/index.php/ผู้หญิงไทยกับอาชญากร%25> (สืบค้นเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559).

ธวัชชัย ไทยเขียว. “รองปลัดยุติธรรม โพลล์ถาม 'ข่มขืน=ประหาร' เท่ากับส่งเสริมฆ่าปิดปาก.” *ประชาไท* (4 กรกฎาคม 2559) <http://prachatai.com/journal/2016/07/66682> (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559).

นันทชัย อินทรอักษร. “ข่มขืน=ประหาร? ข้อถกเถียงที่ยังไม่มีวันจบ,” iLaw <https://ilaw.or.th/node/4247> (สืบค้นเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2559).

- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. “"บึกตูด" ไม่เห็นด้วยเรียกร้อง "ข่มขืน" ประหารชีวิต อย่าเสพติดคม. ต้องดูสังคมโลก.” *ข่าวสด* (4 กรกฎาคม 2559) https://www.khaosod.co.th/view_Newsonline.php?newsid=1467618656 (สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559).
- ปนัดดา วงศ์ผู้ดี. ““บุ่ม” ทนไม่ไหวล่ารายชื่อ 1 แสนแก้กฎหมายข่มขืน โต้เกาะกระแส “น้องแก้ม” ดั่ง.” *ASTV ผู้จัดการออนไลน์* (8 กรกฎาคม 2557), <http://www.manager.co.th/entertainment/viewnews.aspx?NewsID=9570000077147> (สืบค้นเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2559).
- วราตรี โขติพิทยสุนนท์. “เพิ่มโทษฆ่าข่มขืนแค่ปลายเหตุ เดือนสังคมใส่ใจเส้นทาง “อสูรร้าย” ก่อนก่อเหตุสะเทือนขวัญ.” *ผู้จัดการออนไลน์* (5 กุมภาพันธ์ 2559), <http://www.manager.co.th/qol/viewnews.aspx?NewsID=9590000012583> (สืบค้นวันที่ 19 มกราคม 2560).
- วีรพงษ์ พวงเล็ก. “สื่อลามกบนอินเทอร์เน็ต: อันตรายที่พึงระวังและแนวทางแก้ปัญหาต่อเยาวชนไทย.” http://www.bu.ac.th/knowledgecenter/executive_journal/april_june_11/pdf/aw30.pdf (สืบค้นเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2559).
- องค์กรเอกชน. “iLaw.ข่มขืน=ประหาร? ข้อถกเถียงที่ยังไม่มีวันจบ” <https://ilaw.or.th/node/4247>. (สืบค้นวันที่ 19 มกราคม 2560).

Books and Book Articles

- Charles DEBBASCH. “Yves DAUDET.” *Lexique de terms Politiques*, edition Dalloz, Paris 1974.
- David Easton. *The Political System*. New York : Alfred A. Knoff, 1960.
- Graham WOOTTON. *Interest Groups*. Prentice-Hall, Inc., Engle-Wood Cliffs, N.J., 1970.
- Harmon ZEIGLER. *Interest Groups in American Society*. Prentice-Hall. Inc., Englewood Cliffs, N.J., 1964.
- Harold D. Lasswell and Abraham Kaplan. *Power and Society*. New Haven : Yale University Press , 1970.
- James E. Anderson. *Public Policy - Making* , 2 d ed. New York : Holt , Rinehart & Winston 1979.
- Maurice DUVERGER. *Party Politics and Pressure Groups*. Thomas Y. Crowell Company, Inc., N.Y. 1972.

Articles

Ira Sharkansky. "The Political Scientist and Policy Analysis : An Introduction." in *Policy Analysis in Political Science*, ed. .Chicago : Markham Publishing Company, 1970: 1.

Electronic Media

Rape Abuse. "Incest National Network." <https://www.rainn.org/statistics/perpetrators-sexual-violence> (accessed October 10, 2016).

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์ การวิจัยเรื่อง

การเมืองการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่า

ศึกษากรณี : กลุ่มผลักดันหรือตัวแสดงต่างๆ ที่มีในกระบวนการกำหนดนโยบาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

1.ชื่อ-นามสกุล.....

2.ตำแหน่งหน้าที่ / ความรับผิดชอบ

.....

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อปัญหาบทลงโทษผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่า

3.ท่านคิดว่าปัจจุบันการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่าซึ่งที่พิจารณาโทษตามความหนักเบาของพฤติกรรม(แม้จะเป็นการข่มขืนและฆ่า)มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

4.ในทัศนะของท่าน ๆ คิดว่าการลงโทษผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่ารูปแบบใดจึงจะถือว่าเหมาะสมและสาสมแก่ความผิดของผู้กระทำความผิด

.....

ส่วนที่ 3 การผลักดันนโยบายการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่า

5.ท่านคิดว่ากาการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่า มีผลทำให้อาชญากรรมนี้ลดลงหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

6.ท่านคิดว่าเหตุผลสนับสนุนการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่า คือ

.....

7.ท่านคิดว่าเหตุผลคัดค้านการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนและฆ่า คือ

.....

**ส่วนที่ 4 บทบาทของกลุ่มผลิตภัณฑ์เคลื่อนไหวกำหนดนโยบายการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิด
ฐานข่มขืนและฆ่า**

8. ในปัจจุบัน กลุ่มผลิตภัณฑ์ที่มีบทบาทในการผลักดันนโยบายการกำหนดการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า มีบทบาทอย่างไรในการเคลื่อนไหวผลิตภัณฑ์นโยบายนี้

.....

.....

9. บทบาทของกลุ่มผลิตภัณฑ์เพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่าในปัจจุบันได้ดำเนินการอย่างไรบ้างแล้ว

.....

.....

10. ปัญหาและอุปสรรคของการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า คือ

.....

.....

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

11. ข้อเสนอแนะต่อการผลักดันการเพิ่มโทษประหารผู้กระทำผิดฐานข่มขืนและฆ่า

.....

.....

.....

12. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวชุตินันท์ ปราณีราษฎร์
วันเดือนปีเกิด	27 ธันวาคม 2531
วุฒิการศึกษา	ปี 2553 : จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ คณะบริหารธุรกิจ สาขาโลจิสติกส์ ปี 2557 : จบการศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะบริหารธุรกิจ สาขากฎหมายธุรกิจ
ปัจจุบัน	กำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก คณะรัฐศาสตร์ สาขาการเมืองการปกครอง

